

De imitatione Christi, libri quatuor / Thomae a Kempis.

Contributors

Thomas, à Kempis, 1380-1471.
Royal College of Physicians of London

Publication/Creation

Londini : Gulielmo Pickering, 1827.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/v5fbmmyu>

Provider

Royal College of Physicians

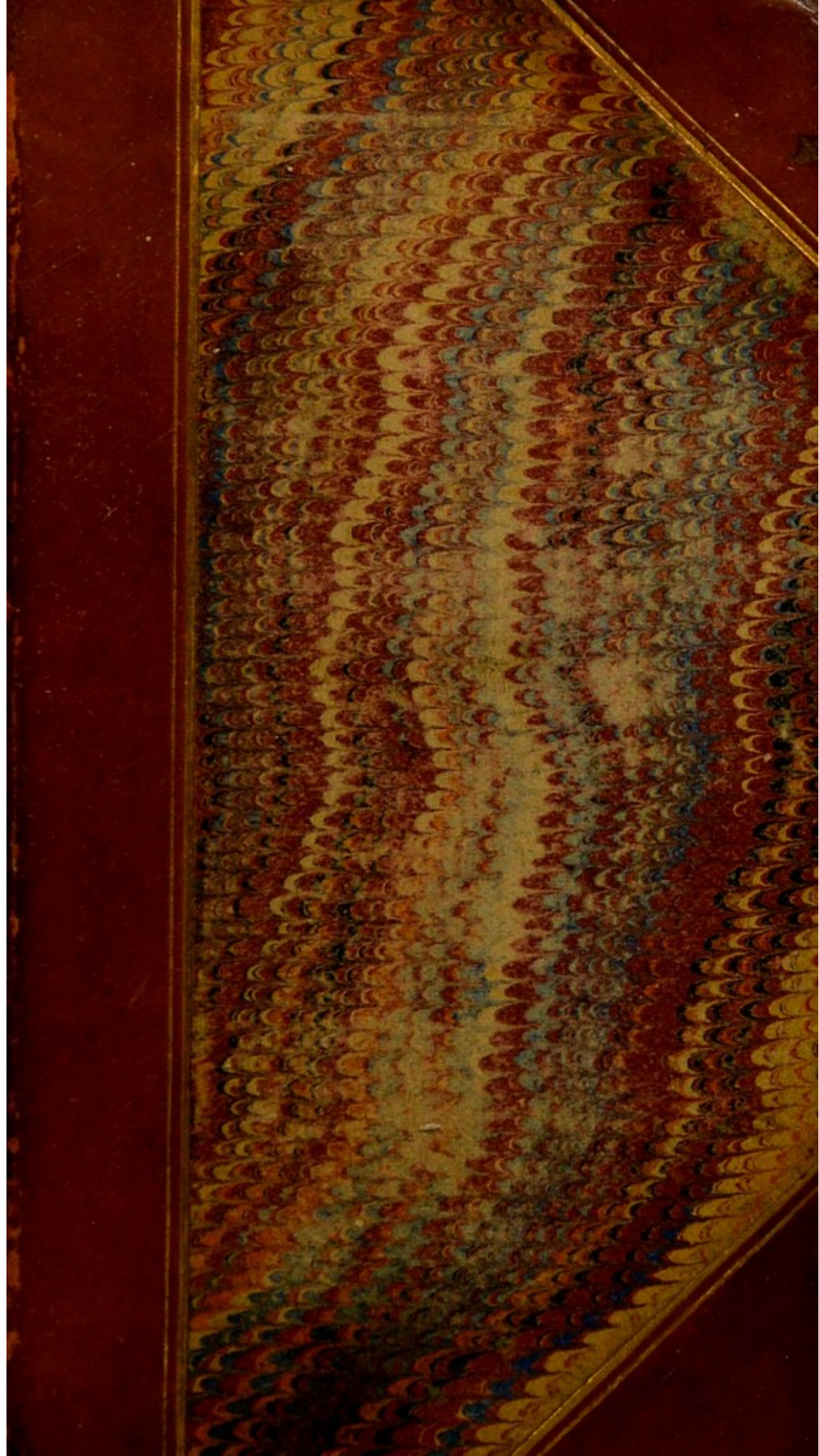
License and attribution

This material has been provided by This material has been provided by Royal College of Physicians, London. The original may be consulted at Royal College of Physicians, London. This material has been provided by Royal College of Physicians, London. The original may be consulted at Royal College of Physicians, London. where the originals may be consulted. This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

(d.) 248
D2/53-4-26

THOMÆ A KEMPIS

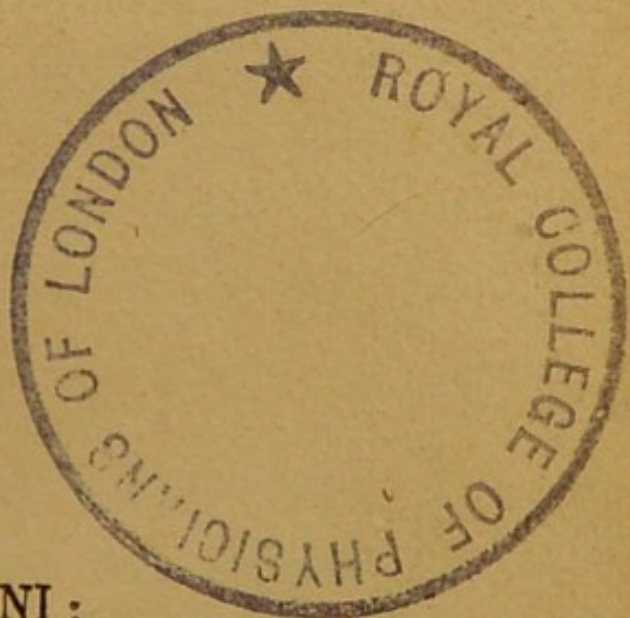
LIBRI QUATUOR.

beautiful little manual edited
the original text, with an English
space. It is a happy union of
a neatness & taste of the
Greville & Barbon presses."

Dublin.

THOMÆ A KEMPIS
DE IMITATIONE CHRISTI
LIBRI QUATUOR.

LONDINI:
GULIELMO PICKERING.

MDCCCXXVII.

ROYAL COLLEGE OF PHYSICIANS LIBRARY	
CLASS	248
ACCN.	11498
SOURCE	
DATE	

LIFE OF THOMAS OF KEMPIS.

THOMAS OF KEMPIS, was born in 1380, at Kemp, a village, situate at a small distance from Cologne. His surname was *Hammerlin*, or *Little Hammer*, translated into the word *Malleolus* by his Latin biographers. His parents were of low condition; they were highly respected for their piety.

When he attained his sixth year, he was placed in one of the houses belonging to the Society of *Brothers and Sisters of Common Life*. It is remarkable that, in one of the schools of this society, *Erasmus* received his first rudiments of learning.

The school, in which Thomas of Kempis entered himself, was in the town of Daventer, in West Friesland: where *Florentius*, the immediate successor of *Gerard de Groote* the founder of the society was vicar of the principal church. Thomas of Kempis was introduced to him. Florentius received him with great kindness, gave him all the books, which he wanted for the prosecution of his studies—kept him some time in his family, and then placed him with a respectable matron, by whom he was furnished gratuitously with his board. Her house was filled with many of the same society, to whom she shewed the same gratuitous hospitality.

The account which Thomas of Kempis gives, of the manner, in which the members of this little household spent their time, is very edifying.^a “Much
“ was I delighted,” these are his

^a Da Discipuli's Florentii, C. 1.

words, “ with the devout conversation,
 “ the irreproachable manners, and the
 “ humility of my brethren. I had
 “ never seen such piety or charity.
 “ Taking no concern in what passed
 “ beyond their walls, they remained
 “ at home, employed in prayer and
 “ study; or in copying useful books,
 “ and sanctifying this occupation by
 “ short but frequent ejaculations of
 “ devotion. — They appeared to have
 “ but one heart, and one soul. Their
 “ dress was homely; their diet spare;
 “ their obedience to their superiors
 “ without reserve: their prayer, con-
 “ tinual. By degrees, the uniform
 “ tenor of their blameless unpretending
 “ lives gained them general good will;
 “ and they became generally respected,
 “ as true disciples of Christ, and true
 “ lovers of their neighbour.”

The copying of useful books was a
 favorite occupation of Thomas of Kem-
 ppis during his stay in this community;
 and he warmly exhorted others to the

same occupation. In one of his sermons,^b he thus expresses himself on this subject:—"To transcribe works, which Jesus Christ loves; by which the knowledge of him is diffused, his precepts taught, and the practice of them inculcated, is a most useful employment. If *he* shall not lose his reward, who gives a cup of cold water to his thirsty neighbour, what will not be the reward of those who, by putting good works into the hands of their neighbours, open to them the fountain of eternal life. Blessed are the hands of such transcribers! Which of the writings of our ancestors would now be remembered, if there had been no pious hand to transcribe them?"—Thomas of Kempis himself was an excellent copyist: some of his transcriptions yet remain; among them are a Bible, and some extracts from the works of Saint Bernard.

^b Christus scribit in terrâ.

When he attained his nineteenth year, Thomas of Kempis determined on entering into the order of St. Augustine. Tradition deduces that order from the celebrated Doctor of the church of that name. Till the eleventh century, the monks of St. Augustine seem to have been little more than a voluntary association of ecclesiastics: about that time they were fixed in a permanent order. They exercised a variety of ecclesiastical functions, and their public schools for instruction of youth, were particularly esteemed.—Florentius encouraged Thomas of Kempis in his resolution to enter among them.

Thomas of Kempis continued a novice during five years. It should seem, from some passages in his writings, that, during this time, he was visited by some interior troubles. It is supposed by *Valart*, a celebrated editor of *The Imitation of Christ*, that, in the

following passage in *The Imitation of Christ*, Thomas of Kempis relates an occurrence which happened to himself.

“ When a person in anxiety of mind,
 “ was often wavering between fear and
 “ hope, and, on a time, being over-
 “ whelmed with grief, had prostrated
 “ himself in prayer in the church,
 “ before an altar; he revolved those
 “ things within himself, saying,—*If I did*
 “ *but know that I should still persevere!*—
 “ He then presently heard, within him;
 “ this answer from God: *If thou didst*
 “ *know this, what wouldst thou do? Do*
 “ *now what thou wouldst then do, and*
 “ *thou shalt be very secure!* Imme-
 “ diately being comforted and strength-
 “ ened, he committed himself to the
 “ divine will; and his anxious waver-
 “ ing ceased. Neither had he from
 “ that time any desire to search with
 “ curiosity what should befall him there-
 “ after; but rather studied to enquire
 “ what was the will of God, well

“pleasing and perfect, for the beginning and accomplishing of every good work.”^c

From the time of his profession, till his decease, a period of sixty six years, Thomas of Kempis remained in the monastery of Zwoll, and in the continual practice of every virtue of his state. He was visited by many and long interior trials and temptations; but his prayer, his self-denial, and his watchfulness over himself, were constant. “Silence,” he says of himself, “was his friend, labour his companion, prayer his auxiliary.” An interesting account of his progress in spirituality, seems to be given us by himself, in the 15th, 16th, and 17th chapters of his *Soliloquy of the soul*. He begins by mentioning his sins and the great mercy of God, in withdrawing him from his repeated infidelities, and

^c De Imitatione Christi, L. I. c. 25.
§. 2.

healing the general deformity, as he terms it, of his soul.

Of his sins, he speaks in the strongest terms: but we must not understand his expressions in their strict sense; they are the language of a soul whom God raised to a view, not ordinarily given in this life, of his adorable perfections. Such a soul has an exquisite sense of the beauty, the wisdom and the justice of the divine will; and consequently, considers every deviation from it, though no greater than one of those failings, into which the just man falls seven times a day, as an act of heinous rebellion.

He mentions, that the spiritual delights, which he experienced, when he first dedicated himself to God, were very great: "for God," he says, "would not then visit me with great sufferings; wisely considering, that the tender shoot, just brought under the shelter of his wings, would shrink

e “ at the first rough blast. By degrees
 “ God lovingly prepared him for the
 “ trials which he designed him: he
 “ shewed him the conflicts, which the
 “ saints of the Old and New Testa-
 t “ ment sustained; their vigilance, their
 l “ exertions, their constancy, their re-
 - “ wards.” He declares that, at first,
 e he was terrified, and seemed to sink
 - under every wave, but God was always
 - his refuge and support. “ Oh how
 ; “ great,” he exclaims, “ hath been the
 - “ mercy of God to me! How often,
 n “ when I was almost overcome, has he
 e “ been my deliverer! Some times my
 s “ passions assailed me as a whirlwind:
 “ but God sent forth his arrows and
 “ dissipated them. The attack was
 - “ often renewed, but God was still my
 n “ support. By degrees I was weaned
 l “ from every thing earthly and adhered
 s “ to God alone. Then I experienced
 t “ how sweet, how full of mercy God
 t “ is to those who truly love him. Oh
 r “ my God! how merciful hast thou
 k “ been to me! Many have been for-

“saken by thee, and are lost, who
 “were less guilty than I am. But
 “thy mercies are unspeakable. Let
 “the worthless one, (sayst thou), draw
 “near to me, that he may be made
 “worthy; the wicked one, that he may
 “be converted; the imperfect one, that
 “he may be made perfect: Let all
 “draw near to me, and taste the living
 “waters of salvation. It is my delight
 “to be with the children of men.”

From the *Imitation of Christ*, it appears that he had frequently before his eyes, the abuse of human learning, and was too often obliged to see, that it was attended with the worst consequences: — *From the same work*, it also appears, that he was sometimes a subject of slander and obloquy. The third book of *The Imitation* abounds with passages, in which the bitterness of such a trial is feelingly acknowledged, and the sufferer beautifully exhorted to bear the trial silently and patiently.

Thomas of Kempis was successively promoted to the office of Bursar, master of Novices, and Subprior.—The first volume of his works contains his Sermons: the greatest part of them are addressed to the novices. The reader must not expect to find in them the splendor, pathos or dignified instruction of *Massillon*, *Bossuet*, or *Bourdouloue*; but he will find in them much solid precept, much that invigorates his devotion, and many touches of piety, by a master's hand. The same may be said of his other writings: but the greater part of them is rather for claustral, than for general use.

By degrees, his reputation for virtue and piety got abroad. Many persons in the neighbourhood of the monastery, wished to place themselves under his spiritual direction; and numbers sought his pious and edifying conversation. But he avoided their visits, as much as it was in his power. At the first moment that christian civility allowed,

he took leave of company—saying, that “he must leave them, as one was “waiting for him in his cell.” What passed between him and the visitant of his cell, he himself has described, as far as language can describe it, in the twenty-first chapter of the third book of *The Imitation*. Every such hour was dearer to him than the last. “I have sought for rest every where,” he said towards the close of his life, “but I have found it no where except “in a little corner, with a little book.”

He died on the 25th of July in the year 1471, in the ninetieth year of his age. He is described to have been of small stature, well proportioned, and to have had a piercing eye,—His body was discovered in 1672.

Few points of literary history have been a subject of greater or warmer controversy, than the authorship of *The Imitation of Christ*. *Doctor Dupin*, in his “*Dissertation on the author*

of the Imitation of Christ, published by him towards the close of the seventeenth century, mentions that, one hundred and fifty publications on that question, had, before that time, issued from the press. Many afterwards made their appearance, and the point is now a subject of warm debate at Paris.—A full account of all the manuscript and printed editions of The Imitation, and of the principal works in which the authorship of it is discussed, has lately been published with the following title—“*De Imitatione Christi, Libri quatuor, ad perpetuum exemplar, ‘Externarum Contemplationum’ dictum, nec non ad codices complures ex diversa regione ac editiones ævo et notâ insigniores, variis nunc primum sectionibus sub- junctis, recensiti et indicibus locupletati. Studio J. B. M. Genze, hujus Editionis gallici Interpretes Cartophylacio, Regio Archivistæ olim addicti, Parisiis, Sumptibus Sociorum Treuttel et Würtz. Argentorati,*

“ *et Londini, in eorumdem Bibliopolis*
 “ *M.D.CCC.XXVI.* ”

To the present writer, after some examination of the controversy, the claim of Thomas of Kempis to the authorship of *The Imitation* appears to preponderate. The claimants are *Gersen*, Abbot of the Benedictine Convent at Vercelli,—*Gerson*, the Chancellor of the University, Paris,—and *Thomas of Kempis*. Even the existence of the first of these persons, is problematical: and supposing his existence proved, it seems decisive against him, that the writer of *The Imitation* states the lives of the Cistercians, Carthusians and other Monks to be more severe than his own; ^d this, a Benedictine Monk would not have done.—Against the Chancellor of the University of Paris may be urged, the great difference in the

^d Attende Carthusienses Cistertienses et et diversæ Religionis monachos et moniales; qualiter omni nocte ad psallendum Domino assurgunt, &c. L. I. c. 25. §. 8.

styles of the writers, and that the author of *The Imitation* evidently was, what Gerson *was* not, a member of a religious order: ^e in favour of Thomas of Kempis may be urged that, if we put the two former out of court, no other claimant appears. Add to this, that the Augustinian friars, to which order Thomas of Kempis belonged, held a middle place between Benedictine and the Secular Clergy. This accounts, at the same time, for his commendation of a life of poverty and obedience, and his acknowledgment of the greater austerities of the Cistercians and Carthusians.

The Edition now presented to the public, is printed from the Edition of Lambinet, with a strict adherence to the text. The best edition of the

^e Quid retribuam tibi pro gratia ista? Non enim omnibus datum est, ut omnibus abdicatis, seculo renuntient et monasticam vitam assumant. L. III. c. 10. §. 2.

works of Thomas of Kempis, is that printed by Father Somalius, with an account of his life, at Antwerp, in three volumes, 8vo. 1615. “The Imitation of Christ,” says the celebrated Leibnitz,^f “is one of the most excellent treatises that have been composed. Happy is he who puts its contents into practice and is not satisfied with merely reading them.”

CHAS. BUTLER.

Lincoln's Inn, Feb. 1827.

^f Letters, p. 77.

INDEX LIBRORUM ET CAPITUM.

LIBER PRIMUS.

Admonitiones ad spiritualem vitam utiles.

I. DE imitatione Christi, et contemptu omnium vanitatum mundi	1
II De humili sentire sui ipsius	3
III. De doctrina veritatis	5
IV. De providentia in agendis	8
V. De lectione sanctarum Scripturarum	9
VI. De inordinatis affectionibus	10
VII. De vana spe, et elatione, fugienda	11
VIII. De cavenda nimia familiaritate	12
IX. De obedientia et subjectione	13
X. De cavenda superfluitate verborum	15
XI. De pace acquirenda, et zelo proficiendi	16
XII. De utilitate adversitatis	18
XIII. De tentationibus resistendis	20
XIV. De temerario iudicio vitando	23
XV. De operibus ex charitate factis	25
XVI. De sufferentia defectuum aliorum	26
XVII. De monastica vita	28
XVIII. De exemplis sanctorum Patrum	29

INDEX LIBRORUM

XIX .De exercitiis boni Religiosi	32
XX. De amore solitudinis et silentii	35
XXI. De compunctione cordis	39
XXII. De consideratione humanæ miseriæ	42
XXIII. De meditatione mortis	45
XXIV. De judicio, et pœnis peccatorum	50
XXV. De ferventi emendatione totius vitæ nostræ	54

LIBER SECUNDUS.

Admonitiones ad interna trahentes.

I. De interna conversatione	60
II. De humili submissione	64
III. De bono pacifico homine	65
IV. De pura mente, et simplici in- tentione	67
V. De propria consideratione	68
VI. De lætitia bonæ conscientiae	70
VII. De amore Jesu super omnia	72
VIII. De familiari amicitia Jesu	74
IX. De carentia omnis solatii	77
X. De gratitudine pro gratia Dei	81
XI. De paucitate amatorum crucis Jesu	84
XII. De regia via sanctæ crucis	86

LIBER TERTIUS.

De interna consolatione.

II. De interna Christi locutione ad animam fidelem.....	94
III. Quod veritas intus loquitur sine strepitu verborum.....	95
III. Quod verba Dei cum humilitate sunt audienda et quod multi ea non ponderant.....	97
IV. Quod in veritate et humilitate coram Deo conversandum est.....	100
V. De mirabili effectu divini amoris....	103
VI. De probatione veri amatoris.....	106
VII. De occultanda gratia sub humilitatis custodia	109
VIII. De vili æstimatione sui ipsius in oculis Dei	112
IX. Quod omnia ad Deum, sicut ad finem ultimum, sunt referenda	114
X. Quod spreto mundo, dulce est servire Deo.....	115
XI. Quod desideria cordis examinanda sunt, et moderanda	118
XII, De informatione patientiæ, et luctamine adversus concupiscentias.....	120
XIII. De obedientia humilis subditi ad exemplum Jesu Christi.....	122
XIV. De occultis Dei judiciis considerandis, ne extollamur in bonis.....	124

INDEX LIBRORUM

XV. Qualiter standum sit ac dicendum, in omni re desiderabili.....	126
XVI. Quod verum solatium in solo Deo est quærendum.....	128
XVII. Quod omnis sollicitudo in Deo statuenda sit	130
XVIII. Quod temporales miseriæ, exem- plo Christi, æquanimiter sint ferendæ	131
XIX. De tolerantia injuriarum, et quis verus patiens probetur....	133
XX. De confessione propriæ infirmitatis, et hujus vitæ miseriis	135
XXI. Quod in Deo super omnia bona et dona requiescendum est.....	138
XXII. De recordatione multiplicium be- neficiorum Dei.....	141
XXIII. De quatuor magnam importanti- bus pacem.....	144
XXIV. De evitatione curiosæ inquisitio- nis super alterius vita.....	147
XXV. In quibus firma pax cordis, et verus profectus, consistit.....	148
XXVI. De eminentia liberæ mentis, quam supplex oratio magis meretur quam lectio.....	150
XXVII. Quod privatus amor a summo bono maxime retardat	152
XXVIII. Contra linguas obtrectatorum.	154
XXIX. Qualiter, instante tribulatione, Deus invocandus est, et benedi- cendus	155

ET CAPITUM.

XXX. De divino petendo auxilio, et confidentia recuperandæ gratiæ	156
XXXI. De neglectu omnis creaturæ ut Creator possit inveniri	159
XXXII. De abnegatione sui, et abdicatione omnis cupiditatis	162
XXXIII. De instabilitate cordis, et de intentione finali ad Deum habenda.	164
XXXIV. Quod amanti sapit Deus super omnia, et in omnibus	165
XXXV. Quod non est securitas a tentatione in hac vita.....	167
XXXVI. Contra vana hominum judicia.	169
XXXVII. De pura et integra resignatione sui, ad obtinendam cordis libertatem	171
XXXVIII. De bono regimine in externis et recurso ad Deum in periculis....	172
XXXIX. Quod homo non sit importunus in negotiis.....	174
XL. Quod homo nihil boni ex se habet, et de nullo gloriari potest.....	175
XLI. De contemptu omnis temporalis honoris	177
XLII. Quod pax non est ponenda in hominibus	178
XLIII. Contra vanam et secularem scientiam	180
XLIV. De non attrahendo sibi res exteriores	182
XLV. Quod omnibus non est credendum, et de facili lapsu verborum...	183

INDEX LIBRORUM.

XLVI. De confidentia in Deo habenda, quando insurgunt verborum jacula.	186
XLVII. Quod omnia gravia, pro æterna vita sunt toleranda.....	189
XLVIII. De die æternitatis, et hujus vitæ angustiis.....	191
XLIX. De desiderio æternæ vitæ: et quanta sint certantibus bona pro- missa.....	194
L. Qualiter homo desolatus se debet in manus Dei offerre.....	199
LI. Quod humilibus insistendum est ope- ribus, cum deficitur a summis.....	203
LII. Quod homo non reputet se consola- tione dignum, sed magis verberibus reum.....	204
LIII. Quod gratia Dei non miscetur ter- rena sapientibus.....	206
LIV. De diversis motibus naturæ et gratiæ	208
LV. De corruptione naturæ, et efficacia gratiæ divinæ... ..	213
LVI. Quod nos ipsos abnegare, et Chris- tum imitari debemus per Crucem..	216
LVII. Quod homo non sit nimis dejectus, quando in aliquos labitur defectus..	219
LVIII. De altioribus rebus et occultis judiciis Dei non scrutandis.....	221
LIX. Quod omnis spes et fiducia in solo Deo est figenda.....	226

LIBER QUARTUS.

De Sacramento.

II. CUM quanta reverentia Christus sit suscipiendus	230
III. Quod magna bonitas et charitas Dei in Sacramento homini exhibetur.....	236
IIII. Quod utile sit sæpe communicare..	240
IIIV. Quod multa bona præstantur devote communicantibus	243
V. De dignitate Sacramenti, et statu sa- cerdotali.....	246
VI. Interrogatio de exercitio ante Com- munionem	249
VII. De discussione propriæ conscientiæ, et emendationis proposito.....	250
VIII. De oblatione Christi in cruce, et propria resignatione	253
IIIX. Quod nos et omnia nostra Deo debe- mus offerre, et pro omnibus orare..	254
IX. Quod sacra Communio de facili non est relinquenda.....	257
XI. Quod Corpus Christi et sacra Scrip- tura maxime sint animæ fidei ne- cessaria.....	261
XII. Quod magna diligentia se debeat, communicaturus Christo, præparare	266

INDEX LIBRORUM ET CAPITUM.

XIII. Quod toto corde anima devota Christi unionem in Sacramento af- fectare debet.....	268
XIV. De quorundam devotorum ardenti desiderio ad corpus Christi... ..	270
XV. Quod gratia devotionis, humilitate, et sui ipsius abnegatione acquiritur.	272
XVI. Quod necessitates nostras Christo aperire, et ejus gratiam postulare debemus.....	274
XVII. De ardenti amore, et vehementi affectu suscipiendi Christum.....	276
XVIII. Quod homo non sit curiosus scru- tator Sacramenti, sed humilis imita- tor Christi, subdendo sensum suum sacræ fidei.	279

DE

IMITATIONE CHRISTI,

LIBER PRIMUS.

ADMONITIONES AD SPIRITUALEM VITAM
UTILES.

CAPUT PRIMUM.

*De imitatione Christi, et contemptu omnium
vanitatum mundi.*

QUI sequitur me, non ambulat in
tenebris: dicit Dominus. Hæc
sunt verba Christi, quibus admo-
nemur, quatenus vitam ejus et
mores imitemur, si velimus veraciter illumi-
nari, et ab omni cæcitate cordis liberari.

Summum igitur studium nostrum sit, in vita
Iesu Christi meditari.

2. Doctrina Christi, omnes doctrinas Sanc-
torum præcellit: et qui spiritum haberet, abs-
conditum ibi manna inveniret.

Sed contingit, quod multi ex frequenti au-
ditu Evangelii, parvum desiderium sentiunt:
quia spiritum Christi non habent.

Qui autem vult plene et sapide Christi verba intelligere; oportet, ut totam vitam suam illi studeat conformare.

3. Quid prodest tibi, alta de Trinitate disputare; si careas humilitate, unde displiceas Trinitati?

Vere, alta verba non faciunt sanctum et justum: sed virtuosa vita efficit Deo carum.

Opto magis sentire compunctionem, quam scire ejus definitionem.

Si scires totam Bibliam exterius, et omnium philosophorum dicta: quid totum prodesset, sine charitate Dei et gratia?

Vanitas vanitatum, et omnia vanitas, præter amare Deum, et illi soli servire.

Ista est summa sapientia, per contemptum mundi tendere ad regna cœlestia.

4. Vanitas igitur est, divitias perituras quærere, et in illis sperare.

Vanitas quoque est, honores ambire, et in altum statum se extollere.

Vanitas est, carnis desideria sequi: et illud desiderare, unde postmodum graviter oportet puniri.

Vanitas est, longam vitam optare; et de bona vita parum curare.

Vanitas est, præsentem vitam solum attendere, et quæ futura sunt, non prævidere.

Vanitas est, diligere, quod cum omni cele-

ritate transit: et illic non festinare, ubi sempiternum gaudium manet.

5. Memento illius frequenter proverbii: quia non satiatur oculus visu, nec auris impletur auditu.

Stude ergo cor tuum ab amore visibilium abstrahere, et ad invisibilia te transferre.

Nam sequentes suam sensualitatem, maculant conscientiam, et perdunt Dei gratiam.

CAPUT II.

De humili sentire sui ipsius.

✠✠✠✠✠ MNIS homo naturaliter scire desiderat: sed scientia sine timore Dei, quid importat?

✠✠✠✠✠ Melior est profecto humilis rusticus, qui Deo servit, quam superbus philosophus, qui, se neglecto, cursum cœli considerat.

Qui bene se ipsum cognoscit, sibi ipsi vivit, nec laudibus delectatur humanis.

Si scirem omnia quæ in mundo sunt, et non essem in charitate, quid me juvaret coram Deo, si me iudicaturus est ex facto?

22. Quiesce a nimio sciendi desiderio: quia magna ibi invenitur distractio, et deceptio.

Scientes libenter volunt videri, et sapientes

Multa sunt, quæ scire, parum vel nihil animæ prosunt.

Et valde insipiens est, qui aliquibus intendit, quam his quæ salutis suæ deserviunt.

Multa verba non satiant animam; sed bona vita refrigerat mentem: et pura conscientia magnam ad Deum præstat confidentiam.

3. Quanto plus et melius scis, tanto gravius inde judicaberis, nisi sanctius vixeris.

Noli ergo extolli de ulla arte vel scientia; sed potius time de data tibi notitia.

Si tibi videtur quod multa scis, et satis bene intelligis: scito tamen, quia sunt multo plura quæ nescis.

Noli altum sapere, sed ignorantiam tuam magis fatere.

Quid te vis alicui præferre, cum plures doctiores te inveniantur, et magis in lege periti?

Si vis utiliter aliquid scire, et discere; amari nesciri et pro nihilo reputari.

4. Hæc est altissima et utilissima lectio, sui ipsius vera cognitio, et despectio.

De se ipso nihil tenere, et de aliis semper bene et alte sentire, magna sapientia est et perfectio.

Si videres alium aperte peccare, vel aliqua gravia perpetrare, non deberes te tamen meliorem æstimare: quia nescis, quam diu possis in bono stare.

Omnes fragiles sumus: sed tu neminem
fragiliorem te ipso tenebis.

CAPUT III.

De doctrina veritatis.

✻✻✻✻✻ ELIX, quem veritas per se docet,

✻ F ✻ non per figuras et voces transe-
✻ ✻ untes, sed sicuti se habet.

✻✻✻✻✻ Nostra opinio, et noster sensus
sæpe nos fallit, et modicum videt.

Quid prodest magna cavillatio de occultis et
obscuris rebus, de quibus nec arguemur in
iudicio, quia ignoravimus?

Grandis insipientia, quod neglectis utilibus
et necessariis, ultro intendimus curiosis et dam-
nosis. Oculos habentes, non videmus.

2. Et quid curæ nobis de generibus et spe-
ciebus?

Cui æternum Verbum loquitur, à multis opi-
nionibus expeditur.

Ex uno verbo omnia, et unum loquuntur
omnia; et hoc est principium, quod et loqui-
tur nobis.

Nemo sine illo intelligit, aut recte iudicat.

Cui omnia unum sunt, et omnia ad unum
trahit, et omnia in uno videt; potest stabilis
corde esse, et in Deo pacificus permanere.

O veritas Deus, fac me unum tecum, in charitate perpetua.

Tædet me sæpe, multa legere et audire: in te est totum quod volo et desidero.

Taceant omnes Doctores; sileant universæ creaturæ in conspectu tuo: tu mihi loquere solus.

3. Quanto aliquis magis sibi unitus, et interiorius simplicatus fuerit, tanto plura et altiora sine labore intelligit; quia desuper lumen intelligentiæ accipit.

Purus, simplex, et stabilis spiritus, in multis operibus non dissipatur: quia omnia ad Dei honorem operatur, et in se otiosus ab omni propria exquisitione esse nititur.

Quis te magis impedit et molestat, quam tua immortificata affectio cordis?

Bonus et devotus homo opera sua prius intus disponit, quæ foris agere debet.

Nec illa trahunt eum ad desideria vitiosæ inclinationis, sed ipse inflectit ea ad arbitrium rectæ rationis.

Quis habet fortius certamen, quam qui nititur vincere se ipsum?

Et hoc deberet esse negotium nostrum; vincere videlicet se ipsum, et quotidie se ipso fortiores fieri, atque in melius aliquid proficere.

4. Omnis perfectio in hac vita, quamdam imperfectionem sibi habet annexam; et omnis speculatio nostra, quadam caligine non caret.

Humilis tui cognitio, certior via est ad Deum, quam profunda scientiæ inquisitio.

Non est culpanda scientia, aut quælibet simplex rei notitia, quæ bona est in se considerata, et a Deo ordinata: sed præferenda est semper bona conscientia, et virtuosa vita.

Quia vero plures magis student scire, quam bene vivere; ideo sæpe errant, et pene nullum vel modicum fructum ferunt.

5. O si tantam adhiberent diligentiam, ad extirpanda vitia, et virtutes inserendas, sicuti ad movendas quæstiones; non fierent tanta mala et scandala in populo, nec tanta dissolutio in cœnobiis.

Certe adveniente die iudicii, non quæretur a nobis quid legimus, sed quid fecimus; nec quam bene diximus, sed quam religiose viximus.

Dic mihi, ubi sunt modo omnes illi domini et magistri, quos bene novisti dum adhuc viverent, et studiis flourerent?

Jam eorum præbendas alii possident; et nescio utrum de eis recogitant. In vita sua aliquid esse videbantur, et modo de illis tacetur.

6. O quam cito transit gloria mundi! Utinam vita eorum scientiæ ipsorum concordasset! tunc bene studuissent, et legissent.

Quam multi pereunt per vanam scientiam in sæculo, qui parum curant de Dei servitio!

Et quia magis eligunt magni esse quam humiles, ideo evanescunt in cogitationibus suis,

Vere magnus est, qui magnam habet charitatem.

Vere magnus est, qui in se parvus est, et pro nihilo omne culmen honoris ducit.

Vere prudens est, qui omnia terrena arbitratur ut stercora, ut Christum lucrifaciat.

Et vere bene doctus est, qui Dei voluntatem facit, et suam voluntatem relinquit.

CAPUT IV.

De Providentia in agendis.

NON est credendum omni verbo, nec
 N instinctui; sed caute et longanimiter res est secundum Deum ponderanda.

Proh dolor! sæpe malum facilius quam bonum de alio creditur et dicitur, ita infirmi sumus.

Sed perfecti viri non facile credunt omni enarranti: quia sciunt infirmitatem humanam, ad malum proclivam, et in verbis satis labilem.

2. Magna sapientia, non esse præcipitem in agendis, nec pertinaciter in propriis stare sensibus.

Ad hanc etiam pertinet, non quibuslibet hominum verbis credere: nec audita vel credita, mox ad aliorum aures effundere.

Cum sapiente et conscientioso viro consilium habe: et quære potius a meliore instrui, quam tuas adinventiones sequi.

Bona vita facit hominem sapientem secundum Deum, et expertum in multis.

Quanto quis in se humilior fuerit, et Deo subjectior; tanto in omnibus erit sapientior, et pacatior.

CAPUT V.

De lectione sanctarum Scripturarum.

VERITAS est in Scripturis sanctis
 V quærenda, non eloquentia.
 Omnis Scriptura sacra eo spiritu
 debet legi, quo facta est.

Quærere potius debemus utilitatem in Scripturis, quam subtilitatem sermonis.

Ita libenter devotos et simplices libros legere debemus, sicut altos et profundos.

Non te offendat auctoritas scribentis, utrum parvæ vel magnæ litteraturæ fuerit; sed amor puræ veritatis te trahat ad legendum.

Non quæras quis hoc dixerit; sed quid dicatur, attende.

2. Homines transeunt, sed veritas Domini manet in æternum. Sine personarum acceptione, variis modis loquitur nobis Deus.

Curiositas nostra sæpe nos impedit in lectione Scripturarum, cum volumus intelligere et discutere, ubi simpliciter esset transeundum.

Si vis profectum haurire, lege humiliter, simpliciter, et fideliter; nec umquam velis habere nomen scientiæ.

Interroga libenter; et audi tacens verba Sanctorum; nec displiceant tibi parabolæ seniorum: sine causa enim non proferuntur.

CAPUT VI.

De inordinatis affectionibus.

QUANDOCUMQUE homo aliquid
 Q inordinate appetit, statim in se
 inquietus fit.

Superbus et avarus numquam
 quiescunt: pauper et humilis spiritu in multitudine pacis conversantur.

Homo qui necdum perfecte in se mortuus est, cito tentatur, et vincitur in parvis et vilibus rebus.

Infirmus in spiritu, et quodammodo adhuc carnalis, et ad sensibilia inclinatus, difficulter se potest a terrenis desideriis ex toto abstrahere.

Et ideo sæpe habet tristitiam, cum se subtrahit: leviter etiam indignatur, si quis ei resistit.

2. Si autem persecutus fuerit quod concupiscit, statim ex reatu conscientiae gravatur: quia secutus est passionem suam, quæ nihil juvat ad pacem quam quæsit.

Resistendo igitur passionibus, invenitur pax vera cordis, non autem eis serviendo.

Non est ergo pax in corde hominis carnalis, non in homine exterioribus dedito, sed in fervido et spirituali.

CAPUT VII.

De vana spe, et elatione fugienda.

*****ANUS est, qui spem suam ponit
 V in hominibus, aut in creaturis.
 ***** Non te pudeat aliis servire,
 ***** amore Jesu Christi: et pauperem
 in hoc sæculo videri.

Non stes super te ipsum, sed in Deo spem tuam constitue.

Fac quod in te est, et Deus aderit bonæ voluntati tuæ.

Non confidas in tua scientia, vel astutia cuiuscumque viventis; sed magis in Dei gratia, qui adjuvat humiles, et de se præsumentes humiliat.

2. Ne glorieris in divitiis, si adsunt; nec in amicis, quia potentes sunt; sed in Deo, qui omnia præstat, et se ipsum super omnia dare desiderat.

Non te extollas de magnitudine vel pulchritudine corporis, quæ modica infirmitate corrumpitur et defœdatur.

Non placeas tibi ipsi de habilitate aut ingenio tuo: ne displiceas Deo, cujus est totum quidquid boni naturaliter habueris.

3. Non te reputes aliis meliorem, ne forte coram Deo deterior habearis, qui scit, quid est in homine.

Non superbias de operibus bonis: quia aliter sunt judicia Dei, quam hominum: cui sæpe displicet, quod hominibus placet.

Si aliquid boni habueris, crede de aliis meliora, ut humilitatem conserves.

Non nocet, si omnibus te supponas: nocet autem plurimum, si vel uni te præponas.

Jugis pax cum humili: in corde autem superbi, zelus et indignatio frequens.

CAPUT VIII.

De cavenda nimia familiaritate.

NON omni homini reveles cor tuum;
 N sed cum sapiente, et timente
 Deum age: causam tuam.
 Cum juvenibus et extraneis
 rarus esto.

Cum divitibus noli blandiri; et coram magnatibus non libenter appareas.

Cum humilibus et simplicibus, cum devotis et morigeratis sociare: et quæ ædificationis sunt, pertracta.

Non sis familiaris alicui mulieri; sed, in communi, omnes bonas mulieres Deo commenda.

Soli Deo et Angelis ejus opta familiaris esse, et hominum notitiam devita.

2. Charitas habenda est ad omnes, sed familiaritas non expedit.

Quandoque accidit, ut persona ignota, ex bona fama luceat: cujus tamen præsentia oculos intuentium offuscat.

Putamus aliquando aliis placere ex conjunctione nostra; et incipimus magis displicere ex morum improbitate in nobis considerata.

CAPUT IX.

De obedientia et subjectione.

*****ALDE magnum est, in obedientia
 V stare, sub Prælato vivere, et sui
 ***** juris non esse.

***** Multo tutius est, stare in sub-
 jectione, quam in prælatura.

Multi sunt sub obedientia, magis ex necessitate, quam ex charitate: et illi pœnam habent, et leviter murmurant. Nec libertatem

mentis acquirant, nisi ex toto corde propter Deum se subjiciant.

Curre hic vel ibi: non invenies quietem, nisi in humili subjectione sub Prælati regimine. Imaginatio locorum, et mutatio, multos fefellit.

2. Verum est, quod unusquisque libenter agit pro sensu suo; et inclinatur ad eos magis qui secum sentiunt.

Sed si Deus est inter nos, necesse est, ut relinquamus etiam quandoque nostrum sentire, propter bonum pacis.

Quis est ita sapiens, qui omnia plene scire potest?

Ergo, noli nimis in sensu tuo confidere: sed velis etiam libenter aliorum sensum audire.

Si bonum est tuum sentire, et hoc ipsum propter Deum dimittis, et alium sequeris, magis exinde proficies.

3. Audivi enim sæpe, securius esse audire et accipere consilium, quam dare.

Potest etiam contingere, ut bonum sit uniuscujusque sentire; sed nolle aliis acquiescere, cum id ratio aut causa postulat, signum est superbiæ et pertinaciæ.

CAPUT X.

De cavenda superfluitate verborum.

*****AVEAS tumultum hominum, quantum
C ***** potes: multum enim impedit
***** tractatus sæcularium gestorum,
***** etiam si simplici intentione pro-
ferantur.

Cito enim inquinamur vanitate, et captivamur.

Vellem me pluries tacuisse, et inter homines non fuisse.

Sed quare tam libenter loquimur, et invicem fabulamur: cum tamen raro, sine læsione conscientiae, ad silentium redimus?

Ideo tam libenter loquimur; quia per mutuas locutiones, ab invicem consolari quærimus: et cor diversis cogitationibus fatigatum optamus relevare.

Et multum libenter de his, quæ multum diligimus vel cupimus, vel quæ nobis contraria sentimus, libet loqui et cogitare.

2. Sed, proh dolor! sæpe inaniter et frustra. Nam hæc exterior consolatio, interioris et divinæ consolationis non modicum detrimentum est.

Ideo vigilandum est, et orandum, ne tempus otiose transeat.

Si loqui licet et expedit, quæ ædificabilia sunt loquere.

Malus usus, et negligentia profectus nostri, multum facit ad incustodiam oris nostri.

Juvat tamen non parum ad profectum spirituales, devota spiritualium rerum collatio: maxime ubi pares animo et spiritu, in Deo sibi sociantur.

CAPUT XI.

De pace acquirenda et zelo proficiendi.

*****ULTAM possemus pacem habere,
 * M * si non vellemus nos cum aliorum
 * dictis et factis, et quæ ad nostram
 ***** curam non spectant, occupare.

Quomodo potest ille diu in pace manere, qui alienis curis se intermiscet? qui occasiones forinsecus quærit? qui parum vel raro se intrinsecus colligit?

Beati simplices, quoniam multam pacem habebunt.

2. Quare quidam Sanctorum, tam perfecti et contemplativi fuerunt?

Quia omnino se ipsos mortificare ab omnibus terrenis desideriis studuerunt: et ideo totis medullis cordis Deo inhærere, atque libere sibi vacare potuerunt.

Nos nimium occupamur propriis passionibus, et de transitoriis nimis sollicitamur.

Raro etiam unum vitium perfecte vincimus, et ad quotidianum profectum non accendimur: ideo frigidi et tepidi remanemus.

3. Si essemus nobis ipsis perfecte mortui, et interius minime implicati, tunc possemus etiam divina sapere, et de cœlesti contemplatione aliquid experiri.

Totum et maximum impedimentum est, quia non sumus a passionibus et concupiscentiis liberi: nec perfectam Sanctorum viam conamur ingredi.

Quando etiam modicum adversitatis occurrit, nimis cito dejicimur, et ad humanas consolationes convertimur.

4. Si niteremur, sicut viri fortes, stare in prælio, profecto auxilium Domini super nos videremus de cœlo.

Ipsæ enim certantes et de sua gratia sperantes paratus est adjuvare: qui nobis certandi occasiones procurat, ut vincamus.

Si tantum in istis exterioribus observantiis profectum religionis ponimus, cito finem habebit devotio nostra.

Sed ad radicem securim ponamus: ut purgati a passionibus, pacificam mentem possideamus.

5. Si omni anno unum vitium extirparemus, cito viri perfecti efficeremur.

Bonum est, quod patiamur quandoque contradictiones, et quod male et imperfecte de nobis sentiatur, etiamsi bene agimus et intendimus. Ista sæpe juvant ad humilitatem, et a vana gloria nos defendunt.

Tunc enim melius interiorem testem Deum quaerimus, quando foris vilipendimur ab hominibus, et non bene nobis creditur.

2. Ideo deberet se homo in Deo taliter firmare, ut non esset ei necesse, multas humanas consolationes quærere.

Quando homo bonæ voluntatis tribulatur, vel tentatur, aut malis cogitationibus affligitur; tunc Deum sibi magis necessarium intelligit, siue quo nihil boni se posse deprehendit.

Tunc etiam tristatur, gemit, et orat pro miseriis quas patitur.

Tunc tædet eum diutius vivere, et mortem optat venire: ut possit dissolvi, et cum Christo esse.

Tunc etiam bene advertit, perfectam securitatem, et plenam pacem, in mundo non posse constare.

CAPUT XIII.

De tentationibus resistendis.

 UAMDIU in mundo vivimus, sine

 Q tribulatione et tentatione esse non

 possumus.

 Unde in Job scriptum est: Tentatio est vita humana super terram.

Ideo unusquisque sollicitus esse deberet circa tentationes suas, et vigilare in orationibus; ne diabolus locum inveniret decipiendi, qui numquam dormitat, sed circuit quærens quem devoret.

Nemo tam perfectus est et sanctus, qui non habeat aliquando tentationes: et plene eis carere non possumus.

2. Sunt tamen tentationes homini sæpe valde utiles, licet molestæ sint et graves; quia in illis homo humiliatur, et purgatur, et eruditur.

Omnes Sancti per multas tribulationes et tentationes transierunt, et profecerunt.

Et qui tentationes sustinere nequiverunt, reprobi facti sunt, et defecerunt.

Non est aliquis ordo tam sanctus, nec locus tam secretus, ubi non sint tentationes vel adversitates.

3. Non est homo securus a tentationibus

totaliter, quam diu vixerit: quia in nobis est unde tentamur, ex quo in concupiscentia nati sumus.

Una tentatione seu tribulatione recedente, alia supervenit: et semper aliquid ad patiendum habebimus; nam bonum felicitatis nostræ perdidimus.

Multi quærunt tentationes fugere, et gravius incidunt in eas.

Per solam fugam non possumus vincere, sed per patientiam et veram humilitatem, omnibus hostibus efficimur fortiores.

4. Qui tantummodo exterius declinat, nec radicem evellit, parum proficiet: imo citius ad eum tentationes redient, et pejus sentiet.

Paulatim, et per patientiam cum longanimitate (Deo juvante) melius superabis, quam cum duritia et importunitate propria.

Sæpius accipe consilium in tentatione, et cum tentato noli duriter agere; sed consolationemingere, sicut tibi optares fieri.

5. Initium omnium malarum tentationum, inconstantia animi, et parva ad Deum confidentia.

Quia, sicut navis sine gubernaculo, hinc inde a fluctibus impellitur; ita homo remissus, et suum propositum deserens, varie tentatur.

Ignis probat ferrum, et tentatio hominem justum.

Nescimus sæpe quid possumus : sed tentatio aperit quid sumus.

Vigilandum est tamen, præcipue circa initium tentationis : quia tunc facilius hostis vincitur, si ostium mentis nullatenus intrare sinitur ; sed extra limen, statim ut pulsaverit, illi obviatur.

Unde quidam dixit :

Principiis obsta ; sero medicina paratur,
Cum mala per longas invaluere moras.

Nam primo occurrit menti simplex cogitatio, deinde fortis imaginatio, postea delectatio, et motus pravus, et assensio.

Sicque paulatim ingreditur hostis malignus ex toto, dum illi non resistitur in principio.

Et quanto diutius ad resistendum quis torpuerit, tanto in se quotidie debilior fit, et hostis contra eum potentior.

6. Quidam in principio conversionis suæ graviores tentationes patiuntur ; quidam autem in fine.

Quidam vero, quasi per totam vitam suam, male habent.

Nonnulli satis leniter tentantur, secundum divinæ ordinationis sapientiam et æquitatem, quæ statum et merita hominum pensat, et cuncta ad electorum suorum salutem præordinat.

7. Ideo non debemus desperare, cum tenta-

mur; sed eo ferventius Deum exorare, quatenus nos in omni tribulatione dignetur adjuvare: qui utique, secundum dictum Pauli, totalem faciet cum tentatione proventum, ut possimus sustinere.

Humiliemus ergo animas nostras sub manu Dei, in omni tentatione et tribulatione: quia humiles spiritu salvabit, et exaltabit.

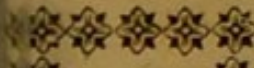
8. In tentationibus et tribulationibus probatur homo, quantum profecit; et ibi majus meritum existit, et virtus melius patescit.

Nec magnum est, si homo devotus sit et fervidus, cum gravitatem non sentit: sed si tempore adversitatis patienter se sustinet, spes magni profectus erit.

Quidam a magnis tentationibus custodiuntur, et in parvis quotidianis sæpe vincuntur: aut humiliati, numquam de se ipsis in magnis confidunt, qui in tam modicis infirmantur.

CAPUT XIV.

De temerario judicio vitando.

A

 D te ipsum oculos reflecte, et aliorum facta caveas judicare. In judicando alios, homo frustra laborat, sæpius errat, et leviter peccat: se ipsum vero judicando et discutiendo, semper fructuose laborat.

Sicut nobis res cordi est, sic de ea frequenter judicamus: nam verum iudicium, propter privatam amorem, faciliter perdimus.

Si Deus semper esset pura intentio nostri desiderii, non tam faciliter turbaremur pro resistentia sensus nostri.

2. Sed sæpe aliquid ab intra latet, vel etiam ab extra concurrit, quod nos etiam pariter trahit.

Multi occulte se ipsos quærunt, in rebus quas agunt, et nesciunt.

Videntur etiam in bona pace stare, quando res pro eorum velle fiunt, et sentire: si autem aliter fit quam cupiunt, cito moventur et tristes fiunt.

Propter diversitatem sensuum et opinionum, satis frequenter oriuntur dissensiones inter amicos et cives, inter religiosos et devotos.

3. Antiqua consuetudo difficulter relinquitur: et ultra proprium videre, nemo libenter ducitur.

Si rationi tuæ magis inniteris vel industriæ, quam virtuti subjectivæ Jesu Christi, raro et tarde eris homo illuminatus: quia Deus vult nos sibi perfecte subjici, et omnem rationem per inflammatum amorem transcendere.

CAPUT XV.

De operibus ex charitate factis.

PRO nulla re mundi, et pro nullius
P hominis dilectione, aliquod ma-
 lum est faciendum; sed pro utili-
 tate tamen indigentis, opus bonum
 tribere aliquando intermittendum est, aut etiam
 pro meliori mutandum.

Hoc enim facto, opus bonum non destrui-
 tur, sed in melius commutatur.

Sine charitate, opus externum nihil prodest:
 quidquid autem ex charitate agitur, quantum-
 mumque etiam parvum sit et despectum, totum
 sufficitur fructuosum.

Magis siquidem Deus pensat ex quanto quis
 diligit, quam opus quod facit.

2. Multum facit, qui multum diligit. Mul-
 tum facit, qui rem bene facit.

1 Bene facit, qui communitati magis quam
 suæ voluntati servit.

Sæpe videtur esse charitas, et est magis car-
 itas: quia naturalis inclinatio, propria vo-
 luntas, spes retributionis, affectus commodi-
 tatis, raro abesse volunt.

3. Qui veram et perfectam charitatem habet,
 nulla re se ipsum quærit; sed Dei solum-
 modo gloriam in omnibus fieri desiderat.

Nulli etiam invidet, quia nullum privatum gaudium amat: nec in se ipso vult gaudere; sed in Deo, super omnia bona, optat beatificari.

Nemini aliquid boni attribuit, sed totaliter ad Deum refert, a quo fontaliter omnia procedunt, in quo finaliter omnes Sancti fruibilibus requiescunt.

O qui scintillam haberet veræ charitatis, profecto omnia terrena sentiret plena fore vanitatis!

CAPUT XVI.

De sufferentia defectuum aliorum.

UÆ homo in se vel in aliis emendare non valet, debet patienter sustinere, donec Deus aliter ordinet. Cogita, quia sic forte melius est pro tua probatione et patientia, sine qua non sunt multum ponderanda merita nostra.

Debes tamen pro talibus impedimentis supplicare, ut Deus tibi dignetur subvenire, et possis benigne portare.

2. Si quis semel aut bis admonitus, non acquiescit, noli cum eo contendere: sed totum Deo committe, ut fiat voluntas ejus, et honor, in omnibus servis suis, qui scit bene mala in bonum convertere.

Stude patiens esse in tolerando aliorum defectus, et qualescumque infirmitates; quia et tu multa habes, quæ ab aliis oportet tolerari.

Si non potes te talem facere, qualem vis; quomodo poteris alium ad tuum habere beneplacitum?

Libenter habemus alios perfectos, et tamen proprios non emendamus defectus.

3. Volumus, quod alii stricte corrigantur, et ipsi corrigi nolumus.

Displicet larga aliorum licentia, et tamen nobis nolumus negari quod petimus.

Alios restringi per statuta volumus, et ipsi nullatenus patimur amplius cohiberi.

Sic ergo patet, quam raro proximum sicut nos ipsos pensamus.

Si essent omnes perfecti, quid tunc haberemus ab aliis pro Deo pati?

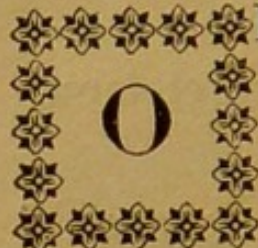
4. Nunc autem Deus sic ordinavit, ut discamus alter alterius onera portare: quia nemo sine defectu, nemo sine onere, nemo sibi sufficiens, nemo sibi satis sapiens: sed oportet nos invicem portare, invicem consolari, pariter adjuvare, instruere et admonere.

Quantæ autem virtutis quisque fuerit, melius patet occasione adversitatis.

Occasiones namque hominem fragilem non acciunt; sed qualis sit, ostendunt.

CAPUT XVII.

De monastica vita.

PORTET quod discas te ipsum in multis frangere, si vis pacem et concordiam cum aliis tenere.

Non est parvum, in monasteriis vel in congregatione habitare, et inibi sine querela conversari, et usque ad mortem fidelis perseverare.

Beatus, qui ibidem bene vixerit, et feliciter consummaverit.

Si vis debite stare et proficere, teneas te tamquam exulem peregrinum super terram.

Oportet te stultum fieri propter Christum, si vis religiosam ducere vitam.

2. Habitus, et tonsura, modicum confert: sed mutatio morum, et integra mortificatio passionum, verum faciunt religiosum.

Qui aliud quærit, quam pure Deum, et animæ suæ salutem, non inveniet nisi tribulationem et dolorem.

Non potest etiam diu stare pacificus, qui non nititur esse minimus, et omnibus subjectus.

3. Ad serviendum venisti, non ad regendum: ad patiendum et laborandum scias te vocatum, non ad otiaudum vel fabulandum.

Hic ergo probantur homines, sicut aurum in fornace.

Hic nemo potest stare, nisi ex toto corde se voluerit propter Deum humiliare.

CAPUT XVIII.

De exemplis sanctorum patrum.

I *****
NTUERE sanctorum Patrum vida exempla, in quibus vera perfectio refulsit et religio, et videbis, quam modicum sit, et pene nihil, quod nos agimus.

Heu, quid est vita nostra, si illis fuerit comparata?

Sancti et amici Christi Domino servierunt in fame et siti, in frigore et nuditate, in labore et fatigatione, in vigiliis et jejuniis, in orationibus et meditationibus sanctis, in persecutionibus et opprobriis multis.

2. O quam multas et graves tribulationes passi sunt Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines, et reliqui omnes, qui Christi vestigia voluerunt sequi!

Nam animas suas in hoc mundo oderunt, ut in æternam vitam eas possiderent.

O quam strictam et abdicatam vitam sancti Patres in eremo duxerunt! quam longas et graves tentationes pertulerunt! quam frequenter

ab inimico vexati sunt; quam crebras et fervidas orationes Deo obtulerunt! quam rigidas abstinentias peregerunt! quam magnum zelum et fervorem ad spiritualem profectum habuerunt! quam forte bellum adversus edomationem vitiorum gesserunt! quam puram et rectam intentionem ad Deum tenuerunt!

Per diem laborabant, et noctibus orationi divinæ vacabant, quamquam laborando, ab oratione mentali minime cessarent.

3. Omne tempus utiliter expendebant: omnis hora ad vacandum Deo brevis videbatur.

Et præ magna dulcedine contemplationis, etiam oblivioni tradebatur necessitas corporalis refectionis.

Omnibus divitiis, dignitatibus, honoribus, amicis et cognatis, renuntiabant: nil de mundo habere cupiebant, vix necessaria vitæ sumebant: corpori servire, etiam in necessitate, dolebant.

Pauperes igitur erant rebus terrenis, sed divites valde in gratia et virtutibus.

Foris egebant, sed intus gratia et consolatione divina reficiebantur.

4. Mundo erant alieni, sed Deo proximi ac familiares amici.

Sibi ipsis videbantur tamquam nihili, et huic mundo despecti: sed erant in oculis Dei pretiosi et dilecti.

In vera humilitate stabant, in simplici obedientia vivebant, in charitate et patientia ambulabant: et ideo quotidie in spiritu proficiebant, et magnam apud Deum gratiam obtinebant.

Dati sunt in exemplum omnibus religiosis: et plus provocare nos debent ad bene proficiendum, quam tepidorum numerus ad relaxandum.

5. O quantus fervor omnium religiosorum in principio suæ sanctæ institutionis fuit!

O quanta devotio orationis! quanta æmulatio virtutis! quam magna disciplina vixit! quanta reverentia et obedientia, sub regula magistri, in omnibus effloruit!

Testantur adhuc vestigia derelicta, quod vere viri sancti et perfecti fuerunt: qui tam strenue militantes, mundum suppeditaverunt.

Jam magnus putatur, si quis transgressor non fuerit: si quis, quod accepit, cum patientia tolerare potuerit.

6. Oh teporis et negligentiae status nostri, quod tam cito declinamus a pristino fervore; et jam tædet vivere, præ lassitudine et tepore!

Utinam in te penitus non dormitet profectus virtutum, qui multa sæpius exempla vidisti devotorum!

CAPUT XIX.

De exercitiis boni religiosi.

✻✻✻✻✻ ITA boni religiosi omnibus virtu-
 ✻ V ✻ tibus pollere debet: ut sit talis
 ✻ ✻ ✻ interius, qualis videtur hominibus
 ✻✻✻✻✻ exterius.

Et merito, multo plus debet esse intus, quam quod cernitur foris: quia inspector noster est Deus; quem summopere revereri debemus, ubicumque fuerimus, et tamquam Angeli in conspectu ejus mundi incedere.

Omni die renovare debemus propositum nostrum, et ad fervorem nos excitare, quasi hodie primum ad conversionem venissemus, atque dicere:

Adjuva me, Domine Deus, in bono proposito, et sancto servitio tuo: et da mihi nunc hodie perfecte incipere, quia nihil est quod hactenus feci.

2. Secundum propositum nostrum, cursus profectus nostri: et multa diligentia opus est, bene proficere volenti.

Quod si fortiter proponens, sæpe deficit: quid ille, qui raro aut minus fixe aliquid proponit?

Variis tamen modis contingit desertio pro-

propositi nostri: et levis omissio exercitiorum, vix sine aliquo dispendio transit.

Justorum propositum, in gratia Dei potius, quam in propria sapientia pendet: in quo et semper confidunt, quidquid arripiunt.

Nam homo proponit, sed Deus disponit: nec est in homine via ejus.

3. Si pietatis causa, aut fraternæ utilitatis proposito, quandoque consuetum omittitur exercitium, facile postea poterit recuperari.

Si autem tædio animi aut negligentia facilliter relinquitur, satis culpabile est, et nocivum sentietur. Conemur quantum possumus, adhuc leviter deficiemus in multis.

Semper tamen aliquid certi proponendum est; et contra illa præcipue, quæ amplius non impediunt.

Exteriora nostra, et interiora, pariter nobis scrutanda sunt et ordinanda, quia utraque expediunt ad profectum.

4. Si non continue te vales colligere, saltem interdum: et ad minus semel in die, mane videlicet, aut vespere.

Mane propone, vespere discute mores tuos, qualis hodie fuisti in verbo, opere, et cogitatione: quia in his sæpius forsitan offendisti Deum et proximum.

Accinge te, sicut vir, contra diabolicas nequitias: frena gulam, et omnem carnis inclinationem facilius frenabis.

Numquam sis ex toto otiosus: sed aut legens, aut scribens, aut orans, aut meditans, aut aliquid utilitatis pro communi laborans.

Corporalia tamen exercitia discrete sunt agenda, nec omnibus æqualiter assumenda.

5. Quæ communia non sunt, non sunt foris ostendenda: nam in secreto tutius exercentur privata.

Cavendum tamen, ne piger sis ad communia, et ad singularia promptior: sed expletis integre et fideliter debitis et injunctis, si jam ultra vacat, redde te tibi, prout devotio tua desiderat.

Non possunt omnes habere unum exercitium: sed aliud isti, aliud illi magis deservit.

Etiam pro temporis congruentia, diversa placent exercitia: quia alia in festis, alia in feriatis magis sapiunt diebus.

Aliis indigemus tempore tentationis, et aliis tempore pacis et quietis.

Alia, cum tristamur, libet cogitare: et alia, cum læti in Domino fuerimus.

6. Circa principalia festa, renovanda sunt bona exercitia; et Sanctorum suffragia ferventius imploranda.

De festo in festum proponere debemus, quasi tunc de hoc sæculo migraturi, et ad æternum festum perventuri.

Ideoque sollicite nos præparare debemus in devotis temporibus, et devotius conversari.

atque omnem observantiam strictius custodire, tamquam in brevi præmium laboris nostri a Deo percepturi.

7. Et si dilatum fuerit, credamus nos minus bene præparatos, atque indignos tantæ adhuc gloriæ, quæ revelabitur in nobis tempore præfinito: et studeamus nos melius ad exitum præparare.

Beatus servus (ait Evangelista Lucas) quem, cum venerit Dominus, invenerit vigilantem.

Amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.

CAPUT XX.

De amore solitudinis et silentii.

UÆRE aptum tempus vacandi tibi, et de beneficiis Dei frequenter cogita.

Relinque curiosa. Tales perlege materias, quæ compunctionem magis præstant quam occupationem.

Si te subtraxeris a superfluis locutionibus et otiosis circuitionibus, nec non a novitatibus et rumoribus audiendis, invenies tempus sufficiens et aptum, pro bonis meditationibus insistendis.

Maximi Sanctorum humana consortia, ubi poterant, vitabant, et Deo in secreto servire diligebant.

2. Dixit quidam : Quoties inter homines fui, minor homo redii.

Hoc sæpius experimur, quando diu confabulamur. Facilius est omnino tacere, quam verbo non excedere.

Facilius est domi latere, quam foris se posse sufficienter custodire.

Qui igitur intendit ad interiora et spiritualia pervenire, oportet eum cum Jesu a turba declinare.

Nemo secure apparet, nisi qui libenter latet.

Nemo secure loquitur, nisi qui libenter tacet.

Nemo secure præest, nisi qui libenter subest.

Nemo secure præcipit, nisi qui bene obedire didicit.

3. Nemo secure gaudet, nisi bonæ conscientiae in se testimonium habeat.

Semper tamen Sanctorum securitas, plena timoris Dei extitit.

Nec eo minus solliciti et humiles in se fuerunt, quia magnis virtutibus et gratia emicuerunt.

Pravorum autem securitas ex superbia et præsumptione oritur, et in fine in deceptionem sui ipsius vertitur.

Numquam promittas tibi securitatem in hac vita, quamvis bonus videaris cœnobita, aut devotus eremita.

4. Sæpe meliores in æstimatione hominum, gravius periclitati sunt propter suam nimiam confidentiam.

Unde multis utilius est, ut non penitus tentationibus careant, sed sæpius impugnentur; ne nimium securi sint; ne forte in superbiam eleventur: ne etiam ad exteriores consolationes licentius declinent.

O qui numquam transitoriam lætitiā quæreret, qui numquam cum mundo se occuparet, quam bonam conscientiam servaret!

O qui omnem vanam sollicitudinem amputaret, et dumtaxat salutaria ac divina cogitaret, et totam spem suam in Deo constitueret, quam magnam pacem et quietem possideret!

5. Nemo dignus est cœlesti consolatione, nisi diligenter se exercuerit in sancta compunctione.

Si vis corde tenus compungi, intra cubile tuum, et exclude tumultus mundi, sicut scriptum est: In cubilibus vestris compungimini. In cella invenies, quod deforis sæpius amittes.

Cella continuata dulcescit, et male custodita tædium generat. Si in principio conversionis tuæ bene eam incolueris et custodieris, erit tibi postea dilecta amica, et gratissimum solatium.

6. In silentio et quiete proficit anima devota, et discit abscondita Scripturarum.

Ibi invenit fluentia lacrymarum, quibus singulis noctibus se lavet et mundet: ut conditori suo tanto familiarior fiat, quanto longius ab omni sæculari tumultu degit.

Qui ergo se abstrahit a notis et amicis, approximabit illi Deus cum Angelis sanctis.

Melius est latere, et sui curam agere, quam, se neglecto, signa facere.

Laudabile est homini religioso raro foras ire, fugere videri, nolle etiam homines videre.

7. Quid vis videre, quod non licet habere? Transit mundus, et concupiscentia ejus.

Trahunt desideria sensualitatis ad spatian- dum: sed cum hora transierit, quid nisi gravitatem conscientiae, et cordis dispersionem reportas?

Lætus exitus tristem sæpe reditum parit: et læta vigilia serotina, triste mane facit.

Sic omne carnale gaudium, blande intrat: sed in fine mordet, et perimit.

Quid potes alibi videre, quod hic non vides? Ecce cœlum et terra, et omnia elementa; nam ex istis omnia sunt facta.

8. Quid potes alicubi videre, quod diu potest sub sole permanere?

Credis te forsitan satiari, sed non poteris pertingere.

Si cuncta videres præsentia, quid esset nisi visio vana?

Leva oculos tuos ad Deum in excelsis : et ora pro peccatis tuis et negligentis.

Dimitte vana vanis ; tu autem intende illis, quæ tibi præcepit Deus.

Claude super te ostium tuum, et voca ad te Jesum, dilectum tuum.

Mane cum eo in cella, quia non invenies alibi tantam pacem.

Si non exisses, nec quidquam de rumoribus audisses, melius in bona pace permansisses.

Ex quo nova delectat aliquando audire, oportet te exinde turbationem cordis tolerare.

CAPUT XXI.

De compunctione cordis.

❖❖❖❖❖ I vis aliquid proficere, conserva te
❖ S ❖ in timore Dei, et noli esse nimis
❖ ❖ liber : sed sub disciplina cohibe
❖❖❖❖❖ omnes sensus tuos, nec ineptæ
te tradas lætitiæ.

Da te ad cordis compunctionem, et invenies devotionem.

Compunctio multa bona aperit, quæ dissolutio cito perdere consuevit.

Mirum est, quod homo potest umquam perfecte in hac vita lætari ; qui suum exilium et tantam multa pericula animæ suæ considerat et pensat.

2. Propter levitatem cordis, et negligentiam defectuum nostrorum, non sentimus animæ nostræ dolores: sed sæpe vane ridemus, quando merito flere deberemus.

Non est vera libertas, nec bona lætitia, nisi in timore Dei cum bona conscientia.

Felix, qui abjicere potest omne impedimentum distractionis, et ad unionem se recoligare sanctæ compunctionis.

Felix, qui a se abdicat, quidquid conscientiam suam maculare potest vel gravare.

Certa viriliter, consuetudo consuetudine vincitur.

Si tu scis homines dimittere, ipsi bene te dimittent tua facta facere.

3. Non attrahas tibi res aliorum, nec te implices causis majorum.

Habeas semper oculum super te primum, et admoneas te ipsum specialiter, præ omnibus tibi dilectis.

Si non habes favorem hominum, noli ex hoc tritari: sed hoc sit tibi grave, quia non habes te satis bene et circumspecte, sicut deceret Dei servum, et devotum religiosum conversari.

Utilius est sæpe et securius, quod homo non habeat multas consolationes in hac vita, secundum carnem præcipue.

Tamen, quod divinas non habemus, aut rarius sentimus, nos in culpa sumus: quia com-

punctionem cordis non quærimus, nec vanas
et externas omnino abjicimus.

4. Cognosce te indignum divina consola-
tione, sed magis dignum multa tribulatione.

Quando homo est perfecte compunctus, tunc
gravis et amarus est ei totus mundus.

Bonus homo sufficientem invenit materiam
dolendi et flendi.

Sive enim se considerat, sive de proximo
compensat, scit quia nemo sine tribulatione hic
vivit.

Et quanto strictius sese considerat, tanto
amplius dolet.

Materiæ justi doloris, et internæ compunc-
tionis, sunt peccata et vitia nostra: quibus ita
involuti jacemus, ut raro cœlestia contem-
plari valeamus.

5. Si frequentius de morte tua, quam de
longitudine vitæ cogitares, non dubium quin
perventius te emendares.

Si etiam futuras inferni sive purgatorii pœ-
nas cordialiter perpenderes, credo quod liben-
ter laborem et dolorem sustineres, et nihil ri-
oris formidares.

Sed quia ad cor ista non transeunt, et blan-
dimenta adhuc amamus, ideo frigidi et valde
pigri remanemus.

6. Sæpe est inopia spiritus, unde tam leviter
conqueritur miserum corpus.

Ora igitur humiliter ad Dominum, ut det tibi compunctionis spiritum, et dic cum Propheta: Ciba me, Domine, pane lacrymarum, et potum da mihi in lacrymis, in mensura.

CAPUT XXII.

De consideratione humanæ miseriæ.

✠✠✠✠✠ MISER es, ubicumque fueris, et quocumque te verteris, nisi ad Deum te convertas.

✠✠✠✠✠ Quid turbaris, quia non succedit tibi sicut vis et desideras? Quis est qui habet omnia secundum suam voluntatem? Nec ego, nec tu, nec aliquis hominum super terram.

Nemo est in mundo sine aliqua tribulatione vel angustia, quamvis rex sit vel papa.

Quis est, qui melius habet? utique qui pro Deo aliquid pati valet.

2. Dicunt multi imbecilles et infirmi: Ecce, quam bonam vitam ille homo habet! quam dives, quam magnus, quam potens et excelsus!

Sed attende ad cœlestia bona, et videbis quod omnia ista temporalia nulla sunt; sed valde incerta et magis gravantia, quia nunquam sine sollicitudine et timore possidentur.

Non est hominis felicitas, habere temporalia ad abundantiam; sed sufficit ei mediocritas.

Vere miseria est, vivere super terram.

Quanto homo voluerit esse spiritualior, tanto præsens vita fit ei amarior; quia sentit melius, et videt clarius, humanæ corruptionis defectus.

Nam comedere, bibere, vigilare, dormire, quiescere, laborare, et ceteris necessitatibus naturæ subjacere, vere magna miseria est, et afflictio homini devoto, qui libenter esset absolutus, et liber ab omni peccato.

3. Valde enim gravatur interior homo necessitatibus corporalibus in hoc mundo.

Unde Propheta devote rogat, quatenus liber ab istis esse valeat, dicens: De necessitatibus meis erue me, Domine.

Sed vae non cognoscentibus suam miseriam: et amplius vae illis, qui diligunt hanc miseram et corruptibilem vitam.

Nam in tantum quidam hanc amplectuntur (scilicet etiam vix necessaria laborando aut mendicando habeant), ut si possent hic semper vivere, de regno Dei nihil curarent.

4. O insani et infideles corde, qui tam proinde in terrenis jacent, ut nihil nisi carnalia capiant!

Sed miseri, adhuc in fine graviter sentient, quam vile et nihilum erat quod amaverunt.

Sancti autem Dei, et omnes devoti amici Christi, non attenderunt quæ carni placuerunt, nec quæ in hoc tempore floruerunt; sed tota

spes eorum et intentio ad æterna bona anhelabat.

Ferebatur totum desiderium eorum sursum ad mansura et invisibilia, ne amore visibilium traherentur ad infima.

Noli, frater, amittere confidentiam proficendi ad spiritualia; adhuc habes tempus et horam.

5. Quare vis procrastinare propositum tuum? Surge, et in instanti incipe, et dic: Nunc tempus est faciendi, nunc tempus est pugnandi, nunc aptum tempus est emendandi.

Quando male habes, et tribularis, tunc tempus est promerendi.

Oportet te transire per ignem et aquam, antequam venias in refrigerium.

Nisi tibi vim feceris, vitium non superabis.

Quamdiu istud fragile corpus gerimus, sine peccato esse non possumus, nec sine tædio et dolore vivere.

Libenter haberemus ab omni miseria quietem: sed quia per peccatum perdidimus innocentiam, amisimus etiam veram beatitudinem.

Ideo oportet nos tenere patientiam, et Dei expectare misericordiam; donec transeat iniquitas hæc, et mortalitas absorbeatur a vita.

6. O quanta fragilitas humana, quæ semper prona est ad vitia!

Hodie confiteris peccata tua, et cras iterum perpetras confessa.

Nunc proponis cavere; et post horam agis, quasi nihil proposuisses.

Merito ergo nos ipsos humiliare possumus, nec umquam aliquid magni de nobis sentire: quia tam fragiles et instabiles sumus.

Cito etiam potest perdi per negligentiam, quod multo labore vix tandem acquisitum est per gratiam.

7. Quid fiet de nobis adhuc in fine, qui te-
rescimus tam mane?

Væ nobis, si sic volumus declinare ad quietem, quasi jam pax sit et securitas, cum nec-
um appareat vestigium veræ sanctitatis in conversatione nostra.

Bene opus esset, quod adhuc iterum instru-
eremur, tanquam boni novitii, ad mores opti-
mos: si forte spes esset de aliqua futura emen-
tatione, et majori spirituali profectu.

CAPUT XXIII.

De meditatione mortis.

*****ALDE cito erit tecum hic factum,
V ***** vide aliter quomodo te habeas:
***** hodie homo est, et cras non com-
***** paret.

(Cum autem sublatus fuerit ab oculis, etiam
to transit a mente.)

O hebetudo et duritia cordis humani, quod solum præsentia meditatur, et futura non magis prævidet!

Sic te in omni facto et cogitatu deberes tenere, quasi hodie esses moriturus.

Si bonam conscientiam haberes, non multum mortem timeres.

Melius esset peccata cavere, quam mortem fugere.

Si hodie non es paratus, quomodo cras eris? Cras est dies incerta; et quid scis, si crastinum habebis?

2. Quid prodest diu vivere, quando tam parum emendamur?

Ah! longa vita non semper emendat, sed sæpe culpam magis auget.

Utinam per unam diem bene essemus conversati in hoc mundo!

Multi annos computant conversionis, sed sæpe parvus est fructus emendationis.

Si formidolosum est mori, forsitan periculosius erit diutius vivere.

Beatus, qui horam mortis suæ semper ante oculos habet, et ad moriendum quotidie se disponit.

Si vidisti aliquando hominem mori, cogita, quia et tu per eandem viam transibis.

3. Cum mane fuerit, puta te ad vesperum non perventurum.

Vespere autem facto, mane non audeas tibi polliceri.

Semper ergo paratus esto, et taliter vive, ut nunquam te imparatum mors inveniat.

Multi subito et improvise moriuntur. Nam hora, qua non putatur, Filius hominis venturus est.

Quando illa extrema hora venerit, multum dolenter sentire incipies de tota vita tua præterita: et valde dolebis, quia tam negligens et remissus fuisti.

4. Quam felix et prudens, qui talis nunc inititur esse in vita, qualis optat inveniri in morte!

Dabit namque magnam fiduciam feliciter moriendi perfectus contemptus mundi, fervens desiderium in virtutibus proficiendi, amor disciplinæ, labor pœnitentiæ, promptitudo obedientiæ, abnegatio sui, et supportatio cujuslibet adversitatis pro amore Christi.

Multa bona potes operari, dum sanus es; sed infirmatus, nescio quid poteris.

Pauci ex infirmitate meliorantur: sic et qui multum peregrinantur, raro sanctificantur.

5. Noli confidere super amicos et proximos, nec in futurum tuam differas salutem: quia citius obliviscentur tui homines, quam æstimas.

Melius est, nunc tempestive providere, et aliquid boni præmittere, quam super aliorum auxilio sperare.

Si non es pro te ipso sollicitus modo, quis erit sollicitus pro te in futuro?

Nunc tempus est valde pretiosum. Nunc sunt dies salutis. Nunc tempus acceptabile.

Sed proh dolor, quod hoc utilius non expendis, in quo promereri vales, unde æternaliter vivas!

Veniet, quando unum diem seu horam pro emendatione desiderabis; et nescio an impetrabis.

6. Eia, carissime, de quanto periculo te poteris liberare, de quam magno timore eripere, si modo semper timoratus fueris, et suspectus de morte?

Stude nunc taliter vivere, ut in hora mortis valeas potius gaudere, quam timere.

Disce nunc mori mundo, ut tunc incipias vivere cum Christo.

Disce nunc omnia contemnere, ut tunc possis libere ad Christum pergere.

Castiga nunc corpus tuum per pœnitentiam, ut tunc certam valeas habere confidentiam.

7. Ah stulte! quid cogitas te diu victurum, cum nullum diem habeas securum?

Quam multi decepti sunt, et insperate de corpore extracti?

Quoties audisti a dicentibus, quia ille gladio cecidit, ille submersus est, ille ab alto ruens cervicem fregit, ille manducando obriguit, ille ludendo finem fecit?

Alius igne, alius ferro, alius peste, alius la-
pocinio interiit: et sic omnium finis mors est,
vita hominum tamquam umbra subito per-
transit.

8. Quis memorabitur tui post mortem? et
quis orabit pro te?

Age, age nunc, carissime, quidquid agere
cogites: quia nescis quando morieris, nescis
nam quid tibi post mortem sequetur.

Dum tempus habes, congrega tibi divitias
immortales.

Præter salutem tuam, nihil cogites; solum
græ Dei sunt, cures.

Fac nunc tibi amicos, venerando Dei Sanc-
ti, et eorum actus imitando: ut, cum defe-
ris in hac vita, illi te recipiant in æterna
bernacula.

9. Serva te tamquam peregrinum et hospi-
tem super terram, ad quem nihil spectat de
mundi negotiis.

Serva cor liberum, et ad Deum sursum erec-
tum, quia non habes hic manentem civitatem.

Illuc preces et gemitus quotidianos cum la-
rimis dirige, ut spiritus tuus mereatur ad
patrem, post mortem, feliciter transire,
et ben.

CAPUT XXIV.

De iudicio et pœnis peccatorum.

✠✠✠✠✠ **I** N omnibus rebus respice finem, et
 ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ qualiter ante districtum stabis Ju-
 ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ dicem, cui nihil est occultum:
 ✠✠✠✠✠ qui muneribus non placatur, nec
 excusationes recipit; sed, quod justum est,
 iudicabit.

O miserrime et insipiens peccator, quid respondebis Deo, omnia mala tua scienti; qui interdum formidas vultum hominis irati?

Ut quid non prævides tibi in die iudicii, quando nemo poterit per alium excusari vel defendi; sed unusquisque sufficiens onus erit sibi ipsi?

Nunc labor tuus est fructuosus, fletus acceptabilis, gemitus exaudibilis, dolor satisfactorius, et purgativus.

2. Habet magnum et salubre purgatorium patiens homo, qui suscipiens injurias, plus dolet de alterius malitia, quam de sua injuria: qui pro contrariantibus sibi libenter orat, et ex corde culpas indulget: qui veniam ab aliis petere non retardat: qui facilius miseretur quam irascitur: qui sibi ipsi violentiam frequenter facit, et carnem omnino spiritui subjugare conatur.

Melius est modo purgare peccata, et vitia
seccare, quam in futuro purganda reservare.

Vere nos ipsos decipimus per inordinatum
amorem, quem ad carnem habemus.

3. Quid aliud ignis ille devorabit, nisi pec-
cata tua?

Quanto amplius tibi ipsi nunc parcis, et
carnem sequeris, tanto durius postea lues, et
majorem materiam comburendi reservas.

In quibus homo peccavit, in illis gravius
punietur. Ibi acediosi ardentibus stimulis per-
gegebuntur: et gulosi ingenti siti ac fame cru-
elabuntur. Ibi luxuriosi, et voluptatum ama-
tores, ardenti pice et foetido sulphure perfun-
duntur: et sicut furiosi canes, præ dolore,
avidiosi ululabunt.

4. Nullum vitium erit, quod suum proprium
punitum non habebit.

Ibi superbi omni confusione replebuntur: et
vari miserrima egestate arctabuntur.

Ibi erit una hora gravior in poena, quam
centum anni in gravissima poenitentia.

Ibi nulla requies est, nulla consolatio dam-
nitatis: hic tamen interdum cessatur a labori-
bus, atque amicorum fruitur solatiis.

Esto modo sollicitus et dolens pro pecca-
tis, ut in die judicii securus sis cum beatis.

Tunc enim justi stabunt in magna con-
fidentia adversus eos, qui se angustiaverunt, et
oppresserunt.

Tunc stabit ad judicandum, qui modo se subjicit humiliter judiciis, hominum.

Tunc magnam fiduciam habebit pauper et humilis, et pavebit undique superbus.

5. Tunc videbitur sapiens in hoc mundo fuisse, qui pro Christo didicit stultus et despectus esse.

Tunc placebit omnis tribulatio patienter perpessa, et omnis iniquitas oppilabit os suum.

Tunc gaudebit omnis devotus, et mœerebit omnis irreligiosus.

Tunc plus exultabit caro afflicta, quam si in deliciis fuisset semper nutrita.

Tunc splendeat habitus vilis, et obtenebrescet vestis subtilis.

Tunc plus laudabitur pauperculum domicilium, quam deauratum palatium.

Tunc juvabit plus constans patientia, quam omnis mundi potentia.

Tunc amplius exaltabitur simplex obedientia, quam omnis secularis astutia.

6. Tunc plus lætificabit pura et bona conscientia, quam docta philosophia.

Tunc plus ponderabit contemptus divitarum, quam totus thesaurus terrigenarum.

Tunc magis consolaberis super devota oratione, quam super delicata comestione.

Tunc potius gaudebis de servato silentio, quam de longa fabulatione.

Tunc plus valebunt sancta opera, quam multa pulchra verba.

Tunc plus placebit stricta vita et ardua continentia, quam omnis delectatio terrena.

Disce te nunc in modico pati, ut tunc a gravioribus valeas liberari.

Hic primo proba, quid possis postea.

Si nunc tam parum vales sustinere, quomodo æterna tormenta poteris sufferre?

Si modo modica passio tam impatientem efficit, quid gehenna tunc faciet?

Ecce vere non potes duo gaudia habere, delectari hic in mundo, et postea regnare cum Christo.

7. Si usque in hodiernam diem semper in honoribus et voluptatibus vixisses; quid totum tibi profuisset, si jam mori in instanti contineretur?

(Omnia ergo vanitas, præter amare Deum, illi soli servire.

(Qui enim Deum ex toto corde amat; nec mortem, nec supplicium, nec iudicium, nec infernum metuit: quia perfectus amor, secundum ad Deum accessum facit.

(Quem autem adhuc peccare delectat, non mirum, si mortem et iudicium timeat.

(Bonum tamen est, ut, si necdum amor a malo revocat, saltem timor gehennalis coerceat.

(Qui vero timorem Dei postponit, diu stare

in bono non valebit, sed diaboli laqueos citius incurret.

CAPUT XXV.

De ferventi emendatione totius vitæ nostræ.

*****STO vigilans et diligens in Dei ser-

 *****E***** vitio; et cogita frequenter: Ad
 ***** quid venisti, et cur seculum reli-
 ***** quisti?

Nonne ut Deo viveres, et spiritualis homo fieres?

Igitur ad profectum ferveas, quia mercedem laborum tuorum in brevi recipies; nec erit tunc amplius timor, aut dolor, in finibus tuis.

Modicum nunc laborabis, et magnam requiem, imo perpetuam lætitiā, invenies.

Si tu permanseris fidelis et fervidus in agendo, Deus procul dubio erit fidelis et locuples in retribuendo.

Spem bonam retinere debes, quod ad palmam pervenies; sed securitatem capere non oportet, ne torpeas, aut elatus fias.

2. Cum quidam anxius inter metum et spem frequenter fluctuaret, et quadam vice mœrore confectus, in Ecclesia ante quoddam altare se in oratione prostravisset, hæc intra se revolvit dicens: O si scirem, quod adhuc perseveraturus essem! statimque audivit divinum intus

responsum: Quod si hoc scires, quid facere velles? Fac nunc, quod tunc facere velles, et bene securus eris.

Moxque consolatus, et confortatus, divinæ se commisit voluntati, et cessavit anxia fluctuatio.

Noluitque curiose investigare, ut sciret quæ sibi essent futura: sed magis studuit inquirere, quæ esset voluntas Dei beneplacens et perfecta, ad omne opus bonum inchoandum et perficiendum.

3. Spera in Domino, et fac bonitatem (ait Propheta), et inhabita terram, et pascaris in divitiis ejus.

Unum est, quod multos a profectu et ferventi emendatione retrahit: horror difficultatis, seu labor certaminis.

Enimvero, illi maxime præ ceteris in virtutibus proficiunt, qui ea, quæ sibi magis gravia et contraria sunt, viriliter vincere nituntur.

Nam ibi homo plus proficit, et gratiam meretur ampliorem, ubi magis se ipsum vincit, et in spiritu mortificat.

4. Sed non omnes habent æque multum, ad vincendum et moriendum.

Diligens tamen æmulator, valentior erit ad proficiendum, etiamsi plures habeat passiones, quam alius bene morigeratus, minus tamen fervens ad virtutes.

Duo specialiter ad magnam emendationem juvant; videlicet, subtrahere se violenter, ad quod natura vitiose inclinatur: et ferventer instare pro bono, quo amplius quis indiget.

Illa etiam studeas magis cavere et vincere, quæ tibi frequentius in aliis displicent.

5. Ubique profectum tuum capias: ut, si bona exempla videas vel audias, ad imitandum accendaris.

Si quid autem reprehensibile consideraveris, cave ne idem facias; aut, si aliquando fecisti, citius emendare te studeas.

Sicut oculus tuus alios considerat, sic iterum ab aliis notaris.

Quam jucundum et dulce est, videre fervidos et devotos fratres, bene morigeratos et disciplinatos!

Quam triste est et grave, videre inordinate ambulantes: qui ea, ad quæ vocati sunt, non exercent!

Quam nocivum est, negligere vocationis suæ propositum, et ad non commissam sensum inclinare!

6. Memor esto arrepti propositi, et imaginem tibi propone Crucifixi.

Bene verecundari potes, inspecta vita Jesu Christi; quia necdum magis illi te conformare studuisti, licet diu in via Dei fuisti.

Religiosus, qui se intente et devote in sanc-

ssima vita et passione Domini exercet, omnia
ilia et necessaria sibi abundanter ibi inve-
et; nec opus est, ut extra Jesum aliquid
elius quærat.

O si Jesus crucifixus in cor nostrum veniret,
nam cito et sufficienter docti essemus!

7. Religiosus fervidus, omnia bene portat et
pit, quæ illi jubentur.

Religiosus negligens et tepidus, habet tri-
bulationem super tribulationem, et ex omni
arte patitur angustiam: quia interiori conso-
latione caret, et exteriorum quærere prohibetur.

Religiosus, extra disciplinam vivens, gravi-
tatem ruinæ.

Qui laxiora quærit et remissiora, semper in
angustiis erit: quia unum aut reliquum sibi
aspicebit.

8. Quomodo faciunt tam multi alii religiosi,
qui satis arctati sunt sub disciplina claustrali?

Raro exeunt, abstracte vivunt, pauperrime
comedunt, grosse vestiuntur, multum laborant,
rum loquuntur, diu vigilant, mature surgunt,
orationes prolongant, frequenter legunt, et se
omni disciplina custodiunt.

Attende Carthusienses, Cistercienses, et di-
versæ religionis monachos ac moniales: qualiter
omni nocte ad psallendum Domino assurgunt.

Et ideo turpe esset, ut tu deberes in tam
sancto opere pigritare, ubi tanta multitudo
religiosorum incipit Deo jubulare.

9. O si nihil aliud faciendum incumberet, nisi Dominum Deum nostrum toto corde et ore laudare!

O si numquam indigeres comedere, nec bibere, nec dormire; sed semper posses Deum laudare, et solummodo spiritualibus studiis vacare! tunc multo felicior esses, quam modo cum carni ex qualicumque necessitate servis.

Utinam non essent istæ necessitates, sed solum spirituales animæ refectiones, quas (heu! satis raro degustamus!

10. Quando homo ad hoc pervenit, quod de nulla creatura consolationem suam quærit, tunc ei Deus primo perfecte sapere incipit, tunc etiam bene contentus de omni eventu rerum erit.

Tunc nec pro magno lætabitur, nec pro modico contristabitur; sed ponit se integre et fiducialiter in Deo, qui est ei omnia in omnibus: cui nihil utique perit nec moritur, sed omnia ei vivunt, et ad nutum incunctante deserviunt.

11. Memento semper finis, et quia perditum non redit tempus. Sine sollicitudine et diligentia, numquam acquires virtutes.

Si incipis tepescere, incipies male habere.

Si autem dederis te ad fervorem, invenies magnam pacem, et senties leviolem laborem propter Dei gratiam, et virtutis amorem.

Homo fervidus et diligens ad omnia est
paratus.

Major labor est, resistere vitiis et passioni-
bus, quam corporalibus insudare laboribus.

Qui parvos non vitat defectus, paulatim
venit ad majores.

Gaudebis semper vespere, si diem expendas
recte.

Vigila super te ipsum, excita te ipsum,
nonne te ipsum; et, quidquid de aliis sit,
non negligas te ipsum.

Tantum proficies, quantum tibi ipsi vim in-
feris. Amen.

LIBER SECUNDUS.

ADMONITIONES AD INTERNA TRAHENTES.

CAPUT PRIMUM.

De interna conversatione.

EGNUM Dei intra vos est, dicit
R Dominus. Converte te ex toto
 corde ad Dominum, et relinque
 hunc miserum mundum, et in-
 veniet anima tua requiem.

Disce exteriora contemnere, et ad interiora
te dare, et videbis regnum Dei in te venire.

Est enim regnum Dei, pax et gaudium in Spiritu sancto, quod non datur impiis.

Veniet ad te Christus, ostendens tibi consolationem suam, si dignam illi ab intus paraveris mansionem.

Omnis gloria ejus, et decor, ab intra est,
et ibi complacet sibi.

Frequens illi visitatio cum homine interno,
dulcis sermocinatio, grata consolatio, multa
pax, familiaritas stupenda nimis.

2. Eia, anima fidelis, præpara huic sponso cor tuum, quatenus ad te venire, et in te habitare dignetur.

Sic enim dicit: Si quis diligit me, sermonem meum servabit, et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus.

Da ergo Christo locum, et ceteris omnibus nega introitum.

Cum Christum habueris, dives es, et sufficit tibi. Ipse erit provisor tuus, et fidelis procurator in omnibus, ut non sit opus in hominibus sperare.

Homines enim cito mutantur, et deficiunt velociter; Christus autem manet in æternum, et adstat usque ad finem firmiter.

3. Non est magna fiducia ponenda in homine fragili et mortali, etiam si utilis sit et dilectus: neque tristitia multa ex hoc capienda, si interdum adversetur et contradicat.

Qui hodie tecum sunt, cras contrariari possunt; et e converso, sæpe ut aura, vertuntur.

Pone totam fiduciam in Deo, et sit ipse timor tuus, et amor tuus. Ipse pro te respondebit, et faciet bene, sicut melius fuerit.

Non habes hic manentem civitatem; et, ubicumque fueris, extraneus es et peregrinus; nec requiem aliquando habebis, nisi Christo intime fueris unitus.

4. Quid hic circumspicis, cum iste non

sit locus tuæ requietionis? In cœlestibus debet esse habitatio tua: et sicut in transitu, cuncta terrena sunt aspicienda.

Transeunt omnia, et tu cum eis pariter.

Vide, ut non inhæreas; ne capiaris, et pereas.

Apud Altissimum sit cogitatio tua, et deprecatio tua ad Christum sine intermissione dirigatur.

Si nescis speculari alta et cœlestia, requiesce in passione Christi; et in sacris vulneribus ejus libenter habita.

Si enim ad vulnera, et pretiosa stigmata Jesu, devote confugis, magnam in tribulatione confortationem sentis: nec multum curabis hominum despectiones, faciliterque verba detrahentia perferes.

5. Christus fuit etiam in mundo ab hominibus despectus: et, in maxima necessitate, a notis et amicis inter opprobria derelictus.

Christus pati voluit et despici, et tu audes de aliquo conqueri?

Christus habuit adversarios et oblocutores, et tu vis omnes habere amicos et benefactores?

Unde coronabitur patientia tua, si nihil adversitatis occurrerit?

Si nihil contrarium vis pati, quomodo eris amicus Christi?

Sustine te cum Christo, et pro Christo, si vis regnare cum Christo.

6. Si semel perfecte introisses in interiora Jesu, et modicum de ardenti amore ejus sapuisses, tunc de proprio commodo vel incommodo nihil curares, sed magis de opprobrio illato gauderes: quia amor Jesu facit hominem esse ipsum contemnere.

Amator Jesu et veritatis, et verus internus et liber ab affectionibus inordinatis, potest se ad Deum libere convertere, et elevare supra se ipsum in spiritu, ac fruitive quiescere.

7. Cui sapiunt omnia, prout sunt, non ut addicuntur, aut aestimantur, hic vere sapiens est, et doctus magis a Deo, quam ab hominibus.

Qui ab intra scit ambulare, et modicum ab extra res ponderare, non requirit loca, nec expectat tempora ad habenda devota exercitia.

Homo internus cito se recolligit: quia nunquam se totum ad exteriora effundit.

Non illi obest labor exterior, aut occupatio ad tempus necessaria: sed sicut res eveniunt, sic se illis accommodat.

Qui intus bene dispositus est et ordinatus, non curat mirabiles et perversos hominum gestus.

Tantum homo impeditur et distrahitur, quantum sibi res attrahit.

8. Si recte tibi esset, et bene purgatus esses, omnia tibi in bonum cederent, et profectum.

Ideo multa tibi displicent, et sæpe contur-

bant: quia adhuc non es perfecte tibi ipsi mortuus, nec segregatus ab omnibus terrenis.

Nil sic maculat et implicat cor hominis, sicut impurus amor in creaturis.

Si renuis consolari exterius, poteris speculari cœlestia, et frequenter jubilare interius.

CAPUT II.

De humili submissione.

NON magni pendas, quis pro te,
 N vel contra te sit; sed hoc age et
 cura, ut Deus tecum sit in omni
 re, quam facis.

Habeas conscientiam bonam, et Deus bene te defensabit.

Quem enim Deus adjuvare voluerit, nullius perversitas nocere poterit.

Si tu scis tacere et pati, videbis proculdubio auxilium Domini.

Ipse novit tempus et modum liberandi te, et ideo te debes illi resignare.

Dei est adjuvare, et ab omni confusione liberare.

Sæpe valde prodest, ad majorem humilitatem servandam, quod defectus nostros alii sciunt et redarguunt.

2. Quando homo pro defectibus suis se

humiliat, tunc facilius alios placat, et le-
tius satisfacit sibi irascentibus.

Humilem Deus protegit, et liberat: humilem
diligit, et consolatur: humili homini se incli-
nat: humili largitur gratiam magnam, et post
nam depressionem, levat ad gloriam.

Humili sua secreta revelat, et ad se dulciter
trahit et invitat.

Humilis, accepta confusione, satis bene est
in pace: quia stat in Deo, et non in mundo.

Non reputes te aliquid profecisse, nisi om-
nibus inferiorem te esse sentias.

CAPUT III.

De bono pacifico homine.

*****ENE te primo in pace, et tunc
T poteris alios pacificare.

***** Homo pacificus magis prodest,
***** quam bene doctus.

Homo passionatus, etiam bonum in malum
convertit, et facilius malum credit.

Bonus pacificus homo, omnia ad bonum
convertit.

Qui bene in pace est, de nullo suspicatur;
si autem male contentus est et commotus,
variis suspicionibus agitatur: nec ipse quies-
cit, nec alios quiescere permittit.

Dicit sæpe, quod dicere non deberet: et omittit, quod sibi magis facere expediret.

Considerat, quid alii facere tenentur: et negligit, quod ipse teneatur.

Habe ergo primo zelum super te ipsum, et tunc juste zelare poteris etiam proximum tuum.

2. Tu bene scis facta tua excusare et colorare, et aliorum excusationes non vis recipere.

Justius esset, ut te accusares, et fratrem tuum excusares.

Si portari vis, porta et alium.

Vide, quam longe es adhuc a vera charitate et humilitate: quæ nulli novit irasci, vel indignari, nisi tantum sibi.

Non est magnum, cum bonis et mansuetis conversari (hoc enim omnibus naturaliter placet; et unusquisque libenter pacem habet, et secum sentientes magis diligit);

Sed cum duris et perversis, aut indisciplinatis, aut nobis contrariantibus, pacifice posse vivere, magna gratia est, et laudabile nimis virileque factum.

3. Sunt, qui se ipsos in pace tenent, et cum aliis etiam pacem habent.

Et sunt, qui nec pacem habent, nec alios in pace dimittunt: aliis sunt graves, sed sibi semper graviores.

Et sunt, qui se ipsos in pace retinent, et ad pacem alios reducere student.

Est tamen tota pax nostra, in hac misera
vita, potius in humili sufferentia ponenda,
quam in non sentiendo contraria.

Qui melius scit pati, majorem tenebit pa-
cem. Iste est victor sui, et dominus mundi,
amicus Christi, et hæres coeli.

CAPUT IV.

De pura mente, et simplici intentione.

*****UABUS alis homo sublevatur a
D terrenis, simplicitate scilicet, et
puritate.

*****Simplicitas debet esse in in-
tentione, puritas in affectione. Simplicitas
intendit Deum, puritas apprehendit, et gustat.

Nulla bona actio te impediet, si liber intus
ab inordinato affectu fueris.

Si nihil aliud, quam Dei bene placitum, et
proximi utilitatem intendis et quæris, interna
libertate perfrueris.

Si rectum cor tuum esset, tunc omnis crea-
tura speculum vitæ, et liber sanctæ doctrinæ
esset.

Non est creatura tam parva et vilis, quæ
Dei bonitatem non repræsentet.

2. Si tu esses intus bonus et purus, tunc
omnia sine impedimento videres, et bene ca-
veres.

Cor purum penetrat cœlum et infernum.

Qualis unusquisque intus est, taliter judicat exterius.

Si est gaudium in mundo, hoc utique possidet puri cordis homo.

Et si est alicubi tribulatio et angustia, hoc melius novit mala conscientia.

Sicut ferrum missum in ignem amittit rubiginem, et totum candens efficitur: sic homo integre ad Deum se convertens, a torpore exuitur, et in novum hominem transmutatur.

3. Quando homo incipit tepescere, tunc parvum metuit laborem, et libenter externam accipit consolationem.

Sed quando perfecte incipit se vincere, et viriliter in via Dei ambulare, tunc minus ea reputat, quæ sibi prius gravia esse sentiebat.

CAPUT V.

De propria consideratione.

NON possumus nobis ipsis nimis credere, quia sæpe gratia nobis deest, et sensus.

Modicum lumen est in nobis, et hoc cito per negligentiam amittimus.

Sæpe etiam non advertimus, quod tam cæci intus sumus,

Sæpe male agimus, et pejus excusamus.

Passione interdum movemur, et zelum putamus.

Parva in aliis reprehendimus; et nostra majora pertransimus.

Satis cito sentimus et ponderamus, quid ab aliis sustinemus: sed quantum alii de nobis sustinent, non advertimus.

Qui bene et recte sua ponderaret, non esset, quod de alio graviter judicaret.

22. Internus homo, sui ipsius curam omnibus rebus anteponit: et qui sibi ipsi diligenter innotuit, faciliter de aliis tacet.

Numquam eris internus et devotus, nisi de rebus silueris, et ad te ipsum specialiter respueris.

Si tibi et Deo totaliter intendis, modicum movebit, quod foris percipis.

Ubi es, quando tibi ipsi præsens non es? Quando omnia percurristi, quid, te negotio, profecisti?

Si debes habere pacem, et unionem veram, oportet, quod totum adhuc postponas, et te ipsum præ oculis habeas.

33. Multum proinde proficies, si te feriatum omni temporali cura conserves.

Valde deficies, si aliquid temporale repereris.

Nil magnum, nil altum, nil gratum, nil ac-

ceptum tibi sit, nisi pure Deus, aut de Deo sit.

Totum vanum existima, quidquid consolationis occurrit de aliqua creatura.

Amans Deum anima, sub Deo despicit universa.

Solus Deus æternus et immensus, implens omnia, solatium animæ, et vera cordis lætitia.

CAPUT VI.

De lætitia bonæ conscientie.

✠✠✠✠✠ GLORIA boni hominis, testimonium

✠ G ✠ bonæ conscientie.

✠✠✠✠✠ Habe bonam conscientiam, et
✠✠✠✠✠ habebis semper lætitiam.

Bona conscientia valde multa potest portare, et valde læta est inter adversa.

Mala conscientia semper timida est et inquieta.

Suaviter requiesces, si cor tuum te non reprehenderit.

Noli lætari, nisi cum benefeceris.

Mali numquam habent veram lætitiam, nec internam sentiunt pacem: quia non est pax impiis, dicit Dominus.

Et si dixerint: In pace sumus, non venient super nos mala: et quis nobis nocere audebit? ne credas eis: quoniam repente exsurget ira

eei, et in nihilum redigentur actus eorum, et cogitationes eorum peribunt.

2. Gloriari in tribulatione, non est grave mnanti: sic enim gloriari, est gloriari in cruce homini.

Brevis gloria, quæ ab hominibus datur, et occipitur.

Mundi gloriam semper comitatur tristitia.

Bonorum gloria in conscientiis eorum, et non in ore hominum. Justorum lætitia, de Deo, in Deo est; et gaudium eorum, de veritate.

Qui veram et æternam gloriam desiderat, temporalem non curat.

Et qui temporalem requirit gloriam, aut non animo contemnit, minus amare convincitur celestem.

Magnam habet cordis tranquillitatem, qui nec laudes curat, nec vituperia.

3. Facile erit contentus et pacatus, cujus conscientia munda est.

Non es sanctior, si laudaris; nec vilior, si vituperaris.

Quod es, hoc es: nec major dici vales, quam te eo teste sis.

Si attendis, quid apud te sis intus, non cubbis, quid de te loquantur homines.

Homo videt in facie, Deus autem in corde. Homo considerat actus, Deus vero pensat intentiones.

Bene semper agere, et modicum de se tenere, humilis animæ indicium est.

Nolle consolari ab aliqua creatura, magnæ puritatis, et internæ fiduciæ signum est.

4. Qui nullum extrinsecus pro se testimonium quærit, liquet quod totaliter se Deo commisit.

Non enim, qui se ipsum commendat, ille probatus est (ait B. Paulus); sed quem Deus commendat.

Ambulare cum Deo intus, nec aliqua affectione teneri foris, status est interni hominis.

CAPUT VII.

De amore Jesu super omnia.

✠✠✠✠✠✠ **B** EATUS, qui intelligit, quid sit
✠✠✠✠✠✠ amare Jesum, et contemnere se
✠✠✠✠✠✠ ipsum, propter Jesum.

✠✠✠✠✠✠ Oportet dilectum pro dilecto
relinquere, quia Jesus vult solus super omnia
amari.

Dilectio creaturæ, fallax et instabilis : dilectio Jesu, fidelis et perseverabilis.

Qui adhæret creaturæ, cadet cum labili : qui amplectitur Jesum, firmabitur in ævum.

Illum dilige, et amicum tibi retine : qui, omnibus recedentibus, te non relinquet, nec patietur in fine perire.

Ab omnibus oportet te aliquando separari, sive velis, sive nolis.

2. Teneas te apud Jesum, vivens ac moriens; et illius fidelitati te committe, qui, omnibus deficientibus, solus te potest juvare.

3. Dilectus tuus, talis est naturæ, ut alienum non velit admittere: sed solus vult cor tuum habere, et tamquam rex in proprio throno sedere.

4. Si scires te bene ab omni creatura evanescere, Jesus deberet libenter tecum habitare.

5. Pene totum perditum invenies, quidquid extra Jesum in hominibus posueris.

6. Non confidas, nec innitaris super calamum stridentem: quia omnis caro fœnum, et omnis gloria ejus, ut flos fœni cadet.

7. Cito decipieris, si ad externam hominum reverentiam tantum aspexeris.

8. Si enim tuum in aliis quæris solatium et lumen, senties sæpius detrimentum.

9. Si quæris in omnibus Jesum, invenies utique eum.

10. Si autem quæris te ipsum, invenies etiam te ipsum, sed ad tuam perniciem.

11. Nilus enim homo nocivior sibi, si Jesum non amaret, quam totus mundus, et omnes sui adhaerarii.

CAPUT VIII.

De familiari amicitia Jesu.

QUANDO Jesus adest totum bonum
 Q est, nec quidquam difficile vide-
 tur: quando vero Jesus non adest,
 totum durum est.

Quando Jesus intus non loquitur, consolatio vilis est: si autem Jesus unum tantum verbum loquitur, magna consolatio sentitur.

Nonne Maria Magdalena statim surrexit de loco, in quo flevit, quando Martha illi dixit, Magister adest, et vocat te?

Felix hora, quando Jesus vocat de lacrymis ad gaudium spiritus!

Quam aridus et durus es sine Jesu! Quam insipiens et vanus, si cupis aliquid extra Jesum.

Nonne hoc est majus damnum, quam si totum perderes mundum?

2 Quid potest tibi mundus conferre sine Jesu?

Esse sine Jesu, gravis est infernus; et esse cum Jesu, dulcis paradisos.

Si fuerit tecum Jesus, nullus poterit nocere inimicus.

Qui invenit Jesum, invenit thesaurum bonum, immo bonum super omne bonum.

Et qui perdit Jesum, perdit nimis multum,
et plus quam totum mundum.

Pauperrimus est, qui vivit sine Jesu; et di-
ssimus, qui bene est cum Jesu.

3. Magna ars est, scire cum Jesu conversari;
et scire Jesum tenere, magna prudentia.

Esto humilis et pacificus, et erit tecum
Jesum.

Sis devotus et quietus, et manebit tecum
Jesum.

Potes cito fugare Jesum, et gratiam ejus
perdere, si volueris ad exteriora declinare.

Et si illum effugaveris et perdidideris, ad
quem fugies, et quem tunc quæres amicum?

Sine amico, non potes bene vivere: et si
Jesum non fuerit tibi præ omnibus amicus, eris
nimis tristis et desolatus.

Fatue igitur agis, si in aliquo altero confidis,
et lætaris.

Eligendum est magis, totum mundum habere
contrarium, quam Jesum offensum.

Ex omnibus ergo caris, sit Jesus solus di-
ctus specialis.

44 Diligantur omnes propter Jesum, Jesus
tamen propter se ipsum.

Solus Jesus Christus singulariter est aman-
dus; qui solus bonus et fidelis, præ omnibus
reuenitur amicis.

Propter ipsum, et in ipso, tam amici, quam

inimici, tibi sint cari: et pro omnibus his exorandus est, ut omnes ipsum cognoscant et diligant.

Numquam cupias singulariter laudari vel amari, quia hoc solius Dei est, qui similem sibi non habet.

Nec velis, quod aliquis tecum in corde suo occupetur, neque tu cum alicujus occuperis amore; sed sit Jesus in te, et in omni bono homine.

5. Esto purus et liber ab intus, sine alicujus creaturæ implicamento.

Oportet te esse nudum, et purum cor ad Deum gerere, si vis vacare et videre quam suavis sit Dominus.

Et revera ad hoc non pervenies, nisi gratia ejus fueris præventus et intractus: ut omnibus evacuatis et licentiatis, solus cum solo uniaris.

Quando enim gratia Dei venit ad hominem, tunc potens fit ad omnia: et quando recedit, tunc pauper et infirmus erit, et quasi tantum ad flagella relictus.

In his non debet dejici, nec desperare; sed ad voluntatem Dei æquanimiter stare et cuncta supervenientia sibi ad laudem Jesu Christi perpeti: quia post hiemem sequitur æstas; post noctem redit dies; et post tempestatem magna serenitas.

CAPUT IX.

De carentia omnis solatii.

NON est grave, humanum contem-
nere solatium, cum adest divi-
num.

Magnum est, et valde magnum,
nam humano quam divino posse carere solatio;
et, pro honore Dei, libenter exilium cordis
eelle sustinere; et in nullo se ipsum quærere,
nec ad proprium meritum respicere.

Quid magni est, si hilaris sis et devotus ad-
veniente gratia? optabilis cunctis hæc hora.

Satis suaviter equitat, quem gratia Dei portat.

Et quid mirum, si onus non sentit, qui por-
tatur ab omnipotente, et ducitur a summo
ductore?

2. Libenter habemus aliquid pro solatio, et
difficiliter homo exuitur a se ipso.

Vicit sanctus martyr Laurentius seculum
suo sacerdote: quia omne, quod in mun-
do delectabile videbatur, despexit; et sum-
mum Dei sacerdotem Sixtum, quem maxime
diligebat, pro amore Christi, etiam a se tolli
seementer ferebat.

Amore igitur Creatoris, amorem hominis
superavit: et pro humano solatio, divinum be-
neplacitum magis elegit.

Ita et tu aliquem necessarium et dilectum amicum, pro amore Dei disce relinquere.

Nec graviter feras, cum ab amico derelictus fueris, sciens, quoniam oportet, nos omnes tandem ab invicem separari.

3. Multum et diu oportet hominem in se ipso certare, antequam discat se ipsum plene superare, et totum affectum suum in Deum trahere.

Quando homo stat super se ipsum, facile labitur ad consolationes humanas.

Sed verus amator Christi, et studiosus sectator virtutum, non cadit super consolationes, nec quærit tales sensibiles dulcedines; sed magis fortes exercitationes, et pro Christo duros sustinere labores.

4. Cum igitur spiritualis a Deo consolatio datur, cum gratiarum actione accipe eam; sed Dei munus intellige esse, non tuum meritum.

Noli extolli, noli nimium gaudere, nec inaniter præsumere: sed esto magis humilior ex dono, cautior quoque et timorator in cunctis actibus tuis: quoniam transibit hora illa, et sequetur tentatio.

Cum ablata fuerit consolatio, non statim desperes; sed cum humilitate et patientia, expecta cœlestem visitationem: quoniam potens est Deus ampliorem tibi redonare consolationem.

Istud non est novum, nec alienum viam Dei expertis: quia in magnis Sanctis, et in antiquis Prophetis, fuit sæpe talis alternationis modus.

5. Unde quidam, præsentem jam gratiam dicebat: Ego dixi in abundantia mea non movebor in æternum.

Absente vero gratia, quid in se fuerit expertus, adjungit, dicens: Avertisti faciem tuam a me, et factus sum conturbatus.

Inter hæc tamen nequaquam desperat, sed instantius Dominum rogat, et dicit: Ad te, Domine, clamabo, et ad Deum meum deprecabor.

Denique orationis suæ fructum reportat, et se exauditum testatur, dicens: Audivit Dominus, et misertus est mei: Dominus factus est adjutor meus.

Sed in quo? Convertisti, inquit, planctum meum in gaudium mihi, et circumdedisti me lætitia.

Si sic actum est cum magnis Sanctis, non est desperandum nobis infirmis et pauperibus, si interdum in fervore, et interdum in frigidi-
tate sumus: quoniam spiritus venit et recedit, secundum suæ beneplacitum voluntatis. Unde beatus Job ait: Visitas eum diluculo, et subito corroboras illum.

6. Super quid igitur sperare possum, aut in

quo confidere debeo, nisi in sola magna misericordia Dei, et in sola spe gratiæ cœlestis?

Sive enim adsint homines boni; sive devoti fratres, vel amici fideles: sive libri sancti, vel tractatus pulchri: sive dulcis cantus et hymni: omnia hæc modicum juvant, modicum sapiunt, quando desertus sum a gratia, et in propria paupertate relictus.

Tunc non est melius remedium, quam patientia, et abnegatio mei in voluntate Dei.

7. Numquam inveni aliquem tam religiosum et devotum, qui non habuerit interdum gratiæ subtractionem, aut non senserit fervoris diminutionem.

Nullus sanctus fuit tam alte raptus et illuminatus, qui prius, vel postea, non fuit tentatus.

Non enim dignus est alta Dei contemplatione, qui pro Deo non est exercitatus aliqua tribulatione.

Solet enim sequentis consolationis tentatio præcedens esse signum.

Nam tentationibus probatis cœlestis promittitur consolatio. Qui vicerit, inquit, dabo ei edere de ligno vitæ.

8. Datur autem consolatio divina, ut homo fortior sit ad sustinendum adversa.

Sequitur etiam tentatio, ne se elevet de bono.

Non dormit diabolus, nec caro adhuc mor-
tua est: ideo non cesses te præparare ad certa-
men: quia a dextris et a sinistris hostes sunt,
qui numquam quiescunt.

CAPUT X.

De gratitudine pro gratia Dei.

UR quæris quietem, cum natus sis
ad laborem.

Pone te ad patientiam magis,
quam ad consolationes; et ad
crucem portandam magis, quam ad lætitiā.

Quis enim secularium non libenter consolationem et lætitiā spiritualem acciperet, si semper obtinere posset?

Excedunt enim spirituales consolationes,
omnes mundi delicias, et carnis voluptates.

Nam omnes deliciæ mundanæ, aut vanæ
sunt, aut turpes. Spirituales vero deliciæ,
sanctæ jucundæ et honestæ, ex virtutibus pro-
cedunt, et a Deo puris mentibus infusæ.

Sed istis divinis consolationibus nemo semper pro suo affectu frui valet; quia tempus tentationis non diu cessat.

2. Multum autem contrariatur supernæ
 visitationi falsa libertas animi, et magna con-
 fidentia sui.

Deus bene facit, consolationis gratiam dando ; sed homo male agit, non totum Deo, cum gratiarum actione, retribuendo.

Et ideo non possunt in nobis dona gratiæ fluere, quia ingrati sumus auctori, nec totum refundimus fontali origini.

Semper enim debetur gratia digne gratias referenti : et auferetur ab elato, quod dari solet humili.

3. Nolo consolationem, quæ mihi aufert compunctionem : nec affecto contemplationem, quæ ducit in elationem.

Non enim omne altum, sanctum : nec omne dulce, bonum : nec omne desiderium, purum : nec omne carum, Deo gratum.

Libenter accepto gratiam, unde semper humilior et timorator inveniar, atque ad relinquendum me paratior fiam.

Doctus dono gratiæ et eruditus subtractionis verbere, non sibi audebit quidquam boni attribuere ; sed potius se pauperem et nudum confitebitur.

Da Deo, quod Dei est ; et tibi adscribe, quod tuum est ; hoc est, Deo gratias pro gratia tribue ; tibi autem soli culpam, et dignam poenam pro culpa, deberi sentias.

4. Pone te semper ad infimum, et dabitur tibi summum : nam summum, non stat sine infimo.

Summi sancti apud Deum, minimi sunt apud se: et quanto gloriosiores, tanto in se humiliores.

Pleni veritate et gloria cœlesti, non sunt vanæ gloriæ cupidi.

In Deo fundati et confirmati, nullo modo possunt esse elati.

Et qui totum Deo adscribunt, quidquid boni acceperunt, gloriam ab invicem non quærunt; sed gloriam, quæ a solo Deo est, volunt: et Deum in se et in omnibus Sanctis laudari super omnia cupiunt, et semper in id ipsum tendunt.

5. Esto igitur gratus pro minimo, et eris indignus majora accipere.

Sit tibi minimum, etiam pro maximo; et magis contemptibile, pro speciali dono.

Si dignitas datoris inspicitur, nullum datum parvum, aut nimis vile videbitur. Non enim parvum est, quod a summo Deo donatur.

Etiam si pœnas et verbera dederit, gratum esse debet; quia semper pro salute nostra facit, quidquid nobis advenire permittit.

Qui gratiam Dei retinere desiderat, sit gratus pro gratia data, patiens pro sublata. Oret ut redeat: cautus sit et humilis, ne amittat.

CAPUT XI.

De paucitate amatorum crucis Jesu.

HABET Jesus nunc multos ama-
tores regni sui cœlestis, sed paucos
bajulatores suæ crucis.

Multos habet desideratores con-
solationis, sed paucos tribulationis.

Plures invenit socios mensæ, sed paucos
abstinentiæ.

Omnes cupient cum eo gaudere, pauci vo-
lunt pro eo aliquid sustinere.

Multi Jesum sequuntur usque ad fractionem
panis; sed pauci usque ad bibendum calicem
passionis.

Multi miracula ejus venerantur, pauci igno-
miniam crucis sequuntur.

Multi Jesum diligunt, quamdiu adversa non
contingunt.

Multi illum laudant et benedicunt, quamdiu
consolationes aliquas ab ipso percipiunt.

Si autem Jesus se absconderit, et modicum
eos reliquerit: aut in querimoniam, vel in de-
jectionem nimiam cadunt.

2 Qui autem Jesum propter Jesum, et non
propter suam propriam aliquam consolati-
onem diligunt, ipsum in omni tribulatione

angustia cordis, sicut in summa consolatione, benedicunt.

Et si numquam eis consolationem dare vellet, ipsum tamen semper laudarent, et semper gratias agere vellent.

3. O quantum potest amor Jesu purus, aullo proprio commodo vel amore permixtus!

Nonne omnes mercenarii sunt dicendi, qui consolationes semper quærunt?

Nonne amatores sui magis, quam Christi probantur, qui sua commoda et lucra semper meditantur?

Ubi invenietur talis, qui velit Deo servire gratis?

4. Raro invenitur tam spiritualis aliquis, cui omnibus sit nudatus.

Nam verum pauperem spiritu, et ab omni creatura nudum, quis inveniet? Procul et de remotis finibus pretium ejus.

Si dederit homo omnem substantiam suam, adhuc nihil est.

Et si fecerit poenitentiam magnam, adhuc indignum est.

Et si apprehenderit omnem scientiam, adhuc longe est.

Et si habuerit virtutem magnam, et devotionem nimis ardentem, adhuc multum sibi deest; scilicet unum, quod summe sibi necessarium est.

Quid illud? Ut omnibus relictis se relinquat, et a se totaliter exeat, nihilque de privato amore retineat.

Cumque omnia fecerit, quæ facienda noverit, nil se fecisse sentiat

5. Non grande ponderet, quod grande æstimari possit: sed in veritate servum inutilem se pronuntiet, sicut Veritas ait: Cum feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite, Servi inutiles sumus.

Tunc vere pauper, et nudus spiritu esse poterit, et cum Propheta dicere: Quia unicus et pauper sum ego.

Nemo tamen isto ditior, nemo potentior, nemo liberior, qui se et omnia relinquere scit, et ad infimum se ponere.

CAPUT XII.

De regia via sanctæ crucis.

D *****
 URUS multis videtur hic sermo:
 Abnega temet ipsum: tolle crucem tuam, et sequere Jesum.

 Sed multo durius erit, audire illum extremum verbum: Discendite a me, maledicti, in ignem æternum.

Qui enim modo libenter audiunt, et sequuntur verbum crucis, tunc non timebunt ab auditione æternæ damnationis.

Hoc signum crucis erit in cœlo, cum Dominus ad judicandum venerit.

Tunc omnes servi crucis, qui se Crucifixo conformaverunt in vita, accedent ad Christum iudicem cum magna fiducia.

2. Quid igitur times tollere crucem, per quam itur ad regnum?

In cruce salus, in cruce vita, in cruce protectio ab hostibus: in cruce infusio supernæ suavitatis, in cruce robur mentis, in cruce gaudium spiritus: in cruce summa virtutis, in cruce perfectio sanctitatis.

Non est salus animæ, nec spes æternæ vitæ, nisi in cruce.

Tolle ergo crucem tuam, et sequere Jesum, et tibi in vitam æternam.

Præcessit ille, bajulans sibi crucem, et mortuus est pro te in cruce; ut et tu tuam portes crucem, et mori affectes in cruce.

Quia, si commortuus fueris, etiam cum illo pariter vives. Et si socius fueris poenæ, eris et gloriæ.

3. Ecce in cruce totum constat, et in moriendo totum jacet: et non est alia via ad vitam, et ad veram internam pacem, nisi via sanctæ crucis, et quotidianæ mortificationis.

Ambula ubi vis, quære quodcumque volueris: et non invenies altiorem viam supra, nec securiorem viam infra, nisi viam sanctæ crucis.

Dispone et ordina omnia secundum tuum velle et videre: et non invenies, nisi semper aliquid pati debere, aut sponte, aut invite; et ita crucem semper invenies.

Aut enim in corpore dolorem senties: aut in anima spiritus tribulationem sustinebis.

4. Interdum a Deo relinqueris, interdum a proximo exercitaberis, et quod amplius est, sæpe tibimet ipsi gravis eris.

Nec tamen aliquo remedio vel solatio liberari seu alleviari poteris: sed donec Deus voluerit, oportet ut sustineas.

Vult enim Deus, ut tribulationem sine consolatione pati discas, et ut illi totaliter te subjicias, et humilior ex tribulatione fias.

Nemo ita cordialiter sentit passionem Christi, sicut is, cui contigerit similia pati.

Crux ergo semper parata est, et ubique te expectat.

Non potes effugere, ubicumque cucurreris; quia ubicumque veneris, te ipsum tecum portas et semper te ipsum invenies.

Converte te supra, converte te infra; converte te extra, converte te intra; et in his omnibus invenies crucem: et necesse est te ubique tenere patientiam, si internam vis habere pacem, et perpetuam promereri coronam.

5. Si libenter crucem portas, portabit te, et ducet ad desideratum finem, ubi scilicet finis patiendi erit, quamvis hic non erit.

Si invite portas, onus tibi facis, et te ipsum magis gravas: et tamen oportet ut sustineas.

Si abjicis unam crucem, aliam proculdubio invenies, et forsitan graviolem.

6. Credis tu evadere, quod nullus mortalium obtuit præterire? Quis sanctorum in mundo sine cruce et tribulatione fuit?

Nec enim Jesus Christus, Dominus noster, una hora sine dolore passionis fuit, quamdiu vixit. Oportebat (ait) Christum pati, et resurrexere a mortuis, et ita intrare in gloriam suam.

Et quomodo tu aliam viam quæris, quam hanc regiam viam, quæ est via sanctæ crucis?

77. Tota vita Christi, crux fuit et martyrium: ut tu tibi quæris requiem et gaudium?

Erras, erras, si aliud quæris, quam pati tribulationes: quia tota ista vita mortalis plena est miseriis, et circumsignata crucibus.

Et quanto alius quis in spiritu proficerit, tanto graviores sæpe cruces invenit: quia illius sui poena magis ex amore crescit.

88. Sed tamen, iste sic multipliciter afflicto, non est sine levamine consolationis: quia fructum maximum sibi sentit accrescere ex suffragantia suæ crucis.

Nam dum sponte se illi subjicit, omne onus tribulationis in fiduciam divinæ consolationis convertitur.

Et quanto caro magis per afflictionem atte-

ritur, tanto spiritus amplius per internam gratiam roboratur.

Et nonnumquam in tantum confortatur ex affectu tribulationis et adversitatis, ob amorem conformitatis crucis Christi, ut se sine dolore et tribulatione esse non vellet: quoniam tanto se acceptiorem Deo credit, quanto plura et graviora pro eo perferre potuerit.

Non est istud hominis virtus, sed gratia Christi, quæ tanta potest et agit in carne fragili, ut quod naturaliter semper abhorret et fugit, hoc fervore spiritus aggrediatur et diligat.

9. Non est secundum hominem crucem portare, crucem amare, corpus castigare et servituti subicere: honores fugere, contumelias libenter sustinere, se ipsum despiciere et despici optare: adversa quæque cum damnis perpeti, et nihil prosperitatis in hoc mundo desiderare.

Si ad te ipsum respicis, nihil hujusmodi ex te poteris.

Sed si in Domino confidis, dabitur tibi fortitudo de cœlo, et subjicientur ditioni tuæ mundus et caro.

Sed nec inimicum diabolum timebis, si fueris fide armatus, et cruce Christi signatus.

10. Pone te ergo, sicut bonus et fidelis servus Christi, ad portandum viriliter crucem Domini tui pro te ex amore crucifixi.

Præpara te ad toleranda multa adversa et varia incommoda, in hac misera vita: quia tecum erit, ubicumque fueris: et sic terra invenes, ubicumque latueris.

(Oportet ita esse: et non est remedium evadendi a tribulatione malorum et dolore, quam tu patiaris.

(Calicem Domini affectanter bibe, si amicus tuus esse, et partem cum eo habere, desideras.

(Consolationes Deo committe: faciat ipse tibi talibus, sicut sibi magis placuerit.

Tu vero, pone te ad sustinendum tribulationes, et reputa eas maximas consolationes: quia non sunt condignæ passionis hujus temporis, ad futuram gloriam promerendam, etiam si solus omnes posses sustinere.

111. Quando ad hoc veneris, quod tribulatio tibi dulcis est, et sapit pro Christo, tunc bene tecum esse aestima, quia invenisti paradisum in terra.

(Quamdiu pati grave tibi est, et fugere quæris; tamdiu male habebis, et sequetur te ubique fuga tribulationis.

112. Si ponis te, ad quod esse debes, videlicet ad patiendum et moriendum, fiet cito mens, et pacem invenes.

Etiam si raptus fueris usque ad tertium cœlum cum Paulo, non es propterea securatus de nullo contrario patiendo. Ego (inquit Jesus)

ostendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati.

Pati ergo tibi remanet, si Jesum diligere, et perpetuo illi servire placet.

13. Utinam dignus esses aliquid pro nomine Jesu pati! quam magna gloria remaneret tibi, quanta exultatio omnibus Sanctis Dei, quanta quoque ædificatio esset proximi!

Nam patientiam omnes recommendant, quamvis pauci tamen pati velint.

Merito deberes libenter modicum pati pro Christo, cum multi graviora patiuntur pro mundo.

14. Scias pro certo, quia morientem te oportet ducere vitam. Et quanto quisque plus sibi moritur, tanto magis Deo vivere incipit.

Nemo aptus est ad comprehendendum cœlestia, nisi se submiserit ad portandum pro Christo adversa.

Nihil Deo acceptius, nihil tibi salubrius in mundo isto, quam libenter pati pro Christo.

Et si eligendum tibi esset, magis optare deberes, pro Christo adversa pati, quam multis consolationibus recreari: quia Christo similior esses, et omnibus Sanctis magis conformior.

Non enim stat meritum nostrum, et profectus status nostri, in multis suavitatibus et consolationibus: sed potius in magnis gravitatibus et tribulationibus perferendis.

15. Si quidem aliquid melius et utilius saluti hominum, quam pati, fuisset; Christus utique verbo et exemplo ostendisset.

Nam et sequentes se discipulos, omnesque eum sequi cupientes, manifeste ad crucem portandam hortatur, et dicit: Si quis vult venire post me, abneget semet ipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me.

(Omnibus ergo perlectis et scrutatis, sit hæc conclusio finalis: Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.

DE INTERNA CONSOLATIONE.

CAPUT PRIMUM.

De interna Christi locutione ad animam fidelem.

 UDIAM, quid loquatur in me
 Dominus Deus.

A
Beata anima, quæ Dominum
in se loquentem audit; et de ore
ejus, consolationis verbum accipit.

Beatæ aures, quæ venas divini susurr susci-
piunt, et de mundi hujus susurrationsibus nihil
advertunt.

Beatæ plane aures, quæ non vocem foris
sonantem, sed intus auscultant veritatem do-
centem.

Beati oculi, qui exterioribus clausi, interioribus autem sunt intenti.

Beati, qui interna penetrant, et ad capienda
arcana coelestia magis ac magis per quotidiana
exercitia se student præparare.

Beati, qui Deo vacare gestiunt, et ab omni impedimento seculi se excutunt.

Animadvertite hæc, anima mea, et claudes manualitatis tuæ ostia; ut possis audire, quid te loquatur Dominus Deus tuus.

22. Hæc dicit dilectus tuus: Salus tua ego sum, pax tua, et vita tua.

Serva te apud me, et pacem invenies. Dimitte omnia transitoria, quære æterna.

Quid sunt omnia temporalia, nisi seductoria? Et quid juvant omnes creaturæ, si fueris a creatore deserta?

Omnibus ergo abdicatis, creatori tuo te dedde placitam ac fidelem, ut veram valeas apprehendere beatitudinem.

CAPUT II.

Quod veritas intus loquitur sine strepitu verborum.

***OQUERE, Domine, quia audit
L servus tuus.

*** Servus tuus sum ego: da mihi intellectum, ut sciam testimonia tua.

Inclina cor meum in verba oris tui; fluat ut eloquium tuum.

Dicebant olim filii Israel ad Moysem: Loquere tu nobis; et audiemus: non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur.

Non sic, Domine, non sic oro; sed magis cum Samuele Propheta humiliter ac desideranter obsecro; Loquere, Domine, quia audit servus tuus.

Non loquatur mihi Moyses, aut aliquis ex Prophetis; sed tu potius loquere, Domine Deus, inspirator et illuminator omnium Prophetarum: quia tu solus sine eis potes me perfecte imbuere, illi autem sine te nihil proficient.

2. Possunt quidem verba sonare, sed spiritum non conferunt.

Pulchriter dicunt; sed, te tacente, cor non accendunt.

Literas tradunt, sed tu sensum aperis. Mystera proferunt, sed tu reseras intellectum signatorum.

Mandata edicunt, sed tu juvas ad perficiendum.

Viam ostendunt, sed tu confortas ad ambulandum.

Illi foris tantum agunt, sed tu corda instruis et illuminas.

Illi exterius rigant, sed tu fecunditatem donas.

Illi clamant verbis, sed tu auditui intelligentiam tribuis.

3. Non ergo loquatur mihi Moyses, sed tu, Domine Deus meus, æterna veritas, ne forte

coriar, et sine fructu efficiar, si fuero tantum
 irris admonitus, et intus non accensus:

Ne sit mihi ad iudicium, verbum auditum,
 non factum; cognitum, nec amatum; cre-
 tum, et non servatum.

Loquere igitur, Domine, quia audit servus
 tuus: verba enim vitæ æternæ habes.

Loquere mihi, ad qualemcumque animæ
 meæ consolationem, et ad totius vitæ meæ
 commendationem; tibi autem ad laudem et glo-
 riam, et perpetuum honorem.

CAPUT III.

*Ad verba Dei cum humilitate sunt audienda; et
 quod multi ea non ponderant.*

❖❖❖❖❖ AUDI, fili, verba mea, verba sua-
 vissima, omnem Philosophorum
 A ❖❖❖❖ et Sapientium hujus mundi scien-
 ❖❖❖❖ tiam excedentia.

Verba mea spiritus et vita sunt, nec humano
 ingenio pensanda.

Non sunt ad vanam complacentiam tra-
 henda, sed in silentio audienda, et cum omni
 humilitate atque magno affectu suscipienda.

Et dixi: Beatus, quem tu erudieris, Do-
 mine, et de lege tua docueris eum: at mitiges
 tribulationibus malis, et non desoletur in terra.

3. Ego, inquit Dominus, docui Prophetas ab initio; et usque nunc non cesso omnibus loqui; sed multi ad vocem meam surdi sunt, et duri.

Plures mundum libentius audiunt, quam Deum: facilius sequuntur carnis suæ appetitum, quam Dei beneplacitum.

Promittit mundus temporalia et parva, et servitur ei aviditate magna: ego promitto summa et æterna, et torpescunt mortalium corda.

Quis tanta cura mihi in omnibus servit et obedit, sicut mundo et dominis ejus servitur? Erubescere, Sidon, ait mare. Et, si causam quæris, audi quare.

Pro modica præbenda, longa via curritur: pro æterna vita, a multis vix pes semel a terra levatur.

Vile pretium quæritur: pro uno numismate interdum turpiter litigatur: pro vana re et parva promissione, die noctuque fatigari non timetur.

4. Sed, proh pudor! pro bono incommutabili, pro præmio inæstimabili, pro summo honore et gloria interminabili, vel ad modicum fatigari pigritatur.

Erubescere ergo, serve piger et querulose, quod illi paratiores inveniuntur ad perditionem, quam tu ad vitam.

Gaudent illi amplius ad vanitatem, quam tu veritatem.

EQuidem a spe sua nonnunquam frustran-
r; sed promissio mea neminem fallit, nec
infidentem mihi dimittit inanem.

Quod promisi, dabo; quod dixi, implebo;
tamen usque in finem fidelis in dilectione
aa quis permanserit.

Ego remunerator sum omnium bonorum, et
tuus probator omnium devotorum.

55. Scribe verba mea in corde tuo, et per-
tita diligenter: erunt enim in tempore ten-
tionis valde necessaria.

Quod non intelligis cum legis, cognosces
die visitationis.

Dupliciter soleo electos meos visitare, ten-
tione scilicet et consolatione.

Et duas lectiones eis quotidie lego: unam,
reperando eorum vitia; alteram, exhortando
virtutum incrementa.

Qui habet verba mea, et spernit ea, habet
judicet eum in novissimo die.

Oratio ad implorandam devotionis gratiam.

DOMINE Deus meus, omnia bona mea
s. Et quis ego sum, ut audeam ad te
ui? Ego sum pauperrimus servulus tuus,
objectus vermiculus: multo pauperior et
contemptibilior, quam scio, et dicere audeo.

Memento tamen, Domine, quia nihil sum, nihil habeo, nihilque valeo.

Tu solus bonus, justus et sanctus; tu omnia potes, omnia præstas, omnia imples, solum peccatorem inanem relinquens.

Reminiscere miserationum tuarum, et imple cor meum gratia tua, qui non vis esse vacua opera tua.

7. Quomodo possum me tolerare in hac misera vita, nisi me confortaverit misericordia et gratia tua?

Noli avertere faciem tuam a me: noli visitationem tuam prolongare: noli consolationem tuam abstrahere, ne fiat anima mea, sicut terra sine aqua, tibi.

Domine, doce me facere voluntatem tuam; doce me coram te digne et humiliter conversari: quia sapientia mea tu es, qui in veritate me cognoscis, et cognovisti antequam fieret mundus, et antequam natus essem in mundo.

CAPUT IV.

*Quod in veritate et humilitate coram Deo
conversandum est.*

✠✠✠✠✠✠ ILI, ambula coram me in veritate,
 ✠ F ✠ et in simplicitate cordis tui quære
 ✠ ✠ me semper.
 ✠✠✠✠✠✠ Qui ambulat coram me in
 veritate, tutabitur ab incursibus malis, et veri-

as liberabit eum a seductoribus, et detractio-
nibus iniquorum.

Si veritas te liberaverit, vere liber eris, et
non curabis de vanis hominum verbis.

2. Domine, verum est. Sicut dicis, ita,
quaeso, mecum fiat. Veritas tua me doceat;
ipsa me custodiat, et usque ad salutarem finem
conservet.

Ipsa me liberet ab omni affectione mala, et
inordinata dilectione: et ambulabo tecum in
magna cordis libertate.

3. Ego te docebo (ait Veritas) quæ recta
sunt, et placita coram me.

Cogita peccata tua cum displicentia magna
in mœrore: et numquam reputes, te aliquid
esse propter opera bona.

Revera peccator es, et multis passionibus
noxius et implicatus.

Ex te semper ad nihil tendis; cito laberis,
cito vinceris, cito turbaris, cito dissolveris.

Non habes quidquam unde possis gloriari,
nisi multa unde tu debeas vilificare; quia
multo infirmior es, quam vales comprehendere.

4. Nihil ergo magnum tibi videatur ex
omnibus quæ agis.

Nil grande, nil pretiosum et admirabile, nil
reputatione appareat dignum, nil altum, nihil
tamen laudabile et desiderabile, nisi quod
æternum est.

Placeat tibi super omnia æterna Veritas, displiceat tibi semper tua maxima vilitas.

Nil sic timeas, sic vituperes et fugias, sicut vitia et peccata tua: quæ magis displicere debent, quam quælibet rerum damna.

Quidam non sincere coram me ambulant; sed quadam curiositate et arrogantia ducti, volunt secreta mea scire, et alta Dei intelligere, se et suam salutem negligentes.

Hi sæpe in magnas tentationes, et peccata, propter suam superbiam et curiositatem, me eis adversante, labuntur.

5. Time judicia Dei, expavesce iram Omnipotentis. Noli autem discutere opera Altissimi, sed tuas iniquitates perscrutare, in quantis deliquisti, et quam multa bona neglexisti.

Quidam solum portant suam devotionem in libris, quidam in imaginibus, quidam autem in signis exterioribus et figuris.

Quidam habent me in ore, sed modicum est in corde.

Sunt alii, qui intellectu illuminati et affectu purgati, ad æterna semper anhelant, de terrenis graviter audiunt, necessitatibus naturæ dolenter inserviunt: et hi sentiunt, quid spiritus veritatis loquitur in eis.

Quia docet eos terrena despicere, et amare cœlestia; mundum negligere, et cœlum tota die ac nocte desiderare.

CAPUT V.

De mirabili effectū divini amoris.

B

 ENEDICO te, Pater cœlestis,
 Pater Domini mei Jesu Christi,
 quia mei pauperis dignatus es
 recordari.

O Pater misericordiarum, et Deus totius consolationis, gratias tibi, qui me indignum omni consolatione quandoque tua recreas consolatione.

Benedico te semper et glorifico, cum uni-
genito Filio tuo et Spiritu Sancto Paracleto,
in secula seculorum.

Eia, Domine Deus, amator sancte meus,
cum tu veneris in cor meum, exultabunt omnia
interiora mea.

Tu es gloria mea, et exultatio cordis mei.
Tu spes mea et refugium meum, in die tribu-
lationis meæ.

2. Sed quia adhuc debilis sum in amore, et imperfectus in virtute; ideo necesse habeo a te confortari et consolari: propterea visita me sæpius, et instrue disciplinis sanctis.

Libera me a passionibus malis, et sana cor
meum ab omnibus affectionibus inordinatis,
ut intus sanatus et bene purgatus, aptus efficiar

ad amandum, fortis ad patiendum, stabilis ad perseverandum.

3. Magna res est amor, magnum omnino bonum: quod solum leve facit omne onerosum, et fert æqualiter omne inæquale.

Nam onus sine onere portat: et omne amarum, dulce ac sapidum efficit.

Amor Jesu nobilis, ad magna operanda impellit, et ad desideranda semper perfectiora excitat.

Amor vult esse sursum, nec ullis infimis rebus retineri.

Amor vult esse liber, et ab omni mundana affectione alienus: ne internus ejus impediatur aspectus: ne per aliquod commodum temporale implicationes sustineat, aut per incommodum succumbat.

Nihil dulcius est amore, nihil fortius, nihil altius, nihil latius, nihil jucundius, nihil plenius nec melius in cœlo et in terra: quia amor ex Deo natus est, nec potest, nisi in Deo, super omnia creata quiescere.

4. Amans volat, currit, et lætatur: liber est, et non tenetur.

Dat omnia pro omnibus, et habet omnia in omnibus: quia in uno summo super omnia quiescit, ex quo omne bonum fluit et procedit.

Non respicit ad dona, sed ad donantem se convertit super omnia bona.

Amor modum sæpe nescit; sed super
omnem modum fervescit.

Amor onus non sentit, labores non repu-
tat; plus affectat, quam valet: de impossi-
bilitate non causatur, quia cuncta sibi posse
licere arbitratur.

Valet igitur ad omnia, et multa implet, et
affectui mancipat, ubi non amans deficit et
accet.

5. Amor vigilat, et dormiens non dormitat.
Fatigatus non lassatur, arctatus non coarc-
tatur, territus non conturbatur; sed, sicut
vix flamma et ardens facula, sursum erum-
it, secureque pertransit.

Si quis amat, novit quid hæc vox clamet.

Magnus clamor in auribus Dei est ipse
dicens affectus animæ, quæ dicit: Deus meus,
amor meus: tu totus meus, et ego totus tuus.

66. Dilata me in amore, ut discam interiori
tuo ore degustare, quam suave sit amare, et
in amore liquefieri et natare.

Tenear amore, vadens supra me, præ nimio
vapore et stupore.

Cantem amoris canticum, sequar te dilec-
tum meum in altum, deficiat in laude tua
anima mea, jubilans ex amore.

Amem te plusquam me, nec me nisi propter
te et omnes in te, qui vere amant te, sicut
est lex amoris lucens ex te.

Fortis amator stat in tentationibus, nec calidis credit persuasionibus inimici. Sicut ei in prosperis placeo, ita nec in adversis displiceo.

4. Prudens amator non tam donum amantis considerat, quam dantis amorem.

Affectum potius attendit, quam censum: et infra dilectum omnia data ponit.

Nobilis amator non quiescit in dono, sed in me super omne donum.

Non est ideo totum perditum, si quandoque minus bene de me, vel de Sanctis meis sentis, quam velles.

Affectus ille bonus et dulcis, quem interdum percipis, effectus gratiæ præsentis est, et quidam prægustus patriæ cœlestis: super quo non nimium innitendum, quia vadit et venit.

Certare autem adversus incidentes malos motus animi, suggestionemque spernere diaboli, insigne est virtutis, et magni meriti.

5. Non ergo te conturbent alienæ phantasæ, de quacumque materia ingestæ.

Forte serva propositum et intentionem rectam ad Deum.

Nec est illusio, quod aliquando in excessum subito raperis, et statim ad solitas ineptias cordis reverteris.

Illas enim invite magis pateris, quam agis: et quamdiu displicent et reniteris, meritum est et non perditio.

6. Scito, quod antiquus inimicus omnino nititur impedire desiderium tuum in bono, et ab omni devoto exercitio evacuare; a Sanctorum scilicet cultu, a pia passionis meæ memoria, a peccatorum utili recordatione, a proprii cordis custodia, et a firmo proposito proficiendi in virtute.

Multas malas cogitationes ingerit, ut tædium tibi faciat et horrorem: ut ab oratione revocet, et sacra lectione.

Displicet sibi humilis confessio, et (si posset) a Communionem cessare faceret.

Non credas ei, neque cures illum, licet sæpius tibi deceptionis tetenderit laqueos.

Sibi imputa; cum mala inserit et immunda. Dicit illi:

Vade, immunde spiritus; erubescere, miser; valde immundus es tu, qui talia infers auribus meis.

Discede a me, seductor pessime, non habebis in me partem ullam: sed Jesus mecum erit tamquam bellator fortis, et tu stabis confusus.

Malo mori, et omnem pœnam subire, quam tibi consentire.

Tace et obmutesce, non audiam te amplius, licet plures mihi moliris molestias: Dominus illuminatio mea et salus mea: quem timebo?

Si consistent adversum me castra, non timebit cor meum. Dominus adjutor meus, et redemptor meus.

7. Certa tamquam miles bonus: et si interitum ex fragilitate corruis, resume vires fortiores prioribus, confidens de ampliori gratia mea; et multum præcave a vana complacencia et superbia.

Propter hoc multi in errorem ducuntur, et in cæcitatem pene incurabilem quandoque labuntur.

Sit tibi in cautelam et perpetuam humilitatem, ruina hæc superborum de se stulte præsummentium.

CAPUT VII.

De occultanda gratia sub humilitatis custodia.

✠✠✠✠✠ III, utilius est tibi et securius, devotionis gratiam abscondere, nec
 ✠ F ✠ in altum te efferre, nec multum
 ✠✠✠✠✠ inde loqui, neque multum ponderare; sed magis temet ipsum despicere et tamquam indigno datam timere.

Non est huic affectioni tenacius inhærentium, quæ citius potest mutari in contrarium.

Cogita in gratia, quam miser et inops esse soles sine gratia.

Nec est in eo tantum spiritualis vitæ profectus, cum consolationis habueris gratiam: sed cum humiliter, et abnegate, patienterque tuleris ejus subtractionem; ita, quod tunc ab orationis studio non torpeas, nec reliqua opera tua, ex usu facienda, omnino dilabi permittas:

Sed sicut melius potueris et intellexeris, libenter quod in te est, facias: nec propter fidelitatem, seu anxietatem mentis quam sentis, te totaliter negligas.

2. Multi enim sunt, qui cum non bene eis successerit, statim impatientes fiunt aut desides.

Non enim semper est in potestate hominis via ejus; sed Dei est dare, et consolari, quando vult, et quantum vult, et cui vult, sicut sibi placuerit, et non amplius.

Quidam incauti, propter devotionis gratiam, se ipsos destruxerunt: quia plus agere voluerunt quam potuerunt, non pensantes suæ parvitatæ mensuram, sed magis cordis affectum sequentes, quam rationis judicium.

Et quia majora præsumpserunt, quam Deo placitum fuit, idcirco gratiam cito perdiderunt.

Facti sunt inopes, et viles relictæ, qui in cælum posuerunt nidum sibi: ut humiliati, et depauperati, discant non in alis suis volare, sed sub pennis meis sperare.

Qui adhuc novi sunt et imperiti in via

Domini, nisi consilio discretorum se regant, faciliter decipi possunt et elidi.

3. Quod si suum sentire magis sequi, quam aliis exercitatis credere volunt, erit eis periculosus exitus, si tum retrahi a proprio conceptu noluerint.

Raro sibi ipsis sapientes, ab aliis regi humiliter patiuntur.

Melius est, sapere modicum cum humilitate, et parva intelligentia, quam magni scientiarum thesauri cum vana complacentia.

Melius est tibi minus habere, quam multum unde posses superbire.

Non satis discrete agit, qui se totum lætitiæ tradit, obliviscens pristinæ inopiæ suæ, et casti timoris Domini, qui timet gratiam oblatam amittere.

Nec etiam satis virtuose sapit, qui tempore adversitatis et cujusque gravitatis, nimis desperate se gerit, et minus fidenter de me, quam oportet, recogitat ac sentit.

4. Qui tempore pacis nimis securus esse voluerit, sæpe tempore belli nimis dejectus et formidolosus reperietur.

Si scires semper humilis et modicus in te permanere, nec non spiritum tuum bene moderare et regere, non incideres tam cito in periculum et offensam.

Consilium bonum est, ut, fervoris spiritu

deegero, et ab omni propria reputatione de-
eccero, atque (sicut sum) pulverizavero, erit
mihi propitia gratia tua, et vicina cordi meo
ux tua: et omnis æstimatio, quantulacumque
minima, in valle nihilitatis meæ submergetur,
et peribit in æternum.

Ibi ostendis me mihi, quid sum, quid fui, et
quo deveni: quia nihil sum, et nescivi.

Si mihi ipsi relinquor, ecce nihil, et tota
infirmitas: si autem subito me respexeris,
statim fortis efficior, et novo repleor gaudio.

Et mirum valde, quod sic repente sublevor,
et tam benigne a te complector, qui proprio
condere semper ad ima feror.

2. Facit hoc amor tuus, gratis præveniens
mee, et in tam multis subveniens necessitatibus,
aggravibus quoque custodiens me periculis, et
innumeris (ut vere dicam) eripiens malis.

Me siquidem male amando, me perdidi: et
non solum quærendo, et pure amando, me et te
arriter inveni, atque ex amore profundius ad
nihilum me redegi.

Quia tu, o dulcissime, facis mecum supra
meritum omne, et supra id quam audeo sperare
et rogare.

3. Benedictus sis, Deus meus; quia, licet
pro omnibus bonis sim indignus, tua tamen
clementia et infinita bonitas nunquam cessat
benefacere etiam ingratis, et longe a te aversis.

Converte nos ad te, ut simus grati, humiles, et devoti: quia salus nostra tu es, virtus, et fortitudo nostra.

CAPUT IX.

Quod omnia ad Deum, sicut ad finem ultimum, sunt referenda.

✠✠✠✠✠✠ **F**ILI, ego debeo esse finis tuus supremus et ultimus, si vere consideras esse beatus.

✠✠✠✠✠✠ Ex hac intentione purificabitur affectus tuus, sæpius ad se ipsum et ad creaturas male incurvatus.

Nam si te ipsum in aliquo quæris, statim in te deficis et arescis.

Omnia ergo ad me principaliter referas, quia ego sum qui omnia dedi.

Sic singula considera, sicut ex summo bono manantia: et ideo ad me, tamquam ad suam originem, cuncta sunt reducenda.

2. Ex me pusillus et magnus, pauper et dives, tamquam ex fonte vivo, aquam vivam hauriunt: et qui mihi sponte et libere deserviunt, gratiam pro gratia accipient.

Qui autem extra me voluerit gloriari, vel in aliquo privato bono delectari, non stabilietur in vero gaudio, neque in corde suo dilata-

bitur, sed multipliciter impediatur et angustabitur.

Nihil ergo tibi de bono adscribere debes, nec alicui homini virtutem attribuas: sed totum da Deo, sine quo nihil habet homo.

Ego totum dedi, ego totum te habere volo: et cum magna districtione gratiarum actiones requiro.

3. Hæc est veritas, qua fugatur gloriæ vanitas.

Et si intraverit cœlestis gratia, et vera charitas, non erit aliqua invidia, nec contractio cordis, neque privatus amor occupabit.

Vincit enim omnia divina charitas, et dilatat omnes animæ vires.

Si recte sapis, in me solo gaudebis, in me solo sperabis; quia nemo bonus, nisi solus Deus, qui est super omnia laudandus, et in omnibus benedicendus.

CAPUT X.

Quod, spreto mundo, dulce est servire Deo.

¶ NUNC iterum loquar, Domine, et non silebo; dicam in auribus Dei mei, Domini mei, et Regis mei, qui est in excelso:

O quam magna multitudo dulcedinis tuæ, Domine, quam abscondisti timentibus te! Sed

quid es amantibus? quid toto corde tibi servientibus?

Vere ineffabilis dulcedo contemplationis tuæ, quam largiris amantibus te.

In hoc maxime ostendisti mihi dulcedinem charitatis tuæ, quia cum non essem, fecisti me: et cum errarem longe a te, reduxisti me, ut servirem tibi, et præcepisti ut diligam te.

2. O fons amoris perpetui, quid dicam de te?

Quomodo potero tui oblivisci, qui mei dignatus es recordari, etiam postquam contabui et perii?

Fecisti ultra omnem spem, misericordiam cum servo tuo: et ultra omne meritum, gratiam et amicitiam exhibuisti.

Quid retribuam tibi pro gratia ista? Non enim omnibus datum est, ut, omnibus abdicatis, seculo renuntient, et monasticam vitam assumant.

Numquid magnum est, ut tibi serviam, cui omnis creatura servire tenetur?

Non magnum mihi videri debet, servire tibi: sed hoc potius magnum mihi et mirandum apparet, quod tam pauperem et indignum dignaris in servum recipere, et dilectis servis tuis adunare.

3. Ecce omnia tua sunt, quæ habeo, et unde tibi servio.

Verumtamen vice versa, tu magis mihi servis, quam ego tibi.

Ecce, cœlum et terra, quæ in ministerium hominis creasti, præsto sunt, et faciunt quotidie quæcumque mandasti.

Et hoc parum est: quin etiam Angelos in ministerium hominis ordinasti.

Transcendit autem hæc omnia, quia tu ipse homini servire dignatus es, et te ipsum datum ei promisisti.

4. Quid dabo tibi pro omnibus istis millibus bonis? Utinam possem tibi servire cunctis diebus vitæ meæ!

Utinam vel uno die dignum servitium exhibere sufficerem!

Vere tu es dignus omni servitio, omni honore, et laude æterna.

Vere Dominus meus es, et ego pauper servus tuus; qui totis viribus teneor tibi servire, nec umquam in laudibus tuis debeo fastidire.

Sic volo, sic desidero; et quidquid mihi deest, tu digneris supplere.

5. Magnus honor, magna gloria, tibi servire, et omnia propter te contemnere.

Habebunt enim gratiam magnam, qui propterea se subjecerint tuæ sanctissimæ servituti.

Invenient suavissimam Spiritus sancti consolationem, qui pro amore tuo omnem carnalem abjecerint delectationem.

Consequentur magnam mentis libertatem,

qui arctam pro nomine tuo ingrediuntur viam,
et omnem mundanam neglexerint curam.

6. O grata et jucunda Dei servitus, qua
homo veraciter efficitur liber et sanctus!

O sacer status religiosi famulatus, qui hominem Angelis reddit æqualem, Deo placabilem, dæmonibus terribilem, et cunctis fidelibus commendabilem !

O amplectendum, et semper optandum servitium, quo summum promeretur bonum, et gaudium acquiritur sine fine mansurum!

CAPUT XI.

Quod desideria cordis examinanda sunt et moderanda.

III, oportet te adhuc multa
F addiscere, quæ necdum bene
 didicisti.

2. Quæ sunt hæc, Domine ?

3. Ut desiderium tuum ponas totaliter secundum beneplacitum meum: et tui ipsius amator non sis, sed meæ voluntatis cupidus æmulator.

Desideria te sæpe accendunt, et vehementer impellunt: sed considera, an propter honorem meum, an propter tuum commodum magis movearis.

Si ego sum in causa, bene contentus eris, quomodocumque ordinavero: si autem de proprio quæsitu aliquid latet, ecce hoc est, quod te impedit et gravat.

4. Cave ergo, ne nimium innitaris super desiderio præconcepto, me non consulto; ne forte postea pœniteat, aut displiceat, quod primo placuit, et quasi pro meliore zelasti.

Non enim omnis affectio, quæ videtur bona, statim est sequenda: sed neque omnis contraria affectio ad primum fugienda.

Expedit interdum refrenatione uti, etiam in bonis studiis et desideriis; ne per importunitatem, mentis distractionem incurras; ne aliis per indisciplinationem, scandalum generes; vel etiam per resistantiam aliorum, subito tueris et corruas.

5. Interdum vero oportet violentia uti, et viriliter appetitui sensitivo contraire, nec advertere quid velit caro, et quid non velit; sed hoc magis satagere, ut subjecta sit etiam nolens spiritui.

Et tamdiu castigari debet, et cogi servituti subesse, donec parata sit ad omnia, paucisque contentari discat, et simplicibus delectari, nec contra aliquod inconveniens mussitare.

nes, et proprias sequuntur voluntates; ideoque
parum ponderant suas tribulationes.

4. Esto, ita sit, ut habeant quidquid volue-
rint: sed quamdiu putas durabit?

Ecce, quemadmodum fumus deficient abun-
dantes in seculo, et nulla erit recordatio præ-
teritorum gaudiorum.

Sed et, cum adhuc vivunt, non sine amari-
tudine, et tædio ac timore, in eis quiescunt.

Ex eadem namque re, unde sibi delecta-
tionem concipiunt, inde doloris pœnam fre-
quenter recipiunt. Juste illis fit: ut, quia
inordinate delectationes quærunt et sequun-
tur, non sine confusione et amaritudine eas
impleant.

O quam breves, quam falsæ, quam inordi-
natæ et turpes omnes sunt!

Verumtamen, præ ebrietate et cæcitate non
intelligunt: sed velut muta animalia, propter
modicum corruptibilis vitæ delectamentum,
mortem animæ incurrunt.

Tu ergo, fili, post concupiscentias tuas non
curas, et a voluntate tua avertere. Delectare in
domino, et dabit tibi petitiones cordis tui.

55. Etenim si veraciter vis delectari, et
abundantius a me consolari; ecce in con-
ceptu omnium mundanorum, et in abscis-
sione omnium infirmarum delectationum, erit

benedictio tua, et copiosa tibi reddetur consolatio.

Et quanto te plus ab omni creaturarum solatio subtraxeris, tanto in me suaviores et potentiores consolationes invenies.

Sed primo, non sine quadam tristitia et labore certaminis, ad has pertinges.

Obsistet inolita consuetudo, sed meliori consuetudine devincetur.

Remurmurabit caro, sed fervore spiritus frenabitur.

Instigabit et exacerbabit te serpens antiquus, sed oratione fugabitur: insuper et labore utili aditus ei magnus obstruetur.

CAPUT XIII.

De obedientia humilis subditi, ad exemplum Jesu Christi.

ILLI, qui se subtrahere nititur ab
F obedientia, ipse se subtrahit a
 gratia: et qui quærit habere
 privata, amittit communia.

Qui non libenter et sponte suo superiori se subdit, signum est quod caro sua necdum perfecte sibi obedit, sed sæpe recalcitrat et remurmurat.

Disce ergo celeriter superiori tuo te submittere, si carnem propriam optas subjugare.

Citius namque exterior vincitur inimicus, si interior homo non fuerit devastatus.

Non est molestior et peior animæ hostis, quam tu ipse tibi, non bene concordans spiritui.

Oportet omnino verum te assumere tui ipsius contemptum, si vis prævalere adversus carnem et sanguinem.

Quia adhuc nimis inordinate te diligis, ideo delene te resignare aliorum voluntati trepidas.

2. Sed quid magnum, si tu, qui pulvis es et nihil, propter Deum te homini subdis, quando ego omnipotens altissimus, qui cuncta creavi ex nihilo, me homini propter te humiliter obijeci?

Factus sum omnium humillimus et infimus, ut tuam superbiam mea humilitate vinceres.

Disce obtemperare, pulvis. Disce te humilare, terra et limus, et sub omnium pedibus curvare.

Disce voluntates tuas frangere; et ad omnem subjectionem te dare.

3. Exardesce contra te, nec patiaris tumorem in te vivere: sed ita subjectum et parvum te exhibe, ut omnes super te ambulare possint, et sicut lutum platearum conculcare. Quid habes, homo inanis, conqueri?

Quid, sordide peccator, potes contradicere exprobantibus tibi, qui toties Deum offendisti, et infernum multoties meruisti?

Sed pepercit tibi oculus meus, quia pretiosa fuit anima tua in conspectu meo; ut cognosceres dilectionem meam, et gratus semper beneficiis meis existeres;

Et ut ad veram subjectionem et humilitatem te jugiter dares, patienterque proprium contemptum ferres.

CAPUT XIV.

De occultis Dei judiciis considerandis, ne extollamur in bonis.

INTONAS super me judicia tua,
 Domine, et timore ac tremore
 concutis omnia ossa mea, et ex-
 pavescit anima mea valde.

Sto attonitus, et considero; quia cœli non sunt mundi in conspectu tuo.

Si in Angelis reperisti pravitatem, nec tamen pepercisti, quid fiet de me?

Ceciderunt stellæ de cœlo, et ego pulvis quid præsumo?

Quorum opera videbantur laudabilia, ceciderunt ad infima: et qui comedebant panem Angelorum, vidi siliquis delectari porcorum.

2. Nulla est ergo sanctitas, si manum tuam, Domine, subtrahas.

Nulla prodest sapientia, si gubernare desistas.

Nulla juvat fortitudo, si conservare desinas.

Nulla segura castitas, si eam non protegas.

Nulla propria prodest custodia, si non adsit tua sacra vigilantia.

Nam relictī, mergimur et perimus; visitati vero, erigimur et vivimus.

Instabiles quippe sumus, sed per te confirmamur: tepescimus, sed a te accendimur.

3. O quam humiliter et abjecte mihi de me ipso sentiendum est! quam nihili pendendum, si quid boni videar habere?

O quam profunde submittere me debeo sub abyssalibus judiciis tuis, Domine; ubi nihil aliud me esse invenio, quam nihil de nihilo!

O pondus immensum! o pelagus intransnabile; ubi nihil de me reperio, quam in toto nihilo!

Ubi est ergo latebra gloriæ? ubi confidentia virtute concepta?

Absorpta est omnis gloriatio vana, in profunditate judiciorum tuorum super me.

4. Quid est omnis caro in conspectu tuo?

Numquid gloriabitur lutum contra formandum se?

Quomodo potest erigi vaniloquio; cujus cor in veritate subjectum est Deo?

Non eum totus mundus eriget, quem veritas sibi subjecit; nec omnium laudantium ore movebitur, qui totam spem suam in Deo firmavit.

Nam et ipsi qui loquuntur, ecce omnes nihil; deficient enim cum sonitu verborum: Veritas autem Domini manet in æternum.

CAPUT XV.

Qualiter standum sit ac dicendum, in omni re desiderabili.

✠✠✠✠✠✠ **ILI**, sic dicas in omni re: Domine,
 ✠ **F** ✠ si tibi placitum fuerit, fiat hoc
 ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ita.
 ✠✠✠✠✠✠ Domine, si fuerit honor tuus,
 fiat hoc in nomine tuo.

Domine, si mihi videris expedire, et utile esse probaveris; tunc dona mihi hoc uti ad honorem tuum.

Sed si mihi nocivum fore cognoveris, nec animæ meæ saluti prodesse, aufer a me tale desiderium.

Non enim omne desiderium est a Spiritu sancto, etiam si homini videatur rectum et bonum.

Difficile est pro vero judicare, utrum spiritus bonus, an alienus te impellat, ad desiderandum hoc vel illud; an etiam ex proprio movearis spiritu.

Multi in fine sunt decepti, qui primo bono spiritu videbantur inducti.

2. Igitur semper cum timore Dei, et cordis humilitate desiderandum est et petendum, quicquid desiderabile menti occurrit: maximeque cum propria resignatione, mihi totum committendum est, atque dicendum:

Domine, tu scis qualiter melius est: fiat hoc vel illud, sicut volueris.

Da quod vis, et quantum vis, et quando vis.

Fac mecum, sicut scis, et sicut tibi magis placuerit, et major honor tuus fuerit.

Pone me ubi vis, et libere age mecum in omnibus.

In manu tua sum, gyra et reversa me per circuitum.

En servus tuus ego, paratus ad omnia; quoniam non desidero mihi vivere, sed tibi: utinam digne et perfecte!

Oratio pro beneplacito Dei perficiendo.

3. CONCEDE mihi, benignissime Jesu, gratiam tuam, ut mecum sit, et mecum laboret; necumque usque in finem perseveret.

Da mihi hoc semper desiderare et velle, quod tibi magis acceptum est, et carius placet.

Tua voluntas, mea sit: et mea voluntas, tuam semper sequatur, et optime ei concordet.

Sit mihi unum velle et nolle tecum: nec aliud posse velle aut nolle, nisi quod tu vis et nolis.

4. Da mihi omnibus mori, quæ in mundo sunt; et propter te amare contemni, et nesciri in hoc seculo.

Da mihi super omnia desiderata, in te requiescere, et cor meum in te pacificare.

Tu vera pax cordis, tu sola requies: extra te dura sunt omnia et inquieta. In hac pace in idipsum, hoc est, in te uno summo æterno bono, dormiam et requiescam. Amen.

CAPUT XVI.

Quod verum solatium in solo Deo est quærendum.

❀❀❀❀❀ **Q**UIDQUID desiderare possum, vel
 ❀❀❀❀❀ cogitare ad solatium meum, non
 ❀❀❀❀❀ hic expecto, sed in posterum.

❀❀❀❀❀ Quod si omnia solatia mundi
 solus haberem, et omnibus deliciis frui possem,
 certum est, quod diu durare non possent.

Unde non poteris, anima mea, plene consolari, nec perfecte recreari, nisi in Deo, consolatore pauperum, ac susceptore humilium.

Expecta modicum, anima mea, expecta di-

vinum promissum, et habebis abundantiam omnium bonorum in cœlo.

Si nimis inordinate ista appetis præsentia, perdes æterna, et cœlestia.

Sint temporalia in usu, æterna in desiderio.

Non potes aliquo bono temporali satiari, quia ad hæc fruenda non es creata.

2. Etiam si omnia creata bona haberes, non posses esse felix et beata: sed in Deo, qui cuncta creavit, tota beatitudo tua et felicitas consistit:

Non qualis videtur et laudatur a stultis mundi amatoribus: sed qualem expectant boni Christi fideles, et prægustant interdum spirituales ac mundicordes, quorum conversatio est in cœlis.

Vanum est, et breve, omne humanum solatium.

Beatum et verum solatium, quod intus a veritate percipitur.

Devotus homo ubique secum fert consolatorem suum Jesum, et dicit ad eum: Adesto mihi, Domine Jesu, in omni loco et tempore.

Hæc mihi sit consolatio, libenter velle cedere omni humano solatio.

Et si tua defuerit consolatio, sit mihi tua voluntas et justa probatio pro summo solatio.

Non enim in perpetuum irascaris, neque in æternum comminaberis.

CAPUT XVII.

Quod omnis sollicitudo in Deo statuenda sit.

 F ILLI, sine me tecum agere quod
 volo: ego scio, quid expedit
 tibi.

***** Tu cogitas, sicut homo: tu sentis in multis, sicut humanus suadet affectus.

2. Domine, verum est quod dicis. Major est sollicitudo tua pro me, quam omnis cura quam ego gerere possum pro me.

Nimis enim casualiter stat, qui non projicit omnem sollicitudinem suam in te.

Domine, dummodo voluntas mea recta et firma ad te permaneat, fac de me, quidquid tibi placuerit.

Non enim potest esse nisi bonum, quidquid de me feceris.

Si me vis esse in tenebris, sis benedictus: et si me vis esse in luce, sis iterum benedictus: Si me dignaris consolari, sis benedictus: et si me vis tribulari, sis æque semper benedictus.

3. Fili, sic oportet te stare, si mecum desideras ambulare.

Ita promptus esse debes ad patiendum, sicut ad gaudendum.

Ita libenter debes esse inops et pauper, sicut plenus et dives.

4. Domine, libenter patiar pro te, quidquid
volueris venire super me.

Indifferenter volo de manu tua bonum et
malum, dulce et amarum, lætum et triste sus-
cipere: et pro omnibus mihi contingentibus
gratias agere.

Custodi me ab omni peccato, et non timebo
mortem nec infernum.

Dummodo in æternum me non projicias,
nec deleas de libro vitæ; non mihi nocebit,
quidquid venerit tribulationis super me.

CAPUT XVIII.

*Quod temporales miseriæ, exemplo Christi,
æquanimitèr sunt ferendæ.*

ILI, ego descendi de coelo pro tua salute: suscepi tuas misérias, non necessitate: sed charitate trahente: ut patientiam disceres, et temporales misérias non indignanter ferres.

Nam ab hora ortus mei, usque ad exitum in cruce, non defuit mihi tolerantia doloris.

Defectum rerum temporalium magnum habui: multas querimonias de me frequenter audivi; confusiones et opprobria benigne sustinui: pro beneficiis ingratitude recepi, pro miraculis blasphemias, pro doctrina apprehensiones.

2. Domine, quia tu patiens fuisti in vita tua, in hoc maxime implendo præceptum Patris tui; dignum est, ut ego misellus peccator, secundum voluntatem tuam patienter me sustineam: et, donec ipse volueris, onus corruptibilis vitæ pro salute mea portem.

Nam etsi onerosa sentitur præsens vita, facta est tamen jam per gratiam tuam valde meritoria: atque exemplo tuo, et Sanctorum tuorum vestigiis, infirmis tolerabilior et clarior.

Sed et multo magis consolatoria, quam olim in Lege veteri fuerat, cum porta cœli clausa persisteret: et obscurior etiam via ad cœlum videbatur, quando tam pauci regnum cœlorum quærere curabant.

Sed neque qui tunc justi erant et salvandi, ante passionem tuam, et sacræ mortis debitum, cœleste regnum poterant introire.

3. O quantas tibi gratias teneor referre, quod viam rectam et bonam dignatus es mihi et cunctis fidelibus, ad æternum regnum tuum ostendere?

Nam vita tua, via nostra: et per sanctam patientiam ambulamus ad te, qui es corona nostra.

Nisi tu nos præcessisses et docuisses, quis sequi curaret?

Heu, quanti longe retroque manerent, nisi tua præclara exempla inspicerent!

Ecce, adhuc tepescimus, auditis tot signis tuis et doctrinis; quid fieret, si tantum lumen ad sequendum te non haberemus?

CAPUT XIX.

*De tolerantia injuriarum, et quis verus
patiens probetur.*

QUID est quod loqueris, fili? Cessa
conqueri, considerata mea et aliorum Sanctorum passione.

Nondum usque ad sanguinem restitisti.

Parum est quod tu pateris, in comparatione eorum qui tam multa passi sunt; tam fortiter tentati, tam graviter tribulati, tam multipliciter probati et exercitati.

Oportet te igitur aliorum graviora ad mentem reducere, ut levius feras tua minima.

Et, si tibi minima non videntur, vide ne et hoc tua faciat impatientia.

Sive tamen parva, sive magna sint, stude cuncta patienter sufferre.

2. Quanto melius ad patiendum te disponis, tanto sapientius agis, et amplius promeris: feres quoque levius animo et usu ad hoc non segniter paratis.

Nec dicas: Non valeo hæc ab homine tali

pati, nec hujusmodi mihi patienda sunt: grave enim intulit damnum, et improperat mihi, quæ numquam cogitaveram: sed ab alio libenter patiar, et sicut patienda videro.

Insipiens est talis cogitatio, quæ virtutem patientiæ non considerat, nec a quo coronanda erit, sed magis personas et offensas sibi illatas perpendit.

3. Non est verus patiens, qui pati non vult, nisi quantum sibi visum fuerit, et a quo sibi placuerit.

Verus autem patiens, non attendit a quo homine, utrum a Prælato suo, an ab aliquo æquali, aut inferiori: utrum a bono et sancto viro, vel a perverso et indigno exerceatur.

Sed indifferenter ab omni creatura, quantumcumque, et quotiescumque ei aliquid adversi accideret, totum hoc de manu Dei gratanter accipit, et ingens lucrum reputat:

Quia nil apud Deum, quantumlibet parvum, pro Deo tamen passum, poterit sine merito transire.

4. Esto itaque expeditus ad pugnam, si vis habere victoriam.

Sine certamine non potes venire ad patientiæ coronam.

Si pati non vis, recusas coronari.

Si autem coronari desideras, certa viriliter, sustine patienter.

Sine labore non tenditur ad requiem: nec sine pugna pervenitur ad victoriam.

5. Fiat, Domine, mihi possibile per gratiam, quod mihi impossibile videtur per naturam.

Tu scis quod modicum possum pati, et quod cito dejicior, levi exurgente adversitate.

Efficiatur mihi quælibet exercitatio tribulationis pro nomine tuo amabilis, et optabilis: nam pati et vexari pro te, valde salubre est animæ meæ.

CAPUT XX.

De confessione propriæ infirmitatis, et hujus vitæ miseriis.

CONFITEBOR adversum me in-
C justitiam meam: confitebor tibi,
 Domine, infirmitatem meam.
 Sæpe parva res est, quæ me
 dejicit et contristat.

Propono me fortiter acturum: sed cum modica tentatio venerit, magna mihi angustia fit.

Valde vilis quandoque res est, unde gravis tentatio provenit.

Et, dum puto me aliquantulum tutum, cum non sentio, invenio me nonnumquam pene devictum ex levi flatu.

2. Vide ergo, Domine, humilitatem meam, et fragilitatem tibi undique notam.

Miserere mei, et eripe me de luto, ut non infigar, ne permaneam dejectus usquequaque.

Hoc est, quod me frequenter reverberat, et coram te confundit; quod tam labilis sum, et infirmus ad resistendum passionibus.

Etsi non omnino ad consensionem trahit, tamen mihi etiam molesta et gravis est earum insectatio, et tædet valde sic quotidie vivere in lite.

Exhinc nota mihi fit infirmitas mea: quia multo facilius irruunt abominandæ semper phantasie, quam discedunt.

3. Utinam, fortissime Deus Israel, zelator animarum fidelium, respicias servi tui laborem et dolorem, assistasque illi in omnibus, ad quæcumque perrexerit.

Robora me cœlesti fortitudine, ne vetus homo, misera caro spiritui necdum plene subacta, prævaleat dominari: adversus quam certare oportebit, quamdiu spiratur in hac vita miserrima.

Heu, qualis est hæc vita, ubi non desunt tribulationes et miseriæ; ubi plena laqueis et hostibus sunt omnia!

Nam una tribulatione seu tentatione recedente, alia accedit: sed et, priore adhuc durante conflictu, alii plures superveniunt, et insperate.

4. Et quomodo potest amari vita, tantas habens amaritudines, tot subjecta calamitatibus et miseriis?

Quomodo etiam dicitur vita, tot generans mortès et pestes?

Et tamen amatur, et delectari in ea a multis quæritur.

Reprehenditur frequenter mundus, quod fallax sit et vanus, nec tamen facile relinquitur, quia concupiscentiæ carnis nimis dominantur.

Sed alia trahunt ad amandum, alia ad contemnendum:

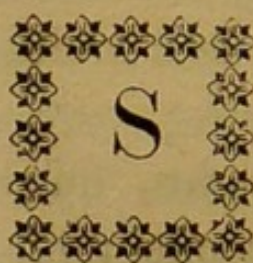
Trahunt ad amorem mundi, desiderium carnis, desiderium oculorum, et superbia vitæ: sed pœnæ ac miseriæ juste sequentes ea, odium mundi pariunt et tædium.

5. Sed vincit (pro dolor!) delectatio prava mentem mundo deditam; et esse sub sensibus delicias reputat: quia Dei suavitatem, et internam virtutis amœnitatem, nec vidit, nec gustavit.

Qui autem mundum perfecte contemnunt, et Deo vivere sub sancta disciplina student, isti divinam dulcedinem, veris abrenuntiatoribus promissam, non ignorant; et quam graviter mundus errat, et varie fallitur, clarius vident.

CAPUT XXI.

*Quod in Deo super omnia bona et dona
requiescendum est.*

SUPER omnia, et in omnibus re-
 quiesce, anima mea, in Domino
 semper, quia ipse Sanctorum
 æterna requies.

Da mihi, dulcissime et amantissime Jesu, in te super omnem creaturam requiescere: super omnem salutem et pulchritudinem, super omnem gloriam et honorem, super omnem potentiam et dignitatem, super omnem scientiam et subtilitatem, super omnes divitias et artes, super omnem lætitiā et exultationem, super omnem famam et laudem, super omnem suavitatem et consolationem, super omnem spem et promissionem, super omne meritum et desiderium.

Super omnia dona et munera, quæ potes dare et infundere: super omne gaudium et jubilationem, quam potest mens capere et sentire.

Denique super Angelos et Archangelos, et super omnem exercitum cœli: super omnia visibilia et invisibilia, et super omne quod tu Deus meus non es.

2. Quia tu, Domine Deus meus, super om-

omnia optimus es: tu solus altissimus: tu solus potentissimus: tu solus suavissimus et solatiosissimus:

Tu solus pulcherrimus et amantissimus: tu solus nobilissimus et gloriosissimus super omnia: in quo cuncta bona simul et perfecte sunt, et semper fuerunt, et erunt:

Atque ideo minus est et insufficiens, quidquid præter te ipsum mihi donas, aut de te ipso revelas, vel promittis, te non viso, nec perfecte adeptus:

Quoniam quidem non potest cor meum sinceraciter requiescere, nec totaliter contentari, nisi in te requiescat, et omnia dona omnemque creaturam transcendat.

3. O mi dilectissime sponse Jesu Christe, amator purissime, dominator universæ creaturæ: quis mihi det pennas veræ libertatis, ad volandum et pausandum in te?

O quando ad plenum dabitur mihi vacare et videre, quam suavis es, Domine Deus meus?

Quando ad plenum me recolligam in te, ut, operæ amore tuo, non sentiam me; sed te solum, supra omnem sensum et modum, in modo non omnibus noto?

Nunc autem frequenter gemo, et infelicitatem meam cum dolore porto.

Quia multa mala in hac valle miseriarum occurrunt, quæ me sæpius conturbant, con-

tristant, et obnubilant: sæpius impediunt et distrahunt, alliciunt et implicant, ne liberum habeam accessum ad te, et ne jucundis fruar amplexibus, præsto semper beatis spiritibus.

Moveat te suspirium meum, et desolatio multiplex in terra.

4. O Jesu, splendor æternæ gloriæ, solamen peregrinantis animæ: apud te est os meum sine voce, et silentium meum loquitur tibi.

Usquequo tardat venire Dominus meus?

Veniat ad me pauperculum suum, et lætum faciat. Mittat manum suam, et me miserum eripiat de omni angustia.

Veni, veni: quia sine te, nulla erit læta dies aut hora, quia tu lætitia mea: et sine te, vacua est mensa mea.

Miser sum, et quodammodo incarceratus, et compedibus gravatus: donec luce præsentiae tuæ me reficias, ac libertati dones, vultumque amicabilem demonstres.

5. Quærant alii pro te aliud, quodcumque libuerit: mihi aliud interim nil placet, nec placebit, nisi tu, Deus meus, spes mea, salus æterna.

Non reticebo, nec deprecari cessabo: donec gratia tua revertatur, mihi que tu intus loquaris.

6. Ecce adsum. Ecce ego ad te, quia invocasti me. Lacrymæ tuæ, et desiderium

animæ tuæ, humiliatio tua et contritio cordis,
inclinaverunt me et adduxerunt ad te.

7. Et dixi : Domine, vocavi te, et desideravi frui te, paratus omnia respuere propter te.

Tu enim prior excitasti me, ut quærerem te.

Sis ergo benedictus, Domine, qui fecisti
hanc bonitatem cum servo tuo, secundum
multitudinem misericordiæ tuæ.

Quid habet ultra dicere servus tuus coram
te, nisi, ut humiliet se valde ante te, memor
semper propriæ iniquitatis et vilitatis?

Non enim est similis tui, in cunctis mirabilibus cœli et terræ.

Sunt opera tua bona valde, Domine, judicia
vera: et providentia tua reguntur universa.

Laus ergo tibi et gloria, o Patris Sapientia :
 et laudet et benedicat os meum, anima mea, et
 omnia creata simul.

CAPUT XXII.

De recordatione multiplicium beneficiorum Dei.

PERI, Domine, cor meum in lege
tua, et in præceptis tuis doce me
ambulare.

✻✻✻✻✻✻ Da mihi intelligere voluntatem
tuam, et, cum magna reverentia ac diligenti
consideratione, beneficia tua, tam in generali,

quam in speciali, memorari; ut digne tibi exhinc valeam gratias referre.

Verum scio et confiteor, nec pro minimo puncto me posse debitas gratiarum laudes persolvere.

Minor ego sum omnibus bonis mihi præstis: et cum tuam nobilitatem attendo, deficit præ magnitudine illius spiritus meus.

2. Omnia quæ in anima habemus et corpore, et quæcumque exterius vel interius, naturaliter vel supernaturaliter possidemus, tua sunt beneficia, et te beneficum, pium ac bonum, commendant, a quo bona cuncta accepimus.

Etsi alius plura, alius pauciora accepit, omnia tamen tua sunt: et sine te, nec minimum haberi potest.

Ille, qui majora accepit, non potest merito suo gloriari, neque super alios extolli, nec minori insultare: quia ille major et melior, qui sibi minus adscribit, et in regratiando humilior est, atque devotior.

Et qui omnibus viliores se existimat, et indigniores se judicat, aptior est ad percipienda majora.

3. Qui autem pauciora accepit, contristari non debet, nec indignanter ferre, neque ditiori invidere; sed te potius attendere, et tuam bonitatem maxime laudare, quod tam affluenter,

nam gratis et libenter, sine personarum acceptione, tua munera largiris.

Omnia ex te, et ideo in omnibus es laudandus.

Tu scis, quid unicuique donari expediat; et cur iste minus, et ille amplius habeat; non nostrum, sed tuum est hoc discernere, apud quem singulorum definita sunt merita.

4. Unde, Domine Deus, pro magno etiam reputo beneficio, non multa habere, unde exterius et secundum homines laus et gloria apparet: ita ut quis considerata paupertate et humilitate personæ suæ, non modo gravitatem aut tristitiam vel dejectionem inde non concipiat, sed potius consolationem et hilaritatem magnam: quia tu Deus pauperes et humiles, atque huic mundo despectos, tibi elegisti in familiares et domesticos.

Testes sunt ipsi Apostoli tui, quos principes super omnem terram constituisti.

Fuerunt tamen sine querela conversati in mundo, tam humiles et simplices, sine omni malitia et dolo, ut etiam pati contumelias gauderent pro nomine tuo; et quæ mundus abhorret, ipsi amplecterentur affectu magno.

5. Nihil ergo amatorem tuum, et cognitorum beneficiorum tuorum, ita lætificare debet, sicut voluntas tua in eo, et beneplacitum æternæ dispositionis tuæ:

De qua tantum contentari debet et consolari, ut ita libenter velit esse minimus, sicut aliquis optaret esse maximus:

Et ita pacificus et contentus in novissimo, sicut in loco primo: atque ita libenter despiciabilis et abjectus, nullius quoque nominis et famæ, sicut ceteris honorabilior et major in mundo.

Nam voluntas tua, et amor honoris tui, omnia excedere debet; et plus eum consolari, magisque placere, quam omnia beneficia sibi data vel danda.

CAPUT XXIII.

De quatuor magnam importantibus pacem.

✠✠✠✠✠✠ ILLI, nunc docebo te viam pacis, et
 ✠ F ✠ veræ libertatis. *Ps. 119. 45.*
 ✠ ✠ 2. Fac Domine, quod dicis,
 ✠✠✠✠✠✠ quia hoc mihi gratum est audire.

3. Stude, fili, alterius potius facere voluntatem, quam tuam.

2. Elige semper minus, quam plus habere.

3. Quære semper inferiorem locum, et omnibus subesse.

4. Opta semper et ora, ut voluntas Dei integre in te fiat.

Ecce talis homo ingreditur fines pacis et quietis.

4. Domine, sermo tuus iste brevis, multum
in se continet perfectionis.

Parvus est dictu, sed plenus sensu, et uber
in fructu.

Nam si posset a me fideliter custodiri, non
deberet tam facilis in me turbatio oriri.

Nam quoties me impacatum sentio et gra-
tulum, ab hac doctrina me recessisse invenio.

Sed tu, qui omnia potes, et animæ profec-
tum semper diligis, adauge maiorem gratiam,
possim tuum complere sermonem, et meam
perficere salutem.

Oratio contra cogitationes malas.

55. DOMINE Deus meus, ne elongeris a me :
Deus meus, in auxilium meum respice : quo-
rum insurrexerunt in me variæ cogitationes,
timores magni, affligentes animam meam.
Quomodo pertransibo illæsus? quomodo
fringam eas?

56. Ego, inquis, ante te ibo, et gloriosos
humiliabo. Aperiam januas carceris,
arcana secretorum revelabo tibi.

57. Fac, Domine, ut loqueris: et fugiant a
te tua omnes iniquæ cogitationes.

Hæc spes et unica consolatio mea, ad te in
tribulatione confugere, tibi confidere,
intimo invocare, et patienter consolationem
expectare.

Oratio pro illuminatione mentis.

8. CLARIFICA me, Jesu bone, claritate interni luminis: et educ de habitaculo cordis mei tenebras universas.

Cohibe evagationes multas, et vim facientes elide tentationes.

Pugna fortiter pro me, et expugna malas bestias, concupiscentias dico illecebrosas: ut fiat pax in virtute tua, et abundantia laudis tuæ resonet in aula sancta, hoc est, in conscientia pura.

Impera ventis et tempestatibus: dic mari, Quiesce; et Aquiloni, Ne flaveris; et erit tranquillitas magna.

9. Emitte lucem tuam et veritatem tuam, ut luceant super terram: quia terra sum inanis et vacua, donec illumines me.

Effunde gratiam tuam desuper: perfunde cor meum rore cœlesti: ministra devotionis aquas ad irrigandam faciem terræ, ad producendum fructum bonum et optimum.

Eleva mentem pressam mole peccatorum, et ad cœlestia totum desiderium meum suspende ut, gustata suavitate supernæ felicitatis, pigeas de terrenis cogitare.

10. Rape me, et eripe ab omni creaturarum indurabili consolatione, quia nulla res creaturæ appetitum meum valet plenarie quietare et consolari.

Junge me tibi inseparabili dilectionis vinculo: quoniam tu solus sufficis amanti et absque te frivola sunt universa.

CAPUT XXIV.

De evitatione curiosæ inquisitionis super alterius vita.

❖❖❖❖❖❖ III, noli esse curiosus nec vacuas
❖❖❖❖❖❖ F ❖❖❖❖❖❖ gerere sollicitudines.
❖❖❖❖❖❖ Quid hoc vel illud ad te? tu
❖❖❖❖❖❖ me sequere.

Quid enim ad te, utrum ille sit talis vel talis, aut iste sic et sic agit vel loquitur?

Tu non indiges respondere pro aliis, sed pro te ipso rationem reddes. Quid ergo te implicas?

Ecce ego omnes cognosco: et cuncta quæ sub sole fiunt, video: et scio qualiter cum unoquoque sit, quid cogitet, quid velit, et ad quem finem tendat ejus intentio.

Mihi igitur omnia committenda sunt: tu vero serva te in bona pace, et dimitte agitantem agitare, quantum voluerit.

Veniet super eum quidquid fecerit vel elixerit, quia me fallere non potest.

2. Non sit tibi curæ de magni nominis umbra, non de multorum familiaritate, nec de privata hominum dilectione.

Ista enim generant distractiones, et magnas in corde obscuritates.

Libenter loquerer tibi verbum meum, et abscondita revelarem, si adventum meum diligenter observares et ostium cordis mihi aperires.

Esto providus, et vigila in orationibus, et humilia te in omnibus.

CAPUT XXV.

In quibus firma pax cordis, et verus profectus consistit.

✠✠✠✠✠✠ ILLI, ego locutus sum: Pacem re-
 ✠ F ✠ linquo vobis, pacem meam do
 ✠ ✠ ✠ vobis: non quomodo mundus
 ✠✠✠✠✠✠ dat, ego do vobis.

Pacem omnes desiderant; sed quæ ad veram pacem pertinent non omnes curant.

Pax mea cum humilibus et mansuetis corde. Pax tua erit in multa patientia.

Si me audieris, et vocem meam secutus fueris, poteris multa pace frui.

2. Quid igitur faciam?

3. In omni re attende tibi quid facias et quid dicas: et omnem intentionem tuam ad hoc dirige, ut mihi soli placeas, et extra me nihil cupias vel quæras.

Sed et de aliorum dictis vel factis nil temere judices: nec cum rebus tibi non commissis te implices: et poterit fieri ut parum vel raro turberis.

Numquam autem sentire aliquam turbationem, nec aliquam pati cordis vel corporis molestiam, non est præsentis temporis, sed ætatis æternæ quietis.

Non ergo æstimes te veram pacem invenisse, si nullam senseris gravitatem: nec tunc totum esse bonum, si neminem pateris adversarium: nec hoc esse perfectum, si cuncta fiunt secundum tuum affectum.

Neque tunc aliquid magni te reputes, aut specialiter dilectum existimes, si in magna fueris devotione atque dulcedine: quia in istis non cognoscitur verus amator virtutis: nec in istis consistit profectus et perfectio hominis.

4. In quo ergo, Domine?

5. In offerendo te ex toto corde tuo voluntati divinæ, non quærendo quæ tua sunt, nec in parvo, nec in magno, nec in tempore, nec in æternitate.

Ita ut una æquali facie in gratiarum actione permaneas inter prospera et contraria, omnia æqua lance pensando.

Si fueris tam fortis et longanimis in spe subtracta interiori consolatione, etiam ad

ampliora sustinenda cor tuum præparaveris, nec te justificaveris, quasi hæc tantaque pati non deberes;

Sed me in omnibus dispositionibus justificaveris et sanctum laudaveris: tunc in vera et recta via pacis ambulas, et spes indubitata erit quod rursus in jubilo faciem meam sis visurus.

Quod si ad plenum tui ipsius contemptum perveneris, scito quod tunc abundantia pacis perfrueris secundum possibilitatem tui incolatus.

CAPUT XXVI.

De eminentia liberæ mentis, quam supplex oratio magis meretur, quam lectio.

DOMINE, hoc opus est perfecti viri, numquam ab intentione cœlestium animum relaxare: et inter multas curas, quasi sine cura transire, non more torpentis, sed prærogativa quadam liberæ mentis, nulli creaturæ inordinata affectione adhærendo.

2. Obsecro te, Piissime Deus meus, præserva me a curis hujus vitæ, ne nimis implicer: a multis necessitatibus corporis, ne voluptate capiar; ab universis animæ obstaculis, ne molestiis fractus dejiciar.

Non dico ab his rebus, quas toto affectu ambit vanitas mundana; sed ab his miseriis, quæ animam servi tui, communi maledicto mortalitatis, pœnaliter gravant et retardant; ne in libertatem spiritus, quoties libuerit, valeat introire.

3. O Deus meus, dulcedo ineffabilis, verte mihi in amaritudinem omnem consolationem carnalem, ad æternorum amore me abstrahentem, et ad se, intuitu cujusdam boni delectabilis præsentis male allicientem.

Non me vincat, Deus meus, non me vincat caro et sanguis: non me decipiat mundus, et brevis gloria ejus: non me supplantet diabolus, et astutia illius.

Da mihi fortitudinem resistendi, patientiam tolerandi, constantiam perseverandi.

Da, pro omnibus mundi consolationibus, suavissimam spiritus tui unctionem: et pro carnali amore, tui nominis infunde amorem.

4. Ecce cibus, potus, vestis, ac cetera utensilia ad corporis sustentaculum pertinentia, ferventi spiritui sunt onerosa.

Tribue talibus fomentis temperate uti, non desiderio nimio implicari.

Abjicere omnia non licet, quia natura sustentanda est: requirere autem superflua, et quæ magis delectant, lex sancta prohibet: nam alias, caro adversus spiritum insolesceret.

Inter hæc, quæso, manus tua me regat et doceat, ne quid nimium fiat.

CAPUT XXVII.

Quod privatus amor a summo bono maxime retardat.

III, oportet te dare totum pro
F toto, et nihil tui ipsius esse.
 Scito, quod amor tui ipsius
 magis nocet tibi quam aliqua
 res mundi.

Secundum amorem et affectum, quem geris,
quælibet res plus vel minus adhæret.

Si fuerit amor tuus purus, simplex, et bene ordinatus, eris sine captivitate rerum.

Noli concupiscere quod non licet habere:
noli habere quod te potest impedire, et liber-
tate interiori privare.

Mirum, quod non ex toto fundo cordis te ipsum mihi committis, cum omnibus quæ desiderare potes vel habere.

2. Quare vano mœrore consumeris? Cur
superfluis curis fatigaris?

Sta ad beneplacitum meum, et nullum pa-
tieris detrimentum.

Si quæris hoc vel illud, et volueris esse
ibi vel ibi, propter tuum commodum, et
proprium beneplacitum magis habendum:

numquam eris in quietudine nec liber a sollicitudine, quia in omni re reperietur aliquis defectus, et in omni loco erit qui adversetur.

3. Juvat igitur, non quælibet res adepta, vel multiplicata exterius; sed potius contempta, et decisa ex corde radicitus.

Quod non tantum de censu æris et divitiarum intelliges, sed de honoris etiam ambitu, ac vanæ laudationis desiderio; quæ omnia transeunt cum mundo.

Munit parum locus, si deest spiritus fervoris: nec diu stabit pax illa quæsita forinsecus, si vacat a vero fundamento status cordis, hoc est, nisi steteris in me; permutare te potes, sed non meliorare.

Nam occasione orta et accepta, invenies quod fugisti, et amplius.

Oratio pro purgatione cordis, et cælesti sapientia.

4. CONFIRMA me, Deus, per gratiam sancti Spiritus.

Da virtutem corroborari in interiori homine, et cor meum ab omni inutili sollicitudine et angore evacuare, nec variis desideriis trahi cujuscumque rei vilis aut pretiosæ; sed omnia inspicere sicut transeuntia, et me pariter cum illis transiturum:

Quia nihil permanet sub sole, ubi omnia

vanitas, et afflictio spiritus. O quam sapiens qui ita considerat!

5. Da mihi, Domine, cœlestem sapientiam, ut discam te super omnia quærere et invenire, super omnia sapere et diligere; et cetera, secundum ordinem sapientiæ tuæ, prout sunt, intelligere.

Da prudenter declinare blandientem, et patienter ferre adversantem:

Quia hæc magna sapientia, non moveri omni vento verborum, nec aurem male blandienti præbere sirenæ: sic enim incepta pergitur via secure.

CAPUT XXVIII.

Contra linguas obtrectatorum.

❖❖❖❖❖ III, non ægre feras, si quidam de
❖ F ❖ te male senserint et dixerint
❖ ❖ quod non libenter audias.

❖❖❖❖❖ Tu deteriora de te ipso sentire debes, et neminem infirmiore te credere.

Si ambulas ad intra, non multum ponderabis volantia verba.

Est non parva prudentia silere in tempore malo, et introrsus ad me converti, nec humano iudicio disturbari.

2. Non sit pax tua in ore hominum: sive enim bene sive male interpretati fuerint, non

Es ideo alter homo. Ubi est vera pax, et vera gloria? Nonne in me?

Et qui non appetit hominibus placere, nec timet displicere, multa perfruetur pace.

Ex inordinato amore, et vano timore, oritur omnis inquietudo cordis, et distractio sensuum.

CAPUT XXIX.

Qualiter, instante tribulatione, Deus invocandus est et benedicendus.

✠✠✠✠✠✠ IT nomen tuum, Domine, benedictum in secula, qui voluisti
 ✠ S ✠ dictum in secula, qui voluisti
 ✠ ✠ hanc tentationem et tribulationem
 ✠✠✠✠✠✠ venire super me.

Non possum eam effugere, sed necesse habeo ad te confugere; ut me adjuves, et in bonum mihi convertas.

Domine, modo sum in tribulatione, et non est cordi meo bene, sed multum vexor a præsenti passione.

Et nunc, Pater dilecte, quid dicam? Deprehensus sum inter angustias. Salvifica me ex hora hac.

Sed propterea veni in hanc horam, ut tu clarificeris, cum fuero valide humiliatus, et per te liberatus.

Complaceat tibi, Domine, ut eruas me: nam ego pauper quid agere possum, et quid habeo sine te?

Da patientiam, Domine, etiam hac vice. Adjuva me, Deus meus, et non timebo quantumcumque gravatus fuero.

2. Et nunc inter hæc quid dicam? Domine, fiat voluntas tua. Ego bene merui tribulari, et gravari.

Oportet utique ut sustineam; et utinam patienter, donec transeat tempestas, et melius fiat.

Potens est autem omnipotens manus tua etiam hanc tentationem a me auferre, et ejus impetum mitigare, ne penitus succumbam; quemadmodum et prius sæpius egisti mecum, Deus meus, misericordia mea.

Et quanto mihi difficilius, tanto tibi facilior est hæc mutatio dexteræ Excelsi.

CAPUT XXX.

De Divino petendo auxilio, et confidentia recuperandæ gratiæ.

❀❀❀❀❀❀ **ILLI**, ego Dominus, confortans in
 ❀❀❀❀❀❀ **F** ❀❀❀❀❀❀ die tribulationis.
 ❀❀❀❀❀❀ Venias ad me, cum tibi non
 ❀❀❀❀❀❀ fuerit bene.

Hoc est quod maxime consolationem impedit ocelestem, quia tardius te convertis ad orationem.

Nam antequam me intente roges, multa interim solatia quæris, et recreas te in externis;

Ideoque fit, ut parum omnia prosint, donec advertas, quia ego sum qui eruo sperantes in me: nec est extra me valens auxilium, neque utile consilium, sed neque durabile remedium.

Sed jam resumpto spiritu post tempestatem, reconvalesce in luce miserationum mearum: quia prope sum (dicit Dominus) ut restaurem universa, non solum integre, sed et abundanter ac cumulate.

2. Numquid mihi quidquam est difficile, aut ero similis dicenti, et non facienti?

Ubi est fides tua? sta firmiter, et perseveranter.

Esto longanimis, et vir fortis; veniet tibi consolatio in tempore suo.

Expecta me, expecta: veniam, et curabo te.

Tentatio est, quæ te vexat: et formido vana, quæ te exterret.

Quid importat sollicitudo de futuris contingentibus, nisi ut tristitiam super tristitiam habeas? Sufficit dici malitia sua.

Vanum est et inutile, de futuris conturbari vel gratulari, quæ forte numquam evenient.

3. Sed humanum est, hujusmodi imaginationibus illudi: et parvi adhuc animi signum, tam leviter trahi ad suggestionem inimici.

Ipse enim non curat, utrum veris an falsis illudat et decipiat: utrum præsentium amore, aut futurorum formidine, prosternat.

Non ergo turbetur cor tuum, neque formidet.

Crede in me, et in misericordia mea habeto fiduciam.

Quando tu putas te elongatum a me, sæpe sum propinquior.

Quando tu æstimas pene totum perditum, tunc sæpe majus merendi instat lucrum.

Non est totum perditum, quando res accidit in contrarium.

Non debes judicare secundum præsens sentire: nec sic gravitati alicui, undecumque venienti, inhærere et accipere, tamquam omnis spes sit ablata emergendi.

4. Noli putare te relictum ex toto, quamvis ad tempus tibi miserim aliquam tribulationem, vel etiam optatam subtraxerim consolationem: sic enim transitur ad regnum cœlorum.

Et hoc sine dubio magis expedit tibi, et ceteris servis meis, ut exercitemini adversis, quam si cuncta ad libitum haberetis.

Ego novi cogitationes absconditas; quia multum expedit pro salute tua, ut interdum sine sapore relinquaris: ne forte eleveris in bono successu, et tibi ipsi placere velis in eo, quod non es.

Quod dedi, auferre possum; et restituere, cum mihi placuerit.

5. Cum dederò, meum est: cum retraxero, tuum non tuli: quia meum est omne datum bonum, et omne donum perfectum.

Si tibi admisero gravitatem, aut quamlibet contrarietatem, ne indigneris, neque concidat cor tuum; ego cito sublevare possum, et omne bonus in gaudium transmutare.

Verumtamen justus sum et recommendabilis multum, cum sic facio tecum.

6. Si recte sapis, et in veritate aspicias, numquam debes propter adversa tam dejecte contristari, sed magis gaudere, et gratias agere:

Imo hoc unicum reputare gaudium, quod affligens te doloribus non parco tibi.

Sicut dilexit me Pater, et ego vos diligo, dilexi dilectis discipulis meis: quos utique non misi ad gaudia temporalia, sed ad magna certamina; non ad honores, sed ad despectiones: non ad otium, sed ad labores; non ad requiem, sed ad afferendum fructum multum in patientia. Horum memento, fili mi, verborum.

CAPUT XXXI.

De neglectu omnis creaturæ, ut creator possit inveniri.

DOMINE, bene indigeo adhuc
D majori gratia, si debeam illuc
 pervenire, ubi me nemo poterit,
 nec ulla creatura, impedire.

Nam, quamdiu res aliqua me retinet, non possum libere ad te volare.

Cupiebat libere volare, qui dicebat: Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, et volabo, et requiescam?

Quid simplici oculo quietius? Et quid liberius nil desiderante in terris?

Oportet igitur omnem supertransire creaturam, et se ipsum perfecte deserere, ac in excessu mentis stare, et videre, te omnium conditorem cum creaturis nil simile habere.

Et nisi quis ab omnibus creaturis fuerit expeditus, non poterit libere intendere divinis.

Ideo enim pauci inveniuntur contemplativi, quia pauci sciunt se a perituris et creaturis ad plenum sequestrare.

2. Ad hoc magna requiritur gratia, quæ animam levet, et supra semet ipsam rapiat.

Et nisi homo sit in spiritu elevatus, et ab omnibus creaturis liberatus, ac Deo totus unitus, quidquid scit, quidquid etiam habet, non est magni ponderis.

Diu parvus erit, et infra jacebit, qui aliquid magni æstimat, nisi solum unum, immensum, æternum bonum.

Et quidquid Deus non est, nihil est, et pro nihilo computari debet.

Est magna differentia, sapientia illuminati et devoti viri, et scientia litterati atque studiosi clerici.

Multo nobilior est illa doctrina, quæ desur-

asum ex divina influenza manat; quam quæ laboriose humano acquiritur ingenio.

3. Plures reperiuntur contemplationem desiderare; sed quæ ad eam requiruntur non student exercere.

Est magnum impedimentum, quia in signis et sensibilibus rebus statur, et parum de perfecta mortificatione habetur.

Nescio quid est, et quo spiritu ducimur, et quid prætendimus, qui spirituales dici videmur; quod tantum laborem, et ampliorem sollicitudinem, pro transitoriis et vilibus rebus agimus, et de interioribus nostris vix raro, oblene collectis sensibus, cogitamus.

4. Proh dolor! statim post modicam recollectionem foras erumpimus: nec opera nostra districta examinatione trutinamus.

Ubi jacent affectus nostri, non attendimus: et quam impura sint omnia, non deploramus.

Omnis quippe caro corruerat viam suam, et ideo sequebatur diluvium magnum.

Cum ergo interior affectus noster multum corruptus sit, necesse est, ut actio sequens, index carentiæ interioris vigoris, corrumpatur.

Ex puro corde procedit fructus bonæ vitæ.

5 Quantum quis fecerit, quæritur; sed ex quanta virtute agit, non tam studiose pensatur.

Si fuerit fortis, dives, pulcher, habilis, vel bonus scriptor, bonus cantor, bonus laborator,

investigatur; quam pauper sit spiritu, quam patiens et mitis, quam devotus et internus, a multis tacetur.

Natura exteriora hominis respicit, gratia ad interiora se convertit.

Illa frequenter fallitur, ista in Deo sperat, ut non decipiatur.

CAPUT XXXII.

De abnegatione sui, et abdicatione omnis cupiditatis.

*****ILLI, non potes perfectam possidere
 * F * libertatem, nisi totaliter abneges
 * * * temet ipsum.

***** Compediti sunt omnes propriarii, et sui ipsius amatores, cupidi, curiosi, gyrovagi, quærentes semper mollia, non quæ Jesu Christi, sed hoc sæpe fingentes et componentes, quod non stabit.

Peribit enim totum, quod non est ex Deo ortum.

Tene breve et consummatum verbum: Dimitte omnia, et invenies omnia: relinque cupidinem, et reperies requiem.

Hoc mente pertracta: et cum impleveris, intelliges omnia.

2. Domine, hoc non est opus unius diei,

nec ludus parvulorum: imo in hoc brevi includitur omnis perfectio Religiosorum.

3. Fili, non debes averti, nec statim dejici, audita via perfectorum, sed magis ad sublimiora provocari; et ad minus ad hæc ex desiderio suspirare.

Utinam sic tecum esset, et ad hoc pervenisses, ut tui ipsius amator non esses, sed ad nutum meum pure stares, et ejus quem tibi præposui, Patris: tunc mihi valde placeres, et tota vita tua in gaudio et pace transiret.

Adhuc multa habes ad relinquendum: quæ nisi mihi ex integro resignaveris, non acquies quod postulas.

Suadeo tibi emere a me aurum ignitum, ut diocuples fias, id est, coelestem sapientiam, omnia infusa conculcantem.

Postpone terrenam sapientiam, omnem humanam et propriam complacentiam.

4. Dixi, viliora tibi emenda pro pretiosis et altis, in rebus humanis.

Nam valde vilis et parva, ac pene oblivioni tradita videtur, vera coelestis sapientia, non sapiens alta de se, nec magnificari quærens in terra: quam multi ore tenus prædicant, sed vita longe dissentiunt: ipsa tamen est pretiosa margarita, a multis abscondita.

CAPUT XXXIII.

*De instabilitate cordis, et de intentione finali
ad Deum habenda.*

❀❀❀❀❀ **F**ILI, noli credere affectui tuo: qui
❀❀❀❀❀ nunc est, cito mutabitur in aliud.
❀❀❀❀❀ Quamdiu vixeris, mutabilitati
❀❀❀❀❀ subjectus eris, etiam nolens: ut
modo lætus, modo tristis; modo pacatus,
modo turbatus; nunc devotus, nunc indevo-
tus; nunc studiosus, nunc acediosus; nunc
gravis, nunc levis inveniariis.

Sed stat super hæc mutabilia sapiens et
bene doctus in spiritu; non attendens, quid in
se sentiat, vel qua parte flet ventus instabili-
tatis; sed ut tota intentio mentis ejus ad debi-
tum et optatum proficiat finem.

Nam sic poterit unus et idem inconcus-
susque permanere, simplici intentionis oculo,
per tot varios eventus, ad me imprætermisse
directo.

2. Quanto autem purior fuerit intentionis
oculus, tanto constantius inter diversas itur
procellas.

Sed in multis caligat oculus puræ intentionis:
respicitur enim cito in aliquod delectabile,
quod occurrit.

Nam et raro totus liber quis invenitur a
nævo propriæ exquisitionis.

Sic Judæi olim venerant in Bethaniam, ad
 Martham et Mariam: non propter Jesum
 tantum, sed ut Lazarum viderent.

Mundandus est ergo intentionis oculus, ut
 simplex et rectus, atque ultra omnia varia
 media ad me dirigendus.

CAPUT XXXIV.

*Quod amanti sapit Deus super omnia, et
 in omnibus.*

***CCE Deus meus, et omnia. Quid

E volo amplius, et quid felicius de-
 siderare possum?

*** O sapidum et dulce verbum!
 amanti verbum, non mundum, nec ea
 in mundo sunt.

Deus meus, et omnia, Intelligenti satis
 gratum est: et sæpe repetere jucundum est
 amanti.

Te siquidem præsentem, jucunda sunt omnia:
 autem absente, fastidiunt cuncta.

Tu facis cor tranquillum, et pacem mag-
 nam lætitiæque festivam.

Tu facis bene sentire de omnibus et in om-
 nibus te laudare: nec potest aliquid sine te diu
 vivere; sed si debet gratum esse et bene sa-
 pienter, oportet gratiam tuam adesse, et condi-
 mento tuæ sapientiæ condiri.

2. Cui tu sapis, quid ei recte non sapiet?

Et cui tu non sapis, quid ei ad jucunditatem esse poterit?

Sed deficiunt in sapientia tua mundi sapientes, et qui carnem sapiunt: quia ibi plurima vanitas, et hic mors invenitur.

Qui autem te per contemptum mundanorum, et carnis mortificationem sequuntur, ver sapientes esse cognoscuntur: quia de vanitate ad veritatem, de carne ad spiritum transferuntur.

Istis sapit Deus: et quidquid boni invenitur in creaturis, totum ad laudem referunt suae conditoris.

Dissimilis tamen, et multum dissimilis sapor creatoris et creaturae, aeternitatis et temporis lucis increatae et lucis illuminatae.

3. O lux perpetua, cuncta creata transcendens lumina, fulgura coruscationem de sublimi, penetrantem omnia cordis mei intima.

Purifica, lætifica, clarifica, et vivifica spiritum meum, cum suis potentiis, ad inhærendum tibi jubilosis excessibus.

O quando veniet hæc beata et desiderabilis hora, ut tua me saties præsentia, et sis mihi omnia in omnibus?

Quamdiu hoc datum non fuerit, nec plenum gaudium erit.

Adhuc (proh dolor!) vivit in me vetus

homo, non est totus crucifixus, non est perfecte mortuus.

Adhuc concupiscit fortiter contra spiritum,
 ella movet intestina, nec regnum animæ pa-
 tur esse quietum.

4. Sed tu, qui dominaris potestati maris,
motum fluctuum ejus mitigas, exsurge,
adjuva me.

Dissipa gentes quæ bella volunt: contere
as in virtute tua.

Ostende, quæso, magnalia tua, et glorificetur dextera tua : quia non est spes alia, nec refugium mihi, nisi in te, Domine Deus meus.

CAPUT XXXV.

Quod non est securitas a tentatione in hac vita.

III, numquam securus es in hac
F vita: sed quoad vixeris, semper
 arma spiritualia tibi sunt neces-
 saria.

Inter hostes versaris, et a dextris et a sinis-
is impugnaris.

Si ergo non uteris undique scuto patientiæ,
non eris diu sine vulnere.

Insuper, si non ponis cor tuum fixe in me,
num vera voluntate cuncta patiendi propter
me, non poteris ardorem istum sustinere, nec
ad palmam pertingere beatorum.

Oportet te ergo viriliter omnia pertransire, et potenti manu uti adversus objecta.

Nam vincenti datur manna, et torpenti relinquitur multa miseria.

2. Si quæris in hac vita requiem, quomodo tunc pervenies ad æternam requiem?

Non ponas te ad multam requiem, sed ad magnam patientiam.

Quære veram pacem, non in terris, sed in cœlis, non in hominibus, nec in ceteris creaturis, sed in Deo solo.

Pro amore Dei debes omnia libenter subire, labores scilicet, et dolores, tentationes, vexationes, anxietates, necessitates, infirmitates, injurias, oblocutiones, reprehensiones humiliationes confusiones correctiones et despectiones.

Hæc juvant ad virtutem, hæc probant Christi tironem; hæc fabricant cœlestem coronam.

Ego reddam mercedem æternam pro brevi labore, et infinitam gloriam pro transitoria confusione.

3. Putas tu quod semper habebis pro tua voluntate consolationes spirituales?

Sancti mei non semper habuerunt tales, sed multas gravitates, et tentationes varias, magnasque desolationes.

Sed patienter sustinuerunt se in omnibus,

2. Egit satis pro aliorum ædificatione et salute, quantum in se erat et poterat: sed ne ab aliis aliquando judicaretur, vel non despiceretur, cohibere non potuit.

Ideo totum Deo commisit, qui totum noverrat: et patientia ac humilitate, contra orloquentium iniqua, aut etiam vana ac mendosocogitantium, atque pro libitu suo quæque jactantium, se defendit.

Respondit tamen interdum, ne infirmis et sua taciturnitate generaretur scandalum.

3. Quis tu, ut timeas a mortali homine? Hodie est, et cras non comparet.

Deum time, et hominum terrores non epavesces.

Quid potest aliquis in te verbis aut injuriis? Sibi potius nocet, quam tibi: nec poterit judicium Dei effugere, quicumque est ille.

Tu habe Deum præ oculis, et noli contedere verbis querulosis.

Quod si ad præsens tu videris succumbere et confusionem pati, quam non meruisti: indigneris ex hoc, neque per impatientiam minuas coronam tuam;

Sed ad me potius respice in cælum, cælestis potens sum eripere ab omni confusione injuria, et unicuique reddere secundum opera sua.

CAPUT XXXVII.

*De pura et integra resignatione sui, ad
obtinendam cordis libertatem.*

III, relinque te, et invenies me.
F Sta sine electione, et omni
 proprietate; et lucraberis sem-
 per.

Nam et adjicietur tibi amplior gratia, statim
ut te resignaveris, nec resumpseris.

2. Domine, quoties me resignabo, et in quibus me relinquam?

3. Semper, et omni hora: sicut in parvo,
et in magno. Nihil excipio, sed in om-
nibus te nudatum inveniri volo.

Alioquin, quomodo poteris esse meus, et ego tuus : nisi fueris ab omni propria voluntate intus et foris spoliatus ?

Quanto celerius hoc agis, tanto melius habebis: et quanto plenius et sincerius, tanto tibi plus placebis, et amplius lucraberis.

4. Quidam se resignant, sed cum aliqua exceptione: non enim plene Deo confidunt, eo sibi providere satagunt.

Quidam etiam primo totum offerunt, sed postea, tentatione pulsati, ad propria redeunt; ideo minime in virtute proficiunt.

Hi ad veram puri cordis libertatem, et ju-

cundæ familiaritatis meæ gratiam non pertinent; nisi integra resignatione, et quotidiana sui immolatione prius facta; sine qua non stat, nec stabit unio fruitiva.

5. Dixi tibi sæpissime, et nunc iterum dico Relinque te, resigna te, et frueris magna interna pace.

Da totum pro toto; nil exquire, nil repetere pure et inhæsitanter in me, et habebis me.

Eris liber in corde, et tenebræ non concubabunt te.

Ad hoc conare, hoc ora, hoc desidera; ut ab omni proprietate possis exspoliari, et nudum nudum Jesum sequi; tibi mori, et mihi æternaliter vivere.

Tunc deficient omnes vanæ phantasie, conturbationes iniquæ, et curæ superfluæ.

Tunc etiam recedet immoderatus timor, inordinatus amor morietur.

CAPUT XXXVIII.

De bono regimine in externis, et recursum ad Deum in periculis.

✠✠✠✠✠ III, ad istud diligenter tend
 ✠ F ✠ debes, ut in omni loco, et actione
 ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ seu occupatione externa, sis in
 ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ mus, liber et tui ipsius potens,
 sint omnia sub te, et tu non sub eis :

Ut sis dominus actionum tuarum et rector,
non servus, nec emptitius;

Sed magis exemptus verusque Hebræus, in
sortem ac libertatem transiens filiorum Dei:

Qui stant super præsentia, et speculantur
æterna:

Qui transitoria sinistro intuentur oculo, et
dextro cœlestia:

Quos temporalia non trahunt ad inhæren-
dum, sed trahunt ipsi magis ea ad bene ser-
viendum: prout ordinata sunt a Deo, et insti-
tuta a summo opifice, qui nil inordinatum in
sua reliquit creatura.

2. Si etiam in omni eventu stas, non in
apparentia externa, nec oculo carnali lustras
visa vel audita: sed mox in qualibet causa
intras cum Moyse in tabernaculum, ad consu-
endum Dominum: audies nonumquam divi-
num responsum, et redies instructus de multis
præsentibus et futuris.

Semper enim Moyses recursum habuit ad
tabernaculum pro dubiis et quæstionibus sol-
vendis; fugitque ad orationis adjutorium pro
periculis et improbitatibus hominum suble-
vandis.

Sic et tu confugere debes in cordis tui se-
cretarium, divinum intentius implorando suf-
fragium.

Propterea namque Josue et filii Israel a Ga-

baonitis leguntur decepti: quia os Domini prius non interrogaverunt, sed nimium creduli dulcibus sermonibus, falsa pietate delusi sunt.

CAPUT XXXIX.

Quod homo non sit importunus in negotiis.

✠✠✠✠✠ **F**ILI, committe mihi semper causam tuam, ego bene disponam in tempore suo.

✠✠✠✠✠ Expecta ordinationem meam et senties inde profectum.

2. Domine, satis libenter tibi omnes res committo: quia parum potest cogitatio mea proficere.

Utinam non multum adhærerem futuris eventibus, sed ad beneplacitum tuum incunctanter me offerrem!

3. Fili, sæpe homo rem aliquam vehementer agitat, quam desiderat; sed cum ad eam pervenerit, aliter sentire incipit: quia affectiones circa idem non sunt durabiles, sed magis de uno ad aliud impellunt.

Non est ergo minimum, etiam in minimis se ipsum relinquere.

4. Verus profectus hominis, est abnegatio sui ipsius: et homo abnegatus valde liber est et securus.

Sed antiquus hostis omnibus bonis adversans, a tentatione non cessat, sed die noctuque graves molitur insidias, si forte in laqueum deceptionis possit præcipitare incautum.

Vigilate, et orate, dicit Dominus, ut non intretis in tentationem.

CAPUT XL.

Quod homo nihil boni ex se habet, et de nullo gloriari potest.

DOMINE, quid est homo, quod
D memor es ejus; aut filius hominis, quia visitas eum?

Quid promeruit homo, ut dares illi gratiam tuam?

Domine, quid possum conqueri, si me deservis? aut quid juste obtendere possum, si quod peto non feceris?

Certe hoc in veritate cogitare possum, et indicere: Domine, nihil sum, nihil possum, nihil boni ex me habeo; sed in omnibus deficio, et ad nihil semper tendo.

Et nisi a se fuero adjutus, et interius informatus, totus efficior tepidus et dissolutus.

2. Tu autem, Domine, semper idem ipse es, et permanes in æternum, semper bonus, iustus, et sanctus, bene, juste, ac sancte agens omnia, et disponens in sapientia.

Sed ego, qui ad defectum sum magis pronus, quam ad profectum, non sum semper in uno statu perdurans: quia semper tempora mutantur super me.

Verumtamen cito melius fit, cum tibi placuerit, et manum porrexeris adjutricem: quia tu solus sine humano suffragio poteris auxiliari; et in tantum confirmare, ut vultus meus amplius in diversa non mutetur; sed in te uno cor meum convertatur, et quiescat.

3. Unde, si bene scirem omnem humanam consolationem abjicere, sive propter devotionem adipiscendam, sive propter necessitatem, qua compellor te quærere, quia non est homo qui me consoletur;

Tunc possem merito de gratia tua sperare, et de dono novæ consolationis exultare.

4. Gratias tibi, unde totum venit, quotiescumque mihi bene succedit.

Ego autem vanitas et nihilum ante te, inconstans homo et infirmus.

Unde ergo possum gloriari, aut cur appetere reputari?

Numquid de nihilo? et hoc vanissimum est.

Vere inanis gloria, mala pestis, vanitas maxima: quia a vera trahit gloria, et coelestis spoliatur gratia.

Dum enim homo complacet sibi, displicet tibi; dum inhiat laudibus humanis, privatur veris virtutibus.

5. Est autem vera gloria et exultatio sancta, gloriari in te, et non in se: gaudere in nomine tuo, non in propria virtute, nec in aliqua creatura delectari, nisi propter te.

Laudetur nomen tuum, non meum: magnificetur opus tuum, non meum: benedicatur nomen sanctum tuum, nihil mihi autem attribuat de laudibus hominum.

Tu gloria mea, tu exultatio cordis mei.

In te gloriabor et exultabo tota die: pro me autem nihil, nisi in infirmitatibus meis.

6. Quærant Judæi gloriam, quæ ab invicem est: ego hanc requiram, quæ a solo Deo est.

Omnis quidem gloria humana, omnis honor temporalis, omnis altitudo mundana æternæ gloriæ tuæ comparata, vanitas est et stultitia.

O veritas mea et misericordia mea, Deus meus, Trinitas beata! tibi soli laus, honor, virtus, et gloria, per infinita seculorum secula.

CAPUT XLI.

De contemptu omnis temporalis honoris.

❀❀❀❀❀❀ **F**ILI, ne tua credas referre, si videas ❀❀❀❀❀❀
❀❀❀❀❀❀ alios honorari et elevari, te autem ❀❀❀❀❀❀
❀❀❀❀❀❀ despici et humiliari.

❀❀❀❀❀❀ Erige cor tuum ad me in cœlum, et non contristabit te contemptus hominum in terris.

2. Domine, in cæcitate sumus, et vanitate cito seducimur.

Si recte me inspicio, numquam mihi facta est injuria ab aliqua creatura, unde nec juste habeo conqueri adversum te.

Quia autem frequenter et graviter peccavi tibi, merito armatur contra me omnis creatura.

Mihi igitur juste debetur confusio et contemptus; tibi autem laus, honor, et gloria.

Et nisi me ad hoc præparavero, quod velim libenter ab omni creatura despici et relinqui, atque penitus nihil videri, non possum interius pacificari et stabiliri, nec spiritualiter illuminari, neque plene tibi uniri.

CAPUT XLII.

Quod pax non est ponenda in hominibus.

❀❀❀❀❀❀ ILI, si ponis pacem tuam cum
 ❀ F ❀ aliqua persona, propter tuum
 ❀ sentire et convivere, instabilis
 ❀❀❀❀❀❀ eris et implicatus.

Sed si recursum habes ad semper viventem et manentem veritatem, non contristabit amicus recedens aut moriens.

In me debet amici dilectio stare: et propter me diligendus est, quisquis tibi bonus visus est, et multum carus in hac vita.

Sine me non valet, nec durabit amicitia : nec est vera et munda dilectio, quam ego non copulo.

Ita mortuus debes esse talibus affectionibus dilectorum hominum, ut (quantum ad te pertinet) sine omni humano optares esse consortio.

Tanto homo Deo magis appropinquat, quanto ab omni solatio terreno longius recedit.

Tanto etiam altius ad Deum ascendit, quanto profundius in se descendit et plus sibi ipsi vilescit.

2. Qui autem sibi aliquid boni attribuit, gratiam Dei in se venire impedit : quia gratia Spiritus sancti cor humile semper quærit.

Si scires te perfecte annihilare, atque ab omni creato amore evacuare, tunc deberem in te cum magna gratia emanare.

Quando tu respicis ad creaturas, subtrahitur tibi adspectus Creatoris.

Disce te in omnibus propter Creatorem vincere, tunc ad divinam valebis cognitionem pertingere.

Quantumcumque modicum sit, si inordinate diligitur et respicitur, retardat a summo, et vitiat.

CAPUT XLIII.

Contra vanam et secularem scientiam.

❖❖❖❖❖❖ **ILLI**, non te moveant pulchra, et
❖ **F** ❖ subtilia hominum dicta. Non
❖ enim est regnum Dei in ser-
❖❖❖❖❖❖ mone, sed in virtute.

Attende verba mea, quæ corda accendunt, et mentes illuminant; inducunt compunctionem, et variam ingerunt consolationem.

Numquam ad hoc legas verbum, ut doctior aut sapientior possis videri.

Stude mortificationi vitiorum, quia hoc amplius tibi proderit, quam notitia multarum difficilium quæstionum.

2. Cum multa legeris et cognoveris, ad unum semper oportet redire principium.

Ego sum, qui doceo hominem scientiam: et clariorem intelligentiam parvulis tribuo, quam ab homine possit doceri.

Cui ego loquor, cito sapiens erit, et multum in spiritu proficiet.

Væ eis qui multa curiosa ab hominibus inquirunt, et de via mihi serviendi parum curant.

Veniet tempus, quando apparebit magister magistrorum Christus, Dominus Angelorum, cunctorum auditurus lectiones, hoc est: singulorum examinaturus conscientias.

Et tunc scrutabitur Jerusalem in lucernis, et manifesta erunt abscondita tenebrarum, tacebuntque argumenta linguarum.

3. Ego sum, qui humilem in puncto elevo mentem: ut plures æternæ veritatis cāpiat rationes, quam si quis decem annis studuisset in scholis.

Ego doceo sine strepitu verborum, sine confusione opinionum, sine fastu honoris, sine pugnatione argumentorum.

Ego sum, qui doceo terrena despicere, præsentia fastidire, æterna quærere, æterna sapere, honores fugere, scandala sufferre, omnem spem in me ponere, extra me nil cupere, et super omnia me ardentè amare.

4. Nam quidam, amando me intime, didicit divina, et loquebatur mirabilia.

Plus profecit in relinquendo omnia, quam in studendo subtilia.

Sed aliis loquor communia, aliis specialia: aliquibus in signis et figuris dulciter appareo, quibusdam vero in multo lumine revelo mysteria.

Una vox librorum, sed non omnes æque informat: quia intus sum doctor veritatis, scrutator cordis, cogitationum intellectoꝝ, actionum promotoꝝ, distribuens singulis, sicut dignum judicavero.

CAPUT XLIV.

De non attrahendo sibi res exteriores.

❀❀❀❀❀ **F**ILI, in multis oportet te esse inscium, et æstimare te tamquam mortuum super terram, et cui totus mundus crucifixus sit.

Multa etiam oportet surda aure pertransire, et quæ tuæ pacis sunt, magis cogitare.

Utilius est oculos a rebus displicentibus avertere, et unicuique suum sentire relinquere, quam contentiosis sermonibus deservire.

Si bene steteris cum Deo, et ejus judicium adspexeris, facilius te victum portabis.

2. O Domine, quousque venimus? Ecce damnum defletur temporale, pro modico quæstu laboratur et curritur, et spirituale detrimentum in oblivionem transit, et vix sero reditur.

Quod parum vel nihil prodest, attenditur; et quod summe necessarium est, negligenter præteritur: quia totus homo ad externa defluit; et, nisi cito resipiscat, libens in exterioribus jacet.

CAPUT XLV.

Quod omnibus non est credendum, et de facili lapsu verborum.

✻✻✻✻✻ A mihi auxilium, Domine, de tribulatione, quia vana salus hominis.

✻✻✻✻✻ Quam sæpe ibi non inveni fidem, ubi me habere putavi?

Quoties etiam ibi reperi, ubi minus præsumpsi!

Vana ergo spes in hominibus, salus autem iustorum in te, Deus.

Benedictus sis, Domine Deus meus, in omnibus quæ accidunt nobis.

Infirmi sumus et instabiles, cito fallimur et permutamur.

2. Quis est homo, qui ita caute et circumspecte in omnibus se custodire valet, ut aliquando in aliquam deceptionem vel perplexitatem non veniat?

Sed qui in te, Domine, confidit, ac simplici ex corde quærit, non tam facile labitur,

Et si inciderit in aliquam tribulationem, quocumque modo fuerit etiam implicatus, citius per te eruetur, aut a te consolabitur: quia tu non deseres in te sperantem usque in finem.

Rarus fidus amicus, in cunctis amici perseverans pressuris.

Tu, Domine, tu solus es fidelissimus in omnibus, et præter te non est alter talis.

3. O quam bene sapuit sancta illa anima, quæ dixit: Mens mea solidata est et in Christo fundata!

Si ita mecum foret, non tam facile timor humanus me sollicitaret, nec verborum jacula moverent.

Quis omnia prævidere, quis præcavere futura mala sufficit? Si prævisa sæpe etiam lædunt, quid improvisa nisi graviter feriunt?

Sed quare mihi misero non melius providi? Cur etiam tam facile aliis credidi?

Sed homines sumus, nec aliud quam fragiles homines sumus, etiamsi angeli a multis æstimamur et dicimur.

Cui credam, Domine? cui, nisi tibi? Veritas es, quæ non fallis nec falli potes.

Et rursum: Omnis homo mendax, infirmus, instabilis, et labilis maxime in verbis; ita ut statim vix credi debeat, quod rectum in facie sonare videtur.

4. Quam prudenter præmonuisti cavendum ab hominibus: et quia inimici hominis, domestici ejus! nec credendum, si quis dixerit: Ecce hic, aut ecce illic.

Doctus sum damno meo, et utinam ad cau-

teelam majorem, et non ad insipientiam mihi!

Cautus esto (ait quidam), cautus esto, serva apud te quod dico. Et dum ego sileo, et absconditum credo, nec ille silere potest quod dissilendum petiit, sed statim prodit me et se, et abiit.

Ab hujusmodi fabulis et incautis hominibus protege me, Domine, ne in manus eorum incidam nec umquam talia committam.

Verbum verum et stabile da in os meum, et linguam callidam fac a me.

Quod pati nolo, omnimode cavere debeo.

5. O quam bonum et pacificum de aliis dissilere, nec indifferenter omnia credere, neque de facili ulterius effari:

Paucis se ipsum revelare, te semper inspectorem cordis quærere:

Nec omni vento verborum circumferri, sed omnia intima et externa, secundum placitum tue voluntatis, optare perfici!

Quam tutum, pro conservatione cœlestis gratiæ, humanam fugere apparentiam, nec appetere quæ foris admirationem videntur præbere; sed ea tota sedulitate sectari, quæ vitæ emendationem dant et fervorem!

Quam multis nocuit virtus scita, ac præpropere laudata!

Quam sane profuit gratia silentio servata in hac fragili vita, quæ tota tentatio fertur et militia!

CAPUT XLVI.

*De confidentia in Deo habenda, quando
insurgunt verborum jacula.*

✠✠✠✠✠ ILI, sta firmiter, et spera in me.
✠ F ✠ Quid enim sunt verba, nisi verba?
✠ ✠ Per aerem volant, sed lapidem
✠✠✠✠✠ non lædunt.

Si reus es, cogita quod libenter emendare te velis! si nihil tibi conscius es, pensa quod velis libenter pro Deo hoc sustinere.

Parum satis est, ut vel verba interdum sustineas, qui necdum fortia verbera tolerare vales.

Et quare tam parva tibi ad cor transeunt, nisi quia adhuc carnalis es, et homines, magis quam oportet, attendis?

Nam quia despici metuis, reprehendi pro excessibus non vis, et excusationum umbracula quæris.

2. Sed inspice te melius, et agnosces, quia vivit adhuc in te mundus, et vanus amor placendi hominibus.

Cum enim quassari refugis, et confundi pro defectibus, constat utique, quod nec vere humilis sis, nec vere mundo mortuus, nec mundus tibi crucifixus.

Sed audi verbum meum, et non curabis decem millia verba hominum.

Ecce, si cuncta contra te dicerentur, quæ fingi malitiosissime possent: quid tibi nocerent, si omnino transire permitteres, nec plusquam festucam perpenderes? Numquid vel unum capillum tibi extrahere possent?

3. Sed qui cor intus non habet, nec Deum præ oculis, faciliter verbo movetur vituperationis.

Qui autem in me confidit, nec proprio iudicio stare appetit, absque humano terrore erit.

Ego enim sum iudex, et cognitor omnium secretorum: ego scio, qualiter res acta est: ego injuriantem novi, et sustinentem.

A me exiit verbum istud, me permittente hoc accidit, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.

Ego reum et innocentem iudicabo, sed occulto iudicio utrumque ante probare volui.

4. Testimonium hominum sæpe fallit: meum iudicium verum est, stabit, et non subvertetur.

Latet plerumque, et paucis ad singula patet: numquam tamen errat, nec errare potest, etiamsi oculis insipientium non rectum videatur.

Ad me ergo recurrendum est in omni iudicio, nec proprio innitendum arbitrio.

Iustus enim non conturbabitur, quidquid a Deo ei acciderit. Etiamsi injuste aliquid con-

tra eum prolatum fuerit, non multum curabit.

Sed nec vane exultabit, si per alios rationaliter excusetur.

Pensat namque, quia ego sum scrutans corda et renes, qui non judico secundum faciem et humanam apparentiam.

Nam sæpe in oculis meis reperitur culpabile, quod hominum judicio creditur laudabile.

5. Domine Deus, judex juste, fortis et patiens, qui hominum nosti fragilitatem et pravitatem; esto robur meum, et tota fiducia mea: non enim mihi sufficit conscientia mea.

Tu nosti, quod ego non novi: et ideo in omni reprehensione humiliare me debui, et mansuete sustinere.

Ignosce quoque mihi propitius, quoties sic non egi, et dona iterum gratiam amplioris sufferentiæ.

Melior est enim mihi tua copiosa misericordia, ad consecutionem indulgentiæ, quam mea opinata justitia, pro defensione latentis conscientiæ.

Etsi nihil mihi conscius sum, tamen in hoc justificare me non possum: quia remota misericordia tua, non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.

CAPUT XLVII.

*Quod omnia gravia pro æterna vita sunt
toleranda.*

***ILLI, non te frangant labores quos
F assumpsisti propter me, nec tri-
bulationes te dejiciant usque-
*** quaque: sed mea promissio, in
omni eventu te roboret et consoletur.

Ego sufficiens sum ad reddendum supra
omnem modum et mensuram.

Non diu hic laborabis, nec semper grava-
beris doloribus.

Expecta paulisper, et videbis celerem finem
malorum.

Veniet una hora, quando cessabit omnis
labor et tumultus.

Modicum est et breve omne quod transit
cum tempore.

2. Age, quod agis: fideliter labora in vinea
mea, ego ero merces tua.

Scribe, lege, canta, geme, tace, ora, sustine
viriliter contraria: digna est his omnibus et
majoribus præliis vita æterna.

Veniet pax in die una, quæ nota est Domino:
et erit non dies neque nox hujus scilicet tem-
poris, sed lux perpetua, claritas infinita, pax
firma, et requies segura.

Non dices tunc: Quis me liberabit de cor-

pore mortis hujus? Neque clamabis: Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est! quoniam præcipitabitur mors, et salus erit indefectiva, anxietas nulla, jucunditas beata, societas dulcis et decora.

3. O si vidisses Sanctorum in cœlo coronas perpetuas, quanta quoque nunc exultant gloria, qui huic mundo olim contemptibiles, et quasi vita ipsa indigni putabantur: profecto te statim humiliares usque ad terram, et affectares potius omnibus subesse, quam uni præesse:

Nec hujus vitæ lætos dies concupisceres, sed magis pro Deo tribulari gauderes: et pro nihilo inter homines computari, maximum lucrum duceres.

4 O si tibi hæc saperent, et profunde ad cor transirent, quomodo auderes vel semel conqueri?

Nonne pro vita æterna cuncta laboriosa sunt toleranda?

Non est parvum quid, perdere aut lucrari regnum Dei.

Leva igitur faciem tuam in cœlum. Ecce ego, et omnes Sancti mei mecum, qui in hoc seculo magnum habuere certamen, modo gaudent, modo consolantur, modo securi sunt, modo requiescunt, et sine fine mecum in regno Patris mei permanebunt.

CAPUT XLVIII.

De die æternitatis, et hujus vitæ angustiis.

❖❖❖❖❖ SUPERNÆ civitatis mansio bea-
 ❖❖❖❖❖ **O** ❖❖❖❖❖ tissima! O dies æternitatis clari-
 ❖❖❖❖❖ ❖❖❖❖❖ sima; quam nox non obscurat,
 ❖❖❖❖❖ ❖❖❖❖❖ sed summa veritas semper irra-
 diat; dies semper læta, semper segura, et
 numquam statum mutans in contraria!

O utinam dies illa illuxisset, et cuncta hæc
 temporalia finem accepissent!

Lucet quidem Sanctis perpetua claritate
 splendida, sed non nisi a longe, et per spe-
 culum, peregrinantibus in terra.

2. Norunt cœli cives, quam gaudiosa sit
 illa: gemunt exules filii Hevæ, quod amara
 et tædiosa sit ista dies hujus temporis parvi
 et mali, pleni doloribus et angustiis;

Ubi homo multis peccatis inquinatur, multis
 passionibus irretitur, multis timoribus strin-
 gitur, multis curis distenditur, multis curiosita-
 tibus distrahitur, multis vanitatibus implicatur,
 multis erroribus circumfunditur, multis labor-
 ibus atteritur, tentationibus gravatur, deliciis
 enervatur, egestate cruciatur.

3. O quando finis horum malorum? quando
 liberabor a misera servitute vitiorum? quando

memorabor, Domine, tui solius? quando ad plenum lætabor in te?

Quando ero sine omni impedimento in vera libertate, sine omni gravamine mentis et corporis?

Quando erit pax solida, pax imperturbabilis et segura, pax intus et foris, pax ex omni parte firma?

Jesu bone, quando stabo ad videndum te? quando contemplabor gloriam regni tui? quando eris mihi omnia in omnibus?

O quando ero tecum in regno tuo, quod præparasti dilectis tuis ab æterno!

Relictus sum pauper et exul in terra hostili, ubi bella quotidiana, et infortunia maxima.

4. Consolare exilium meum, mitiga dolorem meum, quia ad te suspirat omne desiderium meum.

Nam onus mihi totum est, quidquid hic mundus offert ad solatium.

Desidero te intime frui, sed nequeo apprehendere.

Opto inhærere cœlestibus, sed deprimunt res temporales, et immortificatæ passionēs.

Mente omnibus rebus superesse volo, carne autem invite subesse cogor.

Sic ego homo infelix mecum pugno, et factus sum mihi met ipsi gravis, dum spiritus sursum, et caro quærit esse deorsum.

5. O quid intus patior, dum mente cœlestia
tracto, et mox carnalium turba occurrit oranti!
Deus meus, ne elongeris a me, neque declines
a ira a servo tuo.

Fulgura coruscationem tuam, et dissipa eas;
emitte sagittas tuas, et conturbentur omnes
phantasiæ inimici.

Recollige sensus meos ad te: fac me obli-
visci omnium mundanorum: da cito abjicere
et contemnere phantasmata vitiorum.

Succurre mihi, æterna veritas, ut nulla me
moveat vanitas.

Adveni, cœlestis suavitas, et fugiat a facie
tua omnis impuritas.

Ignosce quoque mihi, et misericorditer in-
dulge, quoties præter te aliud in oratione
revolve.

(Confiteor etenim vere, quia valde distracte
te habere consuevi.

Nam ibi multoties non sum, ubi corporali-
ter sto aut sedeo; sed ibi magis sum, quo
agitationibus feror.

Tibi sum, ubi cogitatio mea est. Ibi est
frequenter cogitatio mea, ubi est quod amo.

Hoc mihi cito occurrit, quod naturaliter
delectat, aut ex usu placet.

63. Unde tu, Veritas, aperte dixisti: ubi
est thesaurus tuus, ibi est et cor tuum.

Si cœlum diligo, libenter de cœlestibus penso.

Si mundum amo, mundi felicitatibus congaudeo, et de adversitatibus ejus tristor.

Si carnem diligo, quæ carnis sunt sæpe imaginor.

Si spiritum amo, de spiritualibus cogitare delector.

Quæcumque enim diligo, de his libenter loquor et audio, atque talium imagines mecum ad domum reporto.

Sed beatus ille homo, qui propter te Domine, omnibus creaturis licentiam abundi tribuit: qui naturæ vim facit, et concupiscentias carnis fervore spiritus crucifigit: ut serenata conscientia puram tibi orationem offerat, dignusque sit angelicis interesse choris, omnibus terrenis foris et intus exclusis.

CAPUT XLIX.

De desiderio æternæ vitæ: et quanta sint certantibus bona promissa.

✠✠✠✠✠✠ ILI, cum tibi desiderium æternæ
 ✠ F ✠ beatitudinis desuper infundi sen-
 ✠ ✠ tis, et de tabernaculo corporis
 ✠✠✠✠✠✠ exire concupiscis, ut claritatem
 meam sine vicissitudinis umbra contemplari

possis; dilata cor tuum, et omni desiderio hanc sanctam inspirationem suscipe.

Redde amplissimas supernæ bonitati gratias, quæ tecum sic dignanter agit, clementer visitat, ardentem excitat, potenter sublevat, ne proprio pondere ad terrena labaris.

Neque enim hoc cogitatu tuo aut conatu accipis, sed sola dignatione supernæ gratiæ et divini respectus: quatenus in virtutibus et majori humilitate proficias, et ad futura certamina te præpares, mihiq; toto cordis affectu adhærere, ac ferventi voluntate studeas deservire.

2. Fili, sæpe ignis ardet, sed sine fumo flamma non ascendit.

Sic et aliquorum desideria ad cœlestia flammant, et tamen a tentatione carnalis affectus liberari non sunt.

Idcirco nec omnino pure pro honore Dei agunt, quod tam desideranter ab eo petunt.

Tale est et tuum sæpe desiderium, quod insinuasti fore tam importunum.

Non enim est hoc purum et perfectum, quod propria commoditate est infectum.

3. Pete, non quod tibi est delectabile et commodum, sed quod mihi est acceptabile etque honorificum: quia si recte judicas, meam ordinationem tuo desiderio et omni considerato præferre debes, ac sequi.

Novi desiderium tuum, et frequentes gemitus audiivi.

Jam velles esse in libertate gloriæ filiorum Dei: jam te delectat domus æterna et cœlestis patria gaudio plena: sed nondum venit hora ista: sed est adhuc aliud tempus, scilicet tempus belli, tempus laboris et probationis.

Optas summo repleti bono: sed non potes hoc assequi modo.

Ego sum; expecta me (dicit Dominus,) donec veniat regnum Dei.

4. Probandus es adhuc in terris, et in multis exercitandus.

Consolatio tibi interdum dabitur, sed copiosa satietas non concedetur.

Confortare igitur, et esto robustus, tam in agendo quam in patiando naturæ contraria.

Oportet te novum induere hominem, et in alterum virum mutari.

Oportet te sæpe agere, quod non vis: et quod vis, oportet relinquere.

Quod aliis placet, processum habebit: quod tibi placet, ultra non proficiet.

Quod alii dicunt, audietur: quod tu dicis, pro nihilo computabitur. Petent alii, et accipient: tu petes, nec impetrabis.

5. Erunt alii magni in ore hominum, de te autem tacebitur.

Aliis hoc vel illud committetur, tu autem ad nihil utilis judicaberis.

Propter hoc natura quandoque contristabitur: et magnum, si silens portaveris.

In his et similibus multis, probari solet fidelis Domini servus, qualiter se abnegare, et in omnibus frangere quiverit.

Vix est aliquid tale, in quo tantumdem mori indiges, sicut videre et pati quæ voluntati tuæ adversa sunt: maxime autem, cum disconvenientia, et quæ minus utilia tibi apparent, fieri jubentur.

Et quia non audes resistere altiori potestati, sub dominio constitutus; ideo durum tibi videtur, ad nutum alterius ambulare, et omne proprium sentire omittere.

6. Sed pensa, fili, horum fructum laborum, celerem finem, atque præmium nimis magnum: et non habebis inde gravamen, sed fortissimum patientiæ tuæ solamen.

Nam et pro modica hac voluntate, quam nunc sponte deseris, habebis semper voluntatem tuam in cœlis.

Ibi quippe invenies omne quod volueris, omne quod desiderare poteris.

Ibi aderit tibi totius facultas boni, sine timore amittendi.

Ibi voluntas tua una semper mecum, nil occupiet extraneum vel privatum.

Ibi nullus resistet tibi, nemo de te eonqueretur, nemo impediet, nihil obviabit; sed cuncta desiderata simul erunt præsentia, totumque affectum tuum reficient, et adimplebunt usque ad summum.

Ibi reddam gloriam pro contumelia perpressa; pallium laudis, pro mœrore; pro loco novissimo, sedem regni in secula.

Ibi apparebit fructus obedientiæ, gaudebit labor pœnitentiæ, et humilis subjectio coronabitur gloriose.

7. Nunc ergo inclina te humiliter sub omnium manibus: nec sit tibi curæ, quis hoc dixerit vel jusserit.

Sed hoc magnopere curato, ut sive Prælati, seu junior, aut æqualis, aliquid a te exposcerit vel innuerit, pro bono totum accipias, et sincera voluntate studeas adimplere.

Quæret alius hoc, alius illud: gloriatur ille in illo, et iste in isto, laudeturque millies mille: tu autem nec in isto, nec in illo, sed in tui ipsius gaude contemptu, et in mei solius beneplacito ac honore.

Hoc optandum est tibi, ut, sive per vitam, sive per mortem, Deus semper in te glorificetur.

CAPUT L.

*Qualiter homo desolatus se debet in manus
Dei offerre.*

*****DOMINE Deus, sancte Pater, sis
 D nunc et in æternum benedic-
 tus; quia sicut vis, sic factum
 ***** est: et quod facis, bonum est.

Lætetur in te servus tuus, non in se, nec in
 aliquo alio: quia tu solus lætitia vera, tu spes
 mea et corona mea, tu gaudium meum et
 honor meus, Domine.

Quid habet servus tuus, nisi quod a te ac-
 cepit, etiam sine merito suo?

Tua sunt omnia, quæ dedisti et quæ fecisti.

Pauper sum, et in laboribus meis a juven-
 tute mea: et contristatur anima mea non-
 numquam usque ad lacrymas, quandoque
 etiam conturbatur ad se, propter imminen-
 tes passiones.*

2. Desidero pacis gaudium, pacem filiorum
 tuorum flagito, qui in lumine consolationis a
 te pascuntur.

Si das pacem, si gaudium sanctum infundis,
 erit anima servi tui plena modulatione, et de-
 vota in laude tua:

Sed si te subtraxeris, sicut sæpissime soles,
 non poterit currere viam mandatorum tuo-

rum ; sed magis ad tundendum pectus genua ejus incurvantur : quia non est illi sicut heri et nudiustertius, quando splendebat lucerna tua super caput ejus, et sub umbra alarum tuarum protegebatur a tentationibus irruentibus.

3. Pater juste et semper laudande, venit hora, ut probetur servus tuus.

Pater amande, dignum est, ut hac hora patiatur pro te aliquid servus tuus.

Pater perpetue venerande, venit hora, quam ab æterno præsciebas affuturam : ut ad modicum tempus succumbat foris servus tuus, vivat vero semper apud te intus :

Paululum vilipendatur, humilietur, et deficiat coram hominibus, passionibus conteratur et languoribus : ut iterum tecum in aurora novæ lucis resurgat, et in cœlestibus clarificetur.

Pater sancte, tu sic ordinasti, et sic voluisti : et hoc factum est, quod ipse præcepisti.

4. Hæc est enim gratia ad amicum tuum, pati et tribulari in mundo pro amore tuo, quotiescumque, et a quocumque, id permiseris fieri.

Sine consilio et providentia tua, et sine causa, nihil fit in terra.

Bonum mihi, Domine, quod humiliasti me : ut discam justificationes tuas, et omnes elationes cordis atque præsumptiones abjiciam.

Utile mihi, quod confusio cooperuit faciem
meam: ut te potius, quam homines, ad con-
solandum requiram.

Didici etiam ex hoc, inscrutabile iudicium
tuum expavescere: qui affligis justum cum
impio, sed non sine æquitate et justitia.

5. Gratias tibi ago, quia non pepercisti
malis meis, sed attrivisti me verberibus amaris,
infligens dolores, et immittens angustias foris
et intus.

Non est qui me consoletur, ex omnibus
qui sub cœlo sunt, nisi tu, Domine Deus
meus, cœlestis medicus animarum: qui per-
cutis et sanas, deducis ad inferos et reducis.

Disciplina tua super me, et virga tua ipsa
me docebit.

6 Ecce, Pater dilecte, in manibus tuis sum
ego, sub virga correctionis tuæ me inclino.

Percute dorsum meum, et collum meum, ut
incurvem ad voluntatem tuam tortuositatem
meam.

Fac me pium et humilem discipulum, sicut
bene facere consuevisti, ut ambulem ad omnem
mandatum tuum.

Tibi me, et omnia mea, ad corrigendum
commendo: melius est, hic corripui, quam in
futuro.

Tu scis omnia et singula, et nil te latet in
humana conscientia.

Antequam fiant, nosti ventura; et non opus est tibi, ut quis te doceat, aut admoneat de his quæ geruntur in terra.

Tu scis, quid expedit ad profectum meum, et quantum deservit tribulatio ad rubiginem vitiorum purgandam.

Fac mecum desideratum beneplacitum tuum, et ne despicias peccaminosam vitam meam, nulli melius, nec clarius, quam tibi soli notam.

7. Da mihi, Domine, scire, quod sciendum est; hoc amare, quod amandum est; hoc laudare, quod tibi summe placet; hoc reputare, quod tibi pretiosum apparet; hoc vituperare, quod oculis tuis sordescit.

Non me sinas secundum visionem oculorum exteriorum judicare, neque secundum auditum aurium hominum imperitorum sententiare; sed in judicio vero de visibilibus et spiritualibus discernere, atque super omnia voluntatem beneplaciti tui inquirere.

8. Falluntur sæpe hominum sensus in judicando: falluntur et amatores seculi, visibilia tantummodo amando.

Quid est homo inde melior, quia reputatur ab homine major?

Fallax fallacem, vanus vanum, cæcus cæcum, infirmus infirmum decipit, dum exaltat: et veraciter magis confundit, dum inaniter laudat.

Nam quantum unusquisque est in oculis tuis, tantum est, et non amplius, ait humilis sanctus Franciscus.

CAPUT LI.

Quod humilibus insistendum est operibus, cum deficitur a summis.

❖❖❖❖❖ III, non vales semper in ferventiori desiderio virtutum stare, nec
❖ F ❖ in altiori gradu contemplationis
❖❖❖❖❖ consistere: sed necesse habes interdum, ob originalem corruptelam, ad inferiora descendere; et onus corruptibilis vitæ, etiam invite, et cum tædio, portare.

Quamdiu mortale corpus geris, tædium senties, et gravamen cordis.

Oportet ergo sæpe in carne de carnis onere gemere: eo quod non vales spiritualibus studiis et divinæ contemplationi indesinenter inhærere.

2. Tunc expedit tibi ad humilia et exteriora opera confugere, et in bonis actibus te recreare: adventum meum et supernam visitationem firma confidentia expectare: exilium tuum, et ariditatem mentis patienter sufferre, donec iterum a me visiteris, et ab omnibus anxietatibus libereris.

Nam faciam te laborum oblivisci, et interna quiete perfrui.

Expandam coram te prata scripturarum : ut, dilatato corde, currere incipias viam mandatorum meorum.

Et dices; Non sunt condignæ passionēs hujus temporis, ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis.

CAPUT LII.

*Quod homo non reputet se consolatione dignum
sed magis verberibus reum.*

D
OMINE, non sum dignus consolatione tua, nec aliqua spirituali visitatione: et ideo juste mecum agis, quando me inopem et desolatum relinquis.

Si enim ad instar maris lacrymas fundere possem, adhuc consolatione tua dignus non essem.

Unde nihil dignus sum, quam flagellari et puniri: quia graviter et sæpe te offendi, et in multis valde deliqui.

Ergo vera pensata ratione, nec minima sum dignus consolatione.

Sed tu, clemens et misericors Deus, qui non vis perire opera tua, ad ostendendum divitias bonitatis tuæ in vasa misericordiæ, etiam

præter omne proprium meritum, dignaris consolari servum tuum supra humanum modum.

Tuæ enim consolationes, non sunt sicut humanæ confabulationes.

2. Quid egi, Domine, ut mihi conferres aliquam cœlestem consolationem?

Ego nihil boni me egisse recolo, sed semper ad vitia pronum, et ad emendationem pigrum fuisse.

Verum est, et negare non possum. Si aliter edicerem, tu stares contra me, et non esset qui defenderet.

Quid merui pro peccatis meis, nisi infernum et ignem æternum?

In veritate confiteor, quoniam dignus sum omni ludibrio et contemptu, nec decet me inter tuos devotos commemorari. Et licet hoc ægre audiam; tamen adversum me, pro veritate, peccata mea arguam, ut facilius misericordiam tuam merear impetrare.

3. Quid dicam reus, et omni confusione plenus?

Non habeo os loquendi, nisi hoc tantum verbum: Peccavi, Domine, peccavi; miserere mei, ignosce mihi.

Sine me paululum, ut plangam dolorem meum, antequam vadam ad terram tenebrosam, et opertam mortis caligine.

Quid tam maxime a reo et misero peccatore

requiris, nisi ut conteratur, et humiliet se pro delictis suis?

In vera contritione et cordis humiliatione nascitur spes veniæ, reconciliatur perturbata conscientia, reparatur gratia perdita, tuetur homo a futura ira; et occurrunt sibi mutuo, in osculo sancto, Deus et pœnitens anima.

4. Humilis peccatorum contritio, acceptabile tibi est, Domine, sacrificium: longe suavius odorans in conspectu tuo, quam thuris incensum.

Hæc est gratum etiam unguentum, quod sacris pedibus tuis infundi voluisti: quia cor contritum et humiliatum numquam despexisti.

Ibi est locus refugii a facie iræ inimici. Ibi emendatur et abluitur, quidquid aliunde contractum est et inquinatum.

CAPUT LIII.

Quod gratia Dei non miscetur terrena sapientibus.

✠✠✠✠✠ III, pretiosa est gratia mea, non
 ✠ F ✠ patitur se misceri extraneis rebus
 ✠ ✠ ✠ nec consolationibus terrenis.

✠✠✠✠✠ Abjicere ergo oportet omnia impedimenta gratiæ, si optas ejus infusionem suscipere.

Pete secretum tibi, ama solus habitare tecum, nullius require confabulationem; sed

magis ad Deum devotam effunde precem, ut compunctam teneas mentem et puram conscientiam.

Totum mundum nihil æstima, Dei vacationem omnibus exterioribus antepone.

Non enim poteris mihi vacare, et in transitoriis pariter delectari.

A notis et a caris oportet elongari, et ab omni temporali solatio mentem tenere privatam.

Sic obsecrat beatus Apostolus Petrus, ut utamquam advenas et peregrinos in hoc mundo se contineant Christi fideles.

2. O quanta fiducia erit morituro, quem nullius rei affectus detinet in mundo!

Sed sic segregatum cor habere ob omnibus, æger necdum capit animus; nec animalis homo novit interni hominis libertatem.

Attamen si vere velit esse spiritualis, oportet eum renuntiare tam remotis quam propinquis; et a nemine magis cavere, quam a se ipso.

Si temet ipsum perfecte viceris, cetera facilius subjugabis.

Perfecta victoria est, de semet ipso triumphare.

Qui enim semet ipsum subjectum tenet, ut sensualitas rationi, et ratio in cunctis obediat mihi, hic vere victor est sui, et dominus mundi.

3. Si ad hunc apicem scandere gliscis, oportet viriliter incipere, et securim ad radicem ponere, ut evellas et destruas occultam inordinatam inclinationem ad te ipsum, et ad omne privatum et materiale bonum.

Ex hoc vitio, quod homo semet ipsum nimis inordinate diligit, pene totum pendet, quidquid radicaliter vincendum est: quo devicto et subacto malo, pax magna et tranquillitas erit continuo.

Sed quia pauci sibi ipsis perfecte mori laborant, nec plene extra se tendunt, propterea in se implicati remanent, nec supra se in spiritu elevari possunt.

Qui autem libere mecum ambulare desiderat, necesse est, ut omnes pravas et inordinatas affectiones suas mortificet, atque nulli creaturæ privato amore concupiscenter inhæreat.

CAPUT LIV.

De diversis mortibus Naturæ et Gratiae.

❖❖❖❖❖ III, diligenter adverte motus Naturæ et Gratiae, qui valde contrarie et subtiliter moventur: et ❖ F ❖ vix, nisi a spirituali et intimo illuminato homine, discernuntur.

Omnes quidem bonum appetunt, et aliquid boni in suis dictis vel factis prætendunt; ideo sub specie boni multi falluntur.

2. Natura callida est, et multos trahit, illaqueat, et decipit, et se semper pro fine habet:

Sed Gratia simpliciter ambulat, ab omni specie mala declinat, fallacias non præterdit et omnia pure propter Deum agit, in quo et finaliter requiescit.

3. Natura invite vult mori, nec premi, nec superari, nec subesse, nec sponte subjugari:

Gratia vero studet mortificationi propriæ, resistit sensualitati, quærit subjici, appetit vinci, nec propria vult libertate fungi; sub disciplina amat teneri, nec alicui cupit dominari, sed sub Deo semper vivere, stare et esse: atque propter Deum omni humanæ creaturæ humiliter parata est inclinari.

4. Natura pro suo commodo laborat; et quid lucri ex alio sibi proveniat, attendit:

Gratia autem, non quid sibi utile et commodum sit, sed quod multis proficiat, magis considerat.

5. Natura libenter honorem et reverentiam accipit:

Gratia vero omnem honorem et gloriam Deo fideliter attribuit.

6. Natura confusionem timet et contemptum:

Gratia autem gaudet pro nomine Jesu pati contumeliam.

7. Natura otium amat et quietem corporalem:

Gratia vero vacua esse non potest, sed libenter amplectitur laborem.

8. Natura quærit habere curiosa et pulchra, abhorret vilia et grossa:

Gratia vero simplicibus delectatur et humilibus, aspera non aspernatur, nec vetustis refugit indui pannis.

9. Natura respicit temporalia, gaudet ad lucra terrena, tristatur de damno, irritatur levi injuriæ verbo:

Sed Gratia attendit æterna, non inhæret temporalibus, nec in perditione rerum turbatur, neque verbis durioribus acerbatur: quia thesaurum suum et gaudium in cœlo, ubi nil perit, constituit.

10. Natura cupida est, et libentius accipit quam donat, amat propria et privata:

Gratia autem pia est et communis, vitat singularia, contentatur paucis, beatius dare judicat, quam accipere.

11. Natura inclinatur ad creaturas, ad carnem propriam, ad vanitates et discursus:

Sed Gratia trahit ad Deum et ad virtutes, renuntiat creaturis, fugit mundum, odit carnis desideria, restringit evagationes, erubescit in publico apparere.

12. Natura libenter aliquod solatium habet externum, in quo delectetur ad sensum:

Sed Gratia in solo Deo quærit consolari,

in summo bono super omnia visibilia delectari.

13. Natura totum agit propter lucrum et commodum proprium, nihil gratis facere potest, sed aut æquale, aut melius, aut laudem, vel favorem, pro benefactis consequi sperat; et multum ponderari sua gesta et dona concupiscit:

Gratia vero nil temporale quærit; nec aliud præmium, quam Deum solum pro mercede, postulat; nec amplius de temporalibus necessariis desiderat, nisi quantum hæc sibi ad executionem æternorum valeant deservire.

14. Natura gaudet de amicis multis et propinquis, gloriatur de nobili loco, et ortu generis; arridet potentibus, blanditur divilibus, applaudit sibi similibus:

Gratia autem et inimicos diligit nec de inimicorum turba extollitur, nec locum, nec ortum natalium reputat, nisi virtus major ibi fuerit:

Favet magis pauperi quam diviti, compatitur plus innocenti quam potenti; congaudet veraci, non fallaci;

Exhortatur semper bonos meliora charismata æmulari, et Filio Dei per virtutes assimilari.

15. Natura de defectu et molestia cito conqueritur:

Gratia constanter fert inopiam.

16. Natura omnia ad se reflectit, pro se certat et arguit:

Gratia autem ad Deum cuncta reducit, unde originaliter emanant: nihil boni sibi adscribit, nec arroganter præsумit; non contendit, nec suam sententiam aliis præfert; sed in omni sensu et intellectu, æternæ sapientiæ ac divino examine se submittit.

Natura appetit scire secreta, et nova audire; vult exterius apparere, et multa per sensus experiri: desiderat agnosci, et agere unde laus et admiratio procedit:

Sed Gratia non curat nova nec curiosa percipere; quia totum hoc de vetustate corruptionis est ortum, cum nihil novum et durable sit super terram.

Docet itaque sensus restringere, vanam complacentiam et ostentationem devitare, laudanda et digne miranda humiliter abscondere, et de omni re, et in omni scientia, utilitatis fructum, atque Dei laudem et honorem quærere.

Non vult se nec sua prædicari, sed Deum in donis suis optat benedici, qui cuncta ex mera charitate largitur.

17. Hæc Gratia supernaturale lumen, et quoddam Dei speciale donum est, et proprie electorum signaculum, et pignus salutis

ternæ: quæ hominem de terrenis ad cœlestia amanda sustollit, et de carnali spiritualium efficit.

Quanto igitur Natura amplius premitur et vincitur, tanto major Gratia infunditur; et quotidie novis visitationibus interior homo, secundum imaginem Dei, reformatur.

CAPUT LV.

*De corruptione Naturæ, et efficacia Gratiæ
Divinæ.*

✠✠✠✠✠ OMINE Deus meus, qui me cre-
 ✠ ✠ ✠ ✠ ✠
 ✠ D ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ asti ad imaginem et similitudi-
 ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ nem tuam, concede mihi hanc
 ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ gratiam, quam ostendisti mihi
 ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ tam magnam, et necessariam ad salutem, ut
 ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ vincam pessimam naturam meam, trahentem
 ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ad peccata, et in perditionem.

Sentio enim in carne mea legem peccati, contradicentem legi mentis meæ, et captivum me ducentem ad obediendum sensualitati in multis: nec possum resistere passionibus ejus, nisi assistat tua sanctissima gratia, cordi meo ardenter infusa.

2. Opus est gratia tua, et magna gratia, ut vincatur natura, ad malum semper prona ab adolescentia sua;

Nam per primum hominem Adam lapsa, et vitiata per peccatum, in omnes homines poena hujus maculæ descendit: ut ipsa natura, quæ bona et recta a te condita fuit, pro vitio jam et infirmitate corruptæ naturæ ponatur, eo quod motus ejus sibi relictus, ad malum et inferiora trahit.

Nam modica vis, quæ remansit, est tamquam scintilla quædam latens in cinere.

Hæc est ipsa ratio naturalis, circumfusa magna caligine, adhuc judicium habens boni et mali, veri falsique distantiam, licet impotens sit adimplere omne quod approbat, nec pleno jam lumine veritatis, nec sanitate affectionum suarum potiatur.

3. Hinc est, Deus meus, quod condelector legi tuæ secundum interiorem hominem, sciens mandatum tuum fore bonum, justum et sanctum, arguens etiam omne malum, et peccatum fugiendum.

Carne autem servio legi peccati, dum magis sensualitati obedio, quam rationi:

Hinc est quod velle bonum mihi adjacet, perficere autem non invenio.

Hinc sæpe multa bona propono, sed quia gratia deest ad adjuvandum infirmitatem meam, ex levi resistentia resilio et deficio.

Hinc accidit, quod viam perfectionis agnosco, et qualiter agere debeam, clare satis video:

Sed propriæ corruptionis pondere pressus,
ad perfectiora non assurgo.

4. O quam maxime est mihi necessaria,
Domine, tua gratia, ad inchoandum bonum,
ad proficiendum, et ad perficiendum!

Nam sine ea nihil possum facere: omnia
autem possum in te, confortante me gratia.

O vere cœlestis gratia, sine qua nulla sunt
propria merita, nulla quoque dona naturæ
conderanda!

Nihil artes, nihil divitiæ, nihil pulchritudo
vel fortitudo, nihil ingenium vel eloquentia,
valent apud te, Domine, sine gratia.

Nam dona naturæ bonis et malis sunt com-
munia: electorum autem proprium donum est
gratia sive dilectio: qua insigniti, digni ha-
beentur vita æterna.

Tantum eminet hæc gratia, ut nec do-
num prophetiæ, nec signorum operatio, nec
quantalibet alta speculatio, aliquid æstime-
mur sine ea.

Sed neque fides, neque spes, neque aliæ
virtutes, tibi acceptæ sunt sine charitate et
gratia.

5. O beatissima gratia, quæ pauperem
spiritu, virtutibus divitem facis; et divitem
multis bonis, humilem corde reddis!

Veni, descende ad me, reple me mane con-
solatione tua, ne deficiat præ lassitudine et
ariditate mentis anima mea.

Obsecro, Domine, ut inveniam gratiam in oculis tuis: sufficit enim mihi gratia tua, ceteris non obtentis, quæ desiderat natura.

Si fuero tentatus et vexatus tribulationibus multis, non timebo mala, dum mecum fuerit gratia tua.

Ipsa fortitudo mea, ipsa consilium confert et auxilium.

Cunctis hostibus potentior est, et sapientior universis sapientibus.

6. Magistra est veritatis, doctrix disciplinæ, lumen cordis, solamen pressuræ, fugatrix tristitiæ, ablatrix timoris, nutrix devotionis, productrix lacrymarum.

Quid sum sine ea, nisi aridum lignum, et stipes inutilis ad ejiciendum?

Tua ergo me, Domine, gratia semper et præveniat et sequatur, ac bonis operibus jugiter præstet esse intentum, per Jesum Christum Filium tuum. Amen.

CAPUT LVI.

Quod nos ipsos abnegare, et Christum imitari debemus per crucem.

✠✠✠✠✠ILI, quantum a te vales exire,
 ✠ F ✠ tantum in me poteris transire.
 ✠✠✠✠✠ Sicut nihil foris concupiscere,
 ✠✠✠✠✠ internam pacem facit: sic se
 interius relinquere, Deo conjungit.

Volo te addiscere perfectam abnegationem
tui in voluntate mea, sine contradictione et
querela.

Sequere me: Ego sum via, veritas et vita.
Sine via, non itur; sine veritate, non cognos-
citur; sine vita, non vivitur. Ego sum via,
quam sequi debes; veritas, cui credere debes;
vita, quam sperare debes.

Ego sum via inviolabilis, veritas infalli-
bilis, vita interminabilis.

Ego sum via rectissima, veritas suprema,
vita vera, vita beata, vita increata.

Si manseris in via mea, cognosces verita-
tem; et veritas liberabit te, et apprehendes
vitam æternam.

2. Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.

Si vis veritatem cognoscere: crede mihi.

Si vis perfectus esse, vende omnia.

Si vis esse discipulus meus, abnega temet
ipsum.

Si vis beatam vitam possidere, præsentem
vitam contemne.

Si vis exaltari in cœlo, humilia te in mundo.

Si vis regnare mecum, porta crucem mecum.

Soli enim servi crucis inveniunt viam beati-
tudinis, et veræ lucis.

3. Domine Jesu, quia arcta erat vita tua,
mundo despecta, dona mihi te cum mundi
aspectu imitari.

Non enim major est servus domino suo,
nec discipulus supra magistrum.

Exerceatur servus tuus in vita tua, quia ibi
est salus mea, et sanctitas vera.

Quidquid extra eam lego, vel audio, non
me recreat, nec delectat plene.

4. Fili, quia hæc scis, et legisti omnia,
beatus eris, si feceris ea.

Qui habet mandata mea, et servat ea, ipse
est qui diligit me; et ego diligam eum, et ma-
nifestabo ei me ipsum, et faciam eum consi-
dere mecum in regno Patris mei.

5. Domine Jesu, sicut dixisti et promisisti,
sic utique fiat, et mihi promereri contingat.

Suscepi, suscepi de manu tua crucem; por-
tabo, et portabo eam usque ad mortem, sicut
imposuisti mihi.

Vere, vita boni monachi, crux est, sed dux
paradisi.

Inceptum est, retro abire non licet, nec
relinquere oportet.

6. Eia, fratres, pergamus simul, Jesus erit
nobiscum.

Propter Jesum suscepimus hanc crucem:
propter Jesum perseveremus in cruce.

Erit adjutor noster, qui est dux noster, et
præcessor.

En rex noster ingreditur ante nos, qui
pugnabit pro nobis.

Sequamur viriliter, nemo metuat terrores:
simus parati mori fortiter in bello, nec in-
feramus crimen gloriæ nostræ, ut fugiamus
a cruce.

CAPUT LVII.

Quod homo non sit nimis dejectus, quando in aliquos labitur defectus.

III, magis placent mihi patientia
F et humilitas in adversis, quam
 multa consolatio et devotio in
 prosperis.

Ut quid te contristat parvum factum contra
dictum?

Si amplius fuisset, commoveri non debu-
 ses.

Sed nunc permittite transire; non est primum, nec novum; nec ultimum erit, si diu vixeris.

Satis virilis es, quamdiu nil obviat adversi.

Bene etiam consulis, et alios nosti roborare
verbis; sed cum ad januam tuam venit repen-
na tribulatio, deficis consilio et robore.

Attende magnam fragilitatem tuam, quam
pepius experiris in modicis objectis: tamen
pro salute tua ista fiunt, cum hæc et si-
mililia contingunt.

2. Pone, ut melius nosti, ex corde: et si te tetigit, non tamen dejiciat, nec diu implicet.

Ad minus sustine patienter, si non potes gaudenter.

Etiam si minus libenter audis, et indignationem sentis, reprime te, nec patiaris aliquid inordinatum ex ore tuo exire, unde parvuli scandalizentur.

Cito conquiescet commotio excitata, et dolor internus revertente dulcorabitur gratia.

Adhuc vivo ego (dicit Dominus,) juvare te paratus, et solito amplius consolari; si confisus fueris mihi, et devote invocaberis.

3. Animæquior esto, et ad majorem sustentiam accingere.

Non est totum frustratum, si te sæpius percipis tribulatum, vel graviter tentatum.

Homo es, et non Deus: caro es, non Angelus.

Quomodo tu posses semper in eodem statu virtutis permanere, quando hoc defuit angelo in cœlo, et primo homini in paradiso?

Ego sum qui mœrentes erigo sospitate: et suam cognoscentes infirmitatem, ad meam proveho divinitatem.

4. Domine, benedictum sit verbum tuum, dulce super mel et favum ori meo.

Quid facerem in tantis tribulationibus et

angustiis meis, nisi me confortares tuis sanctis sermonibus?

Dummodo tandem ad portum salutis perveniam, quid curæ est, quæ et quanta passus fuero?

Da finem bonum: da felicem ex hoc mundo transitum.

Memento mei, Deus meus, et dirige me recto itinere in regnum tuum. Amen.

CAPUT LVIII.

De altioribus rebus et occultis judiciis Dei non scrutandis.

❀❀❀❀❀❀ III, caveas disputare de altis materiis, et de occultis Dei judiciis:
 ❀❀ **F** ❀❀ cur iste sic relinquitur, et ille ad
 ❀❀❀❀❀❀ tantam gratiam assumitur: cur
 etiam iste tantum affligitur, et ille tam eximie
 exaltatur.

Ista omnem humanam facultatem excedunt: nec ad investigandum judicium divinum, ulla ratio prævalet, vel disputatio.

Quando ergo hæc tibi suggerit inimicus, vel etiam quidam curiosi inquirunt homines, responde illud Prophetæ: Justus es, Domine, et rectum judicium tuum.

Et illud; Judicia Domini vera, justificata sunt semet ipsa.

Judicia mea metuenda sunt, non discutienda; quia humano intellectui sunt incomprehensibilia.

2. Noli etiam inquirere, nec disputare de meritis Sanctorum, quis alio sit sanctior, aut quis major fuerit in regno cœlorum.

Talia generant sæpe lites et contentiones inutiles: nutriunt quoque superbiam et vanam gloriam: unde oriuntur invidiæ et dissensiones, dum iste illum Sanctum, et alius alium conatur superbe præferre.

Talia autem velle scire et investigare, nullum fructum afferunt, sed magis Sanctis displicent: quia non sum Deus dissensionis, sed pacis; quæ pax magis in humilitate vera, quam in propria exaltatione consistit.

3. Quidam zelo dilectionis trahuntur ad hos vel ad illos ampliori affectu, sed humano potius quam divino.

Ego sum qui cunctos condidi Sanctos; ego donavi gratiam, ego præstiti gloriam.

Ego novi singulorum merita; ego præveni eos in benedictionibus dulcedinis meæ.

Ego præscivi dilectos ante secula; ego eos elegi de mundo, non ipsi me præelegerunt.

Ego vocavi per gratiam, attraxi per misericordiam: ego perduxì eos per tentationes varias.

Ego infudi consolationes magnificas, ego

dedi perseverantiam, ego coronavi eorum patientiam.

4. Ego primum et novissimum agnosco: ego omnes inæstimabili dilectione amplector.

Ego laudandus sum in omnibus Sanctis meis; ego super omnia benedicendus sum, et honorandus in singulis, quos sic gloriose magnificavi et prædestinavi, sine ullis præcedentibus propriis meritis.

Qui ergo unum de minimis meis contempserit, nec magnum honorat; quia pusillum et magnum ego feci.

Et qui derogat alicui Sanctorum, derogat et mihi, et ceteris omnibus in regno cœlorum.

Omnes unum sunt per charitatis vinculum: idem sentiunt, idem volunt, et omnes in unum se diligunt.

5. Adhuc autem (quod multo altius est) solus me, quam se et sua merita diligunt.

Nam supra se rapti, et extra propriam dilectionem tracti, toti in amorem mei pergunt, in quo et fruitive quiescunt.

Nihil est, quod eos avertere possit aut deprimeret: quippe qui æterna veritate pleni, igne ardescunt inextinguibilis charitatis.

Taceant igitur carnales et animales homines de Sanctorum statu disserere, qui non norunt nisi privata gaudia diligere. Demunt et addunt, pro sua inclinatione, non prout placet æternæ veritati.

6. In multis est ignorantia; eorum maxime, qui parum illuminati, raro aliquem perfecta dilectione spirituali diligere norunt.

Multum adhuc naturali affectu, et humana amicitia, ad hos vel ad illos trahuntur: et sicut in inferioribus se habent, ita et de cœlestibus imaginantur.

Sed est distantia incomparabilis, quæ imperfecti cogitant, et quæ illuminati viri per revelationem supernam speculantur.

7. Cave ergo, fili, de istis curiose tractare, quæ tuam scientiam excedunt: sed hoc magis satage et intende, ut vel minimus in regno Dei queas inveniri.

Et si quispiam sciret, quis alio sanctior esset, vel major haberetur in regno cœlorum: quid ei hæc notitia prodesset, nisi se ex hac cognitione coram me humiliaret, et in maiorem nominis mei laudem exsurgeret?

Multo acceptius Deo facit, qui de peccatorum suorum magnitudine, et virtutum suarum parvitate cogitat, et quam longe a perfectione Sanctorum distat: quam is, qui de eorum majoritate vel parvitate disputat.

Melius est, Sanctos devotis precibus et lacrymis exorare, et eorum gloriosa suffragia humili mente implorare, quam eorum secreta vana inquisitione perscrutari.

8. Illi bene et optime contentantur; si

homines scirent contentari, et vaniloquia sua compescere.

Non gloriantur de propriis meritis, quippe qui sibi nihil bonitatis adscribunt, sed totum mihi, quoniam ipsis cuncta ex infinita charitate mea donavi.

Tanto amore divinitatis, et gaudio super-effluenti replentur; ut nihil eis desit gloriæ, nihilque possit deesse felicitatis.

Omnes Sancti, quanto altiores in gloria, tanto humiliores in se ipsis, et mihi vicini-ores et dilectiores existunt.

Ideoque habes scriptum: quia mittebant coronas suas ante Deum, et ceciderunt in facies suas coram Agno, et adoraverunt Viventem in secula seculorum.

9. Multi quærent, quis major sit in regno Dei; qui ignorant, an cum minimis erunt edigni computari.

Magnum est, vel minimum esse in cœlo, ubi omnes magni sunt: quia omnes filii Dei vocabuntur et erunt.

Minimus erit in mille, et peccator centum annorum morietur.

Cum enim quærerent discipuli, quis major esset in regno cœlorum; tale audierunt responsum:

Nisi conversi fueritis, et efficiamini sicut parvuli, non intrabitis, in regnum cœlorum.

Quicumque ergo humiliaverit se, sicut parvulus iste, hic major est in regno cœlorum.

10. Væ eis, qui cum parvulis humiliare se sponte dedignantur: quoniam humilis janua regni cœlestis eos non admittet intrare.

Væ etiam divitibus, qui habent hic consolationes suas: quia pauperibus intrantibus in regnum Dei, ipsi stabunt foris ejulantes:

Gaudete, humiles, et exsultate, pauperes, quia vestrum est regnum Dei; si tamen in veritate ambulatis.

CAPUT LIX.

Quod omnis spes et fiducia in solo deo est figenda.

✠✠✠✠✠ OMINE, quæ est fiducia mea,
 ✠ D ✠ quam in hac vita habeo? aut
 ✠ ✠ quod majus solatium meum, ex
 ✠✠✠✠✠ omnibus apparentibus sub cœlo?

Nonne tu, Domine Deus meus, cujus misericordiæ non est numerus?

Ubi mihi bene fuit sine te? Aut quando male esse potuit præsentem te?

Malo pauper esse propter te, quam dives sine te.

Eligo potius tecum in terra peregrinari, quam sine te cœlum possidere. Ubi tu, ibi cœlum: atque ibi mors et infernus, ubi tu non es.

Tu mihi in desiderio es: et ideo post te gemere, clamare et exorare necesse est.

In nullo denique possum plene confidere, qui in necessitatibus auxilietur opportunius, nisi in te solo Deo meo.

Tu es spes mea, tu fiducia mea; tu consolator meus, et fidelissimus in omnibus.

2. Omnes, quæ sua sunt, quærunt: tu salutem meam, et profectum meum, solummodo prætendis, et omnia in bonum mihi convertis.

Etiam si variis tentationibus et adversitatibus exponas, hoc totum ad utilitatem meam ordinas, qui mille modis dilectos tuos probare consuevisti.

In qua probatione non minus diligere debes et laudari, quam si cœlestibus consolationibus me repleres.

3. In te ergo, Domine, Deus, pono totam spem meam et refugium: in te omnem tribulationem et angustiam meam constituo; quia totum infirmum et instabile invenio, quidquid extra te conspicio.

Non enim proderunt multi amici, neque fortes auxiliarii adjuvare poterunt, nec prudentes consilarii responsum utile dare, neque libri doctorum consolari, nec aliqua pretiosa substantia liberare, nec locus aliquis secretus et amœnus contutari; si tu ipse non assistas, juves, confortes, consoleris, instruas, et custodias.

4. Omnia namque, quæ ad pacem videntur esse, et felicitatem habendam, te absente nihil sunt, nihilque felicitatis in veritate conferunt.

Finis ergo omnium bonorum, et altitudo vitæ, et profunditas eloquiorum tu es: et in te super omnia sperare, fortissimum solatium servorum tuorum.

Ad te sunt oculi mei, in te confido, Deus meus, misericordiarum Pater.

Benedic et sanctifica animam meam benedictione cœlesti, ut fiat habitatio sancta tua, et sedes æternæ gloriæ tuæ, nihilque in templo tuæ dignitatis inveniatur, quod oculos tuæ majestatis offendat.

Secundum magnitudinem bonitatis tuæ, et multitudinem miserationum tuarum, respice in me, et exaudi orationem pauperis servi tui, longe exulantis in regione umbræ mortis.

Protege et conserva animam servuli tui, inter tot discrimina vitæ incorruptibilis; ac comitante gratia tua, dirige per viam pacis, ad patriam perpetuæ claritatis. Amen.

LIBER QUARTUS.

DE SACRAMENTO.

Devota exhortatio ad sacram communionem.

VOX CHRISTI.

VENITE ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos, dicit Dominus.

✻✻✻✻✻ Panis, quem ego dabo, caro
mea est, pro mundi vita.

Accipite et comedite, hoc est corpus me-
um, quod pro vobis tradetur: hoc facite in
meam commemorationem.

Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in illo.

Verba, quæ ego locutus sum vobis, spiritus
et vita sunt.

CAPUT PRIMUM.

Cum quanta reverentia Christus sit suscipiendus.

VOX DISCIPULI.

✠✠✠✠✠ ÆC sunt verba tua, Christe ve-
 ✠ H ✠ ritas æterna, quamvis non uno
 ✠ ✠ tempore prolata, nec uno in lo-
 ✠✠✠✠✠ co conscripta.

Quia ergo tua sunt, et vera, gratanter mihi et fideliter cuncta sunt accipienda.

Tua sunt, et tu ea protulisti: et mea quoque sunt, quia pro salute mea ea edidisti.

Libenter suscipio ea ex ore tuo, ut arctius inserantur cordi meo.

Excitant me verba tantæ pietatis, plena dulcedinis et dilectionis: sed terrent me delicta propria, et ad capienda tanta mysteria, me reverberat impura conscientia.

Provocat me dulcedo verborum tuorum, sed onerat multitudo vitiorum meorum.

2. Jubes, ut fiducialiter ad te accedam, si tecum velim habere partem: et ut immortalitatis accipiam alimoniam, si æternam cupiam obtinere vitam et gloriam.

Venite, inquis, ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos.

O dulce et amicabile verbum in aure peccatoris, quod tu, Domine Deus meus, egenum

et pauperem invitas ad Communionem tui sanctissimi corporis!

Sed quis ego sum, Domine, ut ad te præsuum accedere?

Ecce, cœli cœlorum te non capiunt: et tu discis, Venite ad me omnes.

3. Quid sibi vult ista piissima dignatio, et tam amicabilis invitatio?

Quomodo ausus ero venire, qui nihil boni mihi conscius sum, unde possim præsumere?

Quomodo te introducā in domum meam, qui sæpius offendi benignissimam faciem tuam?

Reverentur Angeli et Archangeli, metuunt sancti et justī: et tu dicis, Venite ad me omnes!

Nisi tu, Domine, hoc diceres, quis verum esse crederet?

Et nisi tu juberēs, quis accedere attentaret?

4. Ecce, Noe, vir justus, in arcæ fabrica centum annis laboravit, ut cum paucis salvaretur: et ego quomodo me potero una hora præparare, ut mundi fabricatorem cum reverentia sumam?

Moyſes, famulus tuus magnus, et specialis amicus tuus, Arcam ex lignis imputribilibus fecit, quam et mundissimo vestivit auro, ut tabulas Legis in ea reponeret: et ego putrida creatura, audebo te conditorem legis, ac vitæ datorem, tam facile suscipere?

Salomon, sapientissimus regum Israel, templum magnificum septem annis in laudem nominis tui ædificavit:

Et octo diebus festum dedicationis ejus celebravit: mille hostias pacificas obtulit: et Arcam fœderis, in clangore buccinæ, et jubilo, in locum sibi præparatum, solemniter collocavit.

Et ego infelix et pauperrimus hominum, quomodo te in domum meam introducam, qui vix mediam expendere devote novi horam? et utinam vel semel digne fere mediam!

5. O mi Deus, quantum illi, ad placendum tibi, agere studuerunt!

Heu, quam pusillum est quod ago! quam breve expleo tempus, cum me ad communicandum dispono!

Raro totus collectus, rarissime ab omni distractione purgatus.

Et certe in tua salutari Deitatis præsentia, nulla deberet occurrere indecens cogitatio, nulla etiam occupare creatura: quia non Angelum, sed Angelorum Dominum, suscepturus sum hospitio.

6. Est tamen valde magna distantia inter Arcam fœderis cum suis reliquiis, et mundissimum corpus tuum cum suis ineffabilibus virtutibus; inter legalia illa sacrificia, futurorum præfigurativa, et veram corporis tui

hostiam, omnium antiquorum sacrificiorum completivam.

7. Quare igitur non magis ad tuam venerabilem inardesco præsentiā?

Cur non majori me præparo sollicitudine ad tua sancta sumenda: quando illi antiqui sancti Patriarchæ et Prophetæ, Reges quoque et Principes, cum universo populo, tantum devotionis demonstrarunt affectum erga cultum divinum?

8. Saltavit devotissimus Rex David coram Arca Dei totis viribus, recolens beneficia olim indulta Patribus: fecit diversi generis organa, psalmos edidit, et cantari instituit cum lætitia; cecinit et ipse frequenter in cithara, Spiritus sancti afflatus gratia; docuit populum Israel toto corde Deum laudare, et ore consono diebus singulis benedicere et prædicare. Si tanta agebatur tunc devotio, ac divinæ laudis exstitit recordatio, coram Arca testamenti; quanta nunc mihi, et omni populo Christiano habenda est reverentia et devotio in præsentiā Sacramenti, in sumptione excellentissimi corporis Christi!

9. Currunt multi ad diversa loca, pro visitandis reliquiis Sanctorum: et mirantur auditis gestis eorum, ampla ædificia templorum inspiciunt, et osculantur sericis et auro involuta sacra ossa ipsorum.

Et ecce, tu præsens es hic apud me in altari, Deus meus, Sanctus sanctorum, Creator hominum, et Dominus Angelorum.

Sæpe in talibus videndis curiositas est hominum, et novitas invisorum, et modicus reportatur emendationis fructus, maxime ubi est tam levis, sine vera contritione, discursus.

Hic autem in Sacramento altaris totus præsens es, Deus meus, homo Christus Jesus: ubi et copiosus percipitur æternæ salutis fructus, quotiescumque fueris digne ac devote susceptus.

Ad istud vero non trahit levitas aliqua, nec curiositas, aut sensualitas; sed firma fides, devota spes, et sincera charitas.

10. O invisibilis conditor mundi, Deus, quam mirabiliter agis nobiscum! quam suaviter et gratiose cum electis tuis disponis, quibus temet ipsum in Sacramento sumendum proponis!

Hoc namque omnem intellectum superat: hoc specialiter devotorum corda trahit, et accendit affectum.

Ipsi enim veri fideles tui, qui totam vitam suam ad emendationem disponunt, ex hoc dignissimo Sacramento magnam devotionis gratiam, et virtutis amorem, frequenter recipiunt.

11. O admirabilis et abscondita gratia Sa-

cramenti! quam norunt tantum Christi fideles: infideles autem, et peccatis servientes, experiri non possunt. In hoc Sacramento confertur spiritualis gratia, et reparatur in anima virtus amissa: et per peccatum deformata redit pulchritudo.

Tanta est aliquando hæc gratia, ut ex plenitudine collatæ devotionis, non tantum mens, sed et debile corpus, vires sibi præstitas sentiat ampliores.

12. Dolendum tamen valde et miserandum super tepiditate et negligentia nostra, quod non majori affectione trahimur ad Christum sumendum: in quo tota spes salvandorum consistit, et meritum.

Ipse enim est sanctificatio nostra, et redemptio: ipse consolatio viatorum, et Sanctorum æterna fruitio.

Dolendum itaque valde, quod multi tam parum hoc salutare mysterium advertunt, quod cælum lætificat, et mundum conservat universum.

Heu cæcitas, et duritia cordis humani, tam ineffabile donum non magis attendere, et ex quotidiano usu etiam ad inadvertentiam defluere!

13. Si enim hoc sanctissimum Sacramentum in uno tantum celebraretur loco, et ab uno tantum consecraretur sacerdote in mun-

do; quanto putas desiderio ad illum locum, et ad talem Dei sacerdotem homines afficerentur, ut divina mysteria celebrari viderent?

Nunc autem multi facti sunt sacerdotes, et in multis locis offertur Christus; ut tanto major appareat gratia, et dilectio Dei ad hominem, quanto latius est sacra Commu-
nio diffusa per orbem.

Gratias tibi, Jesu bone, pastor æterne, qui nos pauperes et exules dignatus es pretioso corpore et sanguine tuo reficere: et ad hæc mysteria percipienda, etiam proprii oris tui alloquio invitare, dicendo: Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos.

CAPUT II.

*Quod magna bonitas et charitas Dei in sacra-
mento homini exhibetur.*

VOX DISCIPULI.

UPER bonitate tua et magna mi-
 SERICORDIA tua, Domine, confisus,
 accedo æger ad Salvatorem, esu-
 RIENS et sitiens ad fontem vitæ,
 egenus ad Regem cœli, servus ad Dominum,
 creatura ad Creatorem, desolatus ad meum
 pium consolatorem.

Sed unde hoc mihi, ut venias ad me?
Quid ego sum, ut præstes mihi te ipsum?

Quomodo audet peccator coram te apparere? et tu quomodo dignaris ad peccatorem venire?

Tu nosti servum tuum, et scis, quia nil boni in se habet, unde hoc illi præstes.

Confiteor igitur vilitatem meam, agnosco tuam bonitatem, laudo pietatem, et gratias ago propter nimiam charitatem.

Propter temet ipsum enim hoc facis, non propter mea merita; ut bonitas tua mihi magis innotescat, charitas amplior ingeratur, et humilitas perfectius commendetur.

Quia ergo tibi hoc placet, et tu sic fieri iussisti, placet et mihi dignatio tua; et utinam iniquitas mea non obsistat?

2. O dulcissime et benignissime Jesu! quanta tibi reverentia et gratiarum actio cum perpetua laude, pro susceptione sacri corporis tui debetur, cujus dignitatem nullus hominum explicare potens invenitur?

Sed quid cogitabo in hac communione, in accessu ad Dominum meum, quem debite venerari nequeo, et tamen devote suscipere desidero?

Quid cogitabo melius et salubrius, nisi me ipsum totaliter humiliando coram te, et tuam infinitam bonitatem exaltando supra me?

Laudo te, Deus meus, et exalto in æternum.
 Despicio me, et subjicio tibi, in profundum
 vilitatis meæ.

3. Ecce tu sanctus sanctorum, et ego sordes peccatorum.

Ecce tu inclinas te ad me, qui non sum dignus ad te respicere.

Ecce tu venis ad me, tu vis esse mecum, tu invitas ad convivium tuum.

Tu mihi dare vis cœlestem cibum, et panem Angelorum, ad manducandum; non ali-
 um sane, quam te ipsum; panem vivum, qui
 de cœlo descendisti, et das vitam mundo.

4. Ecce, unde dilectio procedit, qualis dig-
 natio illucescit! quam magnæ gratiarum ac-
 tiones et laudes tibi pro his debentur!

O quam salutare et utile consilium tuum,
 cum istud instituisti! quam suave et jucun-
 dum convivium, cum te ipsum in cibum
 donasti!

O quam admirabilis operatio tua, Domine!
 quam potens virtus tua! quam ineffabilis
 veritas tua!

Dixisti enim, et facta sunt omnia: et hoc
 factum est, quod ipse jussisti.

5. Mira res, et fide digna, ac humanum
 vincens intellectum! quod tu, Domine Deus
 meus, verus Deus et homo, sub modica spe-
 cie panis et vini integer contineris, et sine
 consumptione a sumente manducaris.

Tu, Domine universorum, qui nullius habes indigentiam, voluisti per Sacramentum tuum habitare in nobis: conserva cor meum et corpus immaculatum; ut læta et pura conscientia sæpius tua valeam celebrare mysteria, et ad meam perpetuam accipere salutem; quæ ad tuum præcipue honorem, et memoriale perenne, sanxisti et instituisti.

6. Lætare, anima mea, et gratias age Deo, pro tam nobili munere et solatio singulari, in hac lacrymarum valle tibi relicto.

Nam quoties hoc mysterium recolis, et Christi corpus accipis; toties tuæ redemptionis opus agis, et particeps omnium meritorum Christi efficeris.

Charitas etenim Christi numquam minuitur, et magnitudo propitiationis ejus numquam exhauritur.

Ideo nova semper mentis renovatione ad hoc disponere te debes et magnum salutis mysterium attenta consideratione pensare.

Ita magnum, novum, et jucundum tibi videri debet, cum celebras, aut Missam audis; ac si eodem die Christus primum in uterum Virginis descendens, homo factus esset; aut in cruce pendens, pro salute hominum pateretur et moreretur.

CAPUT III.

Quod utile sit sæpe communicare.

VOX DISCIPULI.

*****CCE, ego ad te venio, Domine.
 * E * ut bene mihi sit ex munere tuo,
 * et lætifier in convivio sancto
 ***** tuo, quod parasti in dulcedine
 tua pauperi, Deus.

Ecce, in te est totum, quod desiderare possum et debeo; et tu salus mea et redemptio, spes et fortitudo, decus et gloria.

Lætifica ergo hodie animam servi tui, quoniam ad te, Domine Jesu, animam meam levavi.

Desidero te nunc devote ac reverenter suscipere; cupio te in domum meam inducere, quatenus cum Zachæo merear a te benedici ac inter filios Abrahæ computari.

Anima mea corpus tuum concupiscit, cor meum tecum uniri desiderat.

2. Trade te mihi, et sufficit. Nam præter te, nulla consolatio valet.

Sine te esse nequeo; et sine visitatione tua vivere non valeo.

Ideoque oportet me frequenter ad te accedere, et in remedium salutis meæ recipere ne forte deficiam in via, si fuero cœlesti fraudatus alimonia.

Sic enim tu, misericordissime Jesu, prædicans populis, et varios curans languores, aliquando dixisti: Nolo eos jejunos dimittere in domum suam, ne deficiant in via.

Age igitur hoc mecum modo, qui te pro delictuum consolatione in Sacramento reliquisti.

Tu es enim suavis refectio animæ: et qui digne manducaverit, particeps et heres erit eternæ gloriæ.

Necessarium quidem mihi est, qui tam sæpe labor et pecco, tam cito torpesco et deficio; per frequentes orationes, et confessiones, accipiam corporis tui perceptionem, me renouem, mundem, et accendam; ne forte diutius persistendo, a sancto proposito defluam.

3. Proni enim sunt sensus hominis ad malum ab adolescentia sua; et nisi succurrat divina medicina, labitur homo mox ad pejora.

Retrahit ergo sancta Communio a malo: confortat in bono.

Si enim modo tam sæpe negligens sum et cupidus, quando communico aut celebraz; quid crederet, si medelam non sumerem, et tam grande juvamen non quærerem?

Et licet omni die non sum aptus, nec ad celebrandum bene dispositus; dabo tamen operam, congruis temporibus divina percipere mysteria, ac tantæ gratiæ participem præbere.

Nam hæc est una principalis fidelis animæ consolatio, quam diu peregrinatur a te in mortali corpore, ut sæpius memor Dei sui, dilectum suum devota suscipiat mente.

4. O mira circa nos tuæ pietatis dignatio, quod tu, Domine Deus, creator et vivificator omnium spirituum, ad pauperculam dignari venire animam, et cum tota divinitate tua ad humanitatem, ejus impinguare esuriem!

O felix mens, et beata anima, quæ te Dominum Deum suum meretur devote suscipere, et in tua susceptione spirituali gaudio repleri.

O quam magnum suscipit Dominum, quam dilectum inducit hospitem, quam jucundum recipit socium, quam fidelem acceptat amicum, quam speciosum et nobilem amplectitur sponsum præ omnibus dilectis, et super omnia desiderabilia amandum!

Sileant a facie tua (dulcissime dilecte meus) cælum et terra, et omnis ornatus eorum; quoniam quicquid laudis habent ac decoris, et dignatione tuæ est largitatis, nec ad decorem tui pervenient nominis, cujus sapientiæ non est numerus.

CAPUT IV.

*Quod multa bona præstantur devote
communicantibus.*

VOX DISCIPULI.

✠✠✠✠✠DOMINE Deus meus, præveni ser-
✠✠✠✠✠
✠✠✠✠✠D✠✠✠✠✠vum tuum benedictionibus dul-
✠✠✠✠✠cedinis tuæ, ut ad tuum magni-
✠✠✠✠✠ficum Sacramentum digne ac
devote merear accedere.

Excita cor meum in te, et a gravi torpore
exue me. Visita me in salutari tuo, ad gus-
tandum in spiritu suavitatem tuam, quæ in
hoc Sacramento, tamquam in fonte, plenarie
latet.

Illumina quoque oculos meos, ad intuen-
dum tantum mysterium: et ad credendum
illud indubitata fide, me roborata.

Est enim operatio tua, non humana poten-
tia; tua sacra institutio, non hominis adin-
ventio.

Non enim ad hæc capienda et intelligenda
aliquis idoneus per se reperitur, quæ Angel-
icam etiam subtilitatem transcendunt.

Quid ergo ego peccator indignus, terra et
cenis, de tam alto sacro secreto potero inves-
tigare et capere?

2. Domine, in simplicitate cordis mei, in

bona firma fide, et in tua jussione, ad te cum spe ac reverentia accedo: et vere credo, quia tu præsens es hic in Sacramento, Deus et homo.

Vis ergo, ut te suscipiam, et me ipsum tibi in charitate uniam?

Unde tuam precor clementiam, et specialem ad hoc imploro mihi donari gratiam; ut totus in te liquefiam et amore pereffluam, atque de nulla aliena consolatione amplius me intromittam.

Est enim hoc altissimum et dignissimum Sacramentum, salus animæ et corporis, medicina omnis spiritualis languoris; in quo vitia mea curantur, passionες frenantur, tentationes vincuntur aut minuuntur; gratia major infunditur; virtus incepta augetur, firmatur fides, spes roboratur, et charitas ignescit ac dilatatur.

3. Multa namque bona largitus es, et adhuc sæpius largiris in Sacramento, dilectis tuis devote communicantibus, Deus meus, susceptor animæ meæ, reparator infirmitatis humanæ, et totius dator consolationis internæ.

Nam multam ipsis consolationem adversus variam tribulationem infundis, et de imo dejectionis propriæ ad spem tuæ protectionis erigis, atque nova quadam gratia eos intus recreas et illustras: ut, qui anxii primum,

et sine affectione se ante Communionem senserant, postea refecti cibo potuque cœlesti, in melius se mutatos inveniant.

Quod idcirco cum electis tuis dispensanter agis, ut veraciter agnoscant, et patenter experiantur, quantum infirmitatis ex se ipsis habeant, et quid bonitatis ac gratiæ ex te consequantur.

Quia ex semet ipsis fridigi, duri, et indévoti; ex te autem ferventes, alacres, et devoti esse merentur.

Quis enim ad fontem suavitatis humiliter accedens, non modicum suavitatis inde reportat?

Aut quis juxta copiosum ignem stans, non parum caloris inde percipit?

Et tu fons es semper plenus et superabundans, ignis jugiter ardens, et numquam deficiens.

4. Unde si mihi non licet haurire de plenitudine fontis, nec usque ad satietatem potare, apponam tamen os meum ad foramen cœlestis fistulæ: ut saltem modicam inde guttulam capiam ad refocillandam sitim meam, et non penitus exarescam.

Et si necdum totus cœlestis, et tam ignitus, ut Cherubim et Seraphim, esse possum; conabor tamen devotioni insistere, et cor meum præparare, ut vel modicam divini incendii flammam, ex humili sumptione vivifici Sacramenti, conquiram.

Quidquid autem mihi deest, Jesu bone, Salvator sanctissime, tu pro me supple benigne ac gratiose, qui omnes ad te dignatus es vocare, dicens, Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos.

5. Ego quidem laboro in sudore vultus mei, dolore cordis torqueor, peccatis oneror, tentationibus inquietor, multis malis passionibus implicor et premor; et non est qui adjuvet, non est qui liberet, et salvum faciat, nisi tu, Domine Deus, Salvator meus; cui committo me, et omnia mea, ut me custodias, et perducas in vitam æternam.

Suscipe me in laudem et gloriam nominis tui, qui corpus tuum et sanguinem in cibum et potum mihi parasti.

Præsta, Domine Deus, salutaris meus, ut cum frequentatione mysterii tui, crescat meæ devotionis affectus.

CAPUT V.

De dignitate Sacramenti, et statu sacerdotali.

VOX DILECTI.

❀❀❀❀❀ I haberes Angelicam puritatem, et
 ❀ S ❀ sancti Joannis Baptistæ sanctita-
 ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ tem, non esses dignus hoc Sacra-
 ❀❀❀❀❀ mentum accipere, nec tractare.

Non enim hoc meritis debetur hominum, quod homo consecret et tractet Christi Sa-

ceramentum, et sumat in cibum panem Angelorum.

Grande mysterium, et magna dignitas Sacerdotum: quibus datum est, quod Angelis non est concessum!

Soli namque Sacerdotes rite in Ecclesia ordinati, potestatem habent celebrandi, et corpus Christi consecrandi.

Sacerdos quidem minister est Dei; utens verbo Dei, per jussionem et institutionem Dei: Deus autem ibi principalis est auctor, et invisibilis operator, cui subest omne quod voluerit, et paret omne quod jusserit.

2. Plus ergo credere debes Deo omnipotenti, in hoc excellentissimo Sacramento, quam proprio sensui, aut alicui signo visibili.

Ideoque cum timore et reverentia ad hoc opus est accedendum.

Attende tibi, et vide cujus ministerium tibi traditum est per impositionem manus Episcopi.

Ecce Sacerdos factus es, et ad celebrandum consecratus; vide nunc, ut fideliter et devote, in suo tempore, Deo sacrificium offeras, et te ipsum irreprehensibilem exhibeas.

Non alleviasti onus tuum, sed arctiori jam alligatus es vinculo disciplinæ, et ad majorem teneris perfectionem sanctitatis.

Sacerdos omnibus virtutibus debet esse or-

natus, et aliis bonæ vitæ exemplum præbere.

Ejus conversatio non cum popularibus et communibus hominum viis, sed cum Angelis in cœlo, aut cum perfectis viris in terra.

3. Sacerdos sacris vestibus indutus Christi vices gerit, ut Deum pro se et pro omni populo suppliciter et humiliter roget.

Habet ante se et retro Dominicæ crucis signum, ad memorandam jugiter Christi Passionem. Ante se crucem in casula portat, ut Christi vestigia diligenter inspiciat, et sequi ferventer studeat.

Post se cruce signatus est, ut adversa quælibet ab aliis illata, clementer pro Deo toleret.

Ante se crucem gerit, ut propria peccata lugeat; post se, ut aliorum etiam commissa per compassionem defleat, et se medium inter Deum et peccatorem constitutum esse sciat:

Nec ab oratione et oblatione sancta torpescat, donec gratiam et misericordiam impetrare mereatur.

Quando Sacerdos celebrat, Deum honorat, Angelos lætificat, Ecclesiam ædificat, vivos adjuvat, defunctis requiem præstat, et esse omnium bonorum participem efficit.

CAPUT VI.

Interrogatio de exercitio ante communionem.

VOX DISCIPULI.

CUM tuam dignitatem, Domine,
et meam vilitatem penso, valde
contremisco, et in me ipso con-
fundor.

Si enim non accedo, vitam fugio; et si indigne me ingessero, offensam incurro.

Quid ergo faciam, Deus meus, auxiliator meus, et consiliator in necessitatibus?

2. Tu doce me viam rectam: propone breve aliquod exercitium, sacræ Communioni congruum.

Utile est enim scire, qualiter scilicet devote ac reverenter tibi præparare debeam cor meum, ad recipiendum salubriter tuum Sacramentum, seu etiam celebrandum tam magnum et divinum sacrificium.

CAPUT VII.

*De discussione propriæ conscientiæ et
emendationis proposito.*

VOX DILECTI.

UPER omnia, cum summa humi-
 litate cordis et supplici reve-
 rentia, cum plena fide et pia
 intentione honoris Dei, ad hoc
 Sacramentum celebrandum, tractandum et
 sumendum, oportet Dei accedere Sacerdotem.

Diligenter examina conscientiam tuam; et pro posse tuo, vera contritione et humili confessione, eam munda et clarifica; ita ut nil grave habeas, aut scias, quod te remordeat, et liberum accessum impediat.

Habeas displicentiam omnium peccatorum
tuorum in generali, et pro quotidianis exces-
sibus magis in speciali doleas et gemas.

Et, si tempus patitur, Deo in secreto cordis
cunctas confitere passionum tuarum miserias.

2. Ingemisce, et dole, quod adhuc ita carnalis sis et mundanus: tam immortificatus a passionibus: tam plenus concupiscentiarum motibus:

Tam incustoditus in sensibus exterioribus:
tam sæpe multis vanis phantasiis implicatus:

Tam multum inclinatus ad exteriora: tam negligens ad interiora:

Tam levis ad risum et dissolutionem: tam durus ad fletum et compunctionem:

Tam promptus ad laxiora, et carnis comoda: tam segnis ad rigorem et fervorem:

Tam curiosus ad nova audienda: et pulchra intuenda: tam remissus ad humilia et abjecta amplectenda:

Tam cupidus ad multa habenda: tam parcus ad dandum: tam tenax ad retinendum:

Tam inconsideratus in loquendo: tam incontinens in tacendo:

Tam incompositus in moribus: tam importunus in actibus:

Tam effusus super cibum: tam surdus ad Dei verbum:

Tam velox ad quietem: tam tardus ad laborem:

Tam vigilans ad fabulas: tam somnolentus ad vigilias sacras:

Tam festinus ad finem: tam vagus ad attendendum:

Tam negligens in horis persolvendis: tam tepidus in celebrando: tam aridus in communicando:

Tam cito distractus: tam raro plene tibi collectus:

Tam subito commotus ad iram: tam facilis ad alterius displicentiam:

Tam pronus ad judicandum: tam rigidus ad arguendum:

Tam lætus ad prospera: tam debilis in adversis:

Tam sæpe multa bona proponens, et modicum ad effectum perducens.

3. His et aliis defectibus tuis, cum dolore et magna displicentia propriæ infirmitatis, confessis ac deploratis, firmum statue propositum semper emendandi vitam tuam, et in melius proficiendi.

Deinde cum plena resignatione, et integra voluntate, offer te ipsum in honorem nominis mei in ara cordis tui holocaustum perpetuum; corpus tuum scilicet et animam mihi fideliter committendo:

Quatenus et sic digne merearis ad offerendum Deo sacrificium accedere, et Sacramentum corporis mei salubriter suscipere.

4. Non est enim oblatio dignior, et satisfactio major pro peccatis diluendis, quam se ipsum pure et integre, cum oblatione corporis Christi, in Missa et in Communione Deo offerre.

Si fecerit homo quod in se est, et vere pœnituerit, quotiescumque pro venia et gratia ad me accesserit, Vivo ego, dicit Dominus, qui nolo mortem peccatoris, sed magis ut convertatur et vivat: quoniam peccatorum suorum non recordabor amplius, sed cuncta sibi indulta erunt.

CAPUT VIII.

*De oblatione Christi in cruce, et propria
resignatione.*

VOX DILECTI.

✠✠✠✠✠ Sicut ego me ipsum, expansis
✠ ✠ ✠ ✠ ✠ in cruce manibus, et nudo cor-
✠ S ✠ ✠ pore, pro peccatis tuis Deo Patri
✠ ✠ ✠ ✠ ✠ sponte obtuli, ita ut nihil in me
remaneret, quin totum in sacrificium divinæ
placationis transiret:

Ita debes et tu temet ipsum mihi voluntarie
in oblationem puram et sanctam, quotidie in
Missa, cum omnibus viribus et affectibus tuis,
quanto intimius vales, offerre.

Quid magis a te requiro, quam ut te studeas
mihi ex integro resignare?

Quidquid præter te ipsum das, nihil curo;
quia non quæro datum tuum, sed te.

2. Sicut non sufficeret tibi omnibus habitis,
præter me: ita nec mihi placere poterit, quid-
quid dederis, te non oblato.

Offer te mihi, et da te totum pro Deo, et
erit accepta oblatio.

Ecce, ego me totum obtuli Patri pro
te; dedi etiam totum corpus meum et san-
guinem in cibum, ut totus tuus essem, et tu
meus permaneres.

Si autem in te ipso steteris, nec sponte te

ad voluntatem meam obtuleris, non est plena oblatio, nec integra erit inter nos unio.

Igitur omnia opera tua præcedere debet spontanea tui ipsius in manus Dei oblatio, si libertatem consequi vis et gratiam.

Ideo enim tam pauci illuminati et liberi intus efficiuntur, quia se ipsos ex toto abnegare nesciunt.

Est firma sententia mea: Nisi quis renuntiaverit omnibus, non potest meus esse discipulus. Tu ergo, si optas meus esse discipulus, offer te ipsum mihi, cum omnibus affectibus tuis.

CAPUT IX.

*Quod nos et omnia nostra Deo debemus offerre,
et pro omnibus orare.*

VOX DISCIPULI.

✠✠✠✠✠DOMINE, omnia tua sunt, quæ in
✠ D ✠ coelo sunt, et quæ in terra.
✠ ✠ Desidero me ipsum tibi in
✠✠✠✠✠ spontaneam oblationem offerre,
et tuus perpetue permanere.

Domine, in simplicitate cordis mei offero me ipsum tibi hodie in servum sempiternum, in obsequium, et in sacrificium laudis perpetuæ.

Suscipe me cum hac sancta oblatione tui pretiosi corporis, quam tibi hodie in præsentia Angelorum, invisibiliter assistentium, offero:

ut sit pro me et pro cuncto populo tuo in salutem.

2. Domine, offero tibi omnia peccata et delicta mea, quæ commisi coram te, et sanctis Angelis tuis a die quo primum peccare potui, usque ad horam hanc, super placabili altari tuo: ut tu omnia pariter incendas et comburas igne charitatis tuæ, et deleas universas maculas peccatorum meorum, et conscientiam meam ab omni delicto emundes, et restituas mihi gratiam tuam, quam peccando amisi, omnia mihi plene indulgendo, et in osculum pacis me misericorditer assumendo.

3. Quid possum agere pro peccatis meis, nisi humiliter ea confitendo et lamentando, et tuam propitiationem incessanter deprecando?

Deprecor te, exaudi me propitius, ubi asto coram te, Deus meus.

Omnia peccata mea mihi maxime displicent, nolo ea umquam amplius perpetrare: sed pro eis doleo, et dolebo quamdiu vixero, paratus poenitentiam agere, et pro posse satisfacere.

Dimitte mihi, Deus, dimitte mihi peccata mea, propter nomen sanctum tuum: salva animam meam, quam pretioso sanguine tuo redemisti.

Ecce committo me misericordiæ tuæ, resigno me manibus tuis.

Age mecum secundum bonitatem tuam, non secundum meam malitiam et iniquitatem.

4. Offero etiam tibi omnia bona mea, quamvis valde pauca et imperfecta; ut tu ea emendes et sanctifices; ut ea grata habeas, et accepta tibi facias, et semper ad meliora trahas, nec non ad beatum ac laudabilem finem, me pigrum, et inutilem homuncionem perducas.

5. Offero quoque tibi omnia pia desideria devotorum, necessitates parentum, amicorum, fratrum, sororum, omniumque carorum meorum, et eorum qui mihi vel aliis propter amorem tuum benefecerunt:

Et qui orationes et Missas pro se suisque omnibus dici a me desideraverunt et petierunt; sive in carne adhuc vivant, sive jam seculo defuncti sint:

Ut omnes sibi auxilium gratiæ tuæ, opem consolationis, protectionem a periculis, liberationem a poenis, advenire sentiant; et ut ab omnibus malis erepti, gratias tibi magnificas læti persolvant.

6. Offero etiam tibi preces et hostias plationis, pro illis specialiter, qui me in aliquo læserunt, contristaverunt, aut vituperaverunt, vel aliquod damnum vel gravamen intulerunt;

Pro his quoque omnibus, quos aliquando contristavi, conturbavi, gravavi, et scandalizavi, verbis, factis, scienter vel ignoranter; ut nobis omnibus pariter indulgeas peccata nostra et mutuas offensiones.

Aufer, Domine, a cordibus nostris omnem suspicionem, indignationem, iram et disceptationem, et quidquid potest charitatem lædere, et fraternam dilectionem minuere.

Miserere, miserere, Domine, misericordiam tuam poscentibus, da gratiam indigentibus: et fac nos tales existere, ut simus digni gratia tua perfrui, et ad vitam proficiamus æternam. Amen.

CAPUT X.

Quod sacra Communio de facili non est relinquenda.

VOX DILECTI.

REQUENTER recurrendum est
 F ad fontem gratiæ et divinæ misericordiæ, ad fontem bonitatis et totius puritatis; quatenus a passionibus tuis et vitiis curari valeas, et contra universas tentationes et fallacias diaboli fortior atque vigilantior effici merearis.

Inimicus, sciens fructum et remedium max-

imum in sacra Communionem positum, omni modo et occasione nititur fideles et devotos, quantum prævalet, retrahere et impedire.

2. Cum enim quidam sacræ Communioni se aptare disponunt, pejores satanæ immissiones patiuntur.

Ipse nequam spiritus (ut in Job scribitur) venit inter filios Dei, ut solita illos nequitia sua perturbet, aut timidos nimium reddat et perplexos: quatenus affectum eorum minuat, vel fidem impugnando auferat; si forte aut omnino Communionem relinquant, aut cum tepore accedant.

Sed non est quidquam curandum de versutiis et phantasiis illius, quantumlibet turpibus et horridis; sed cuncta phantasmata in caput ejus sunt retorquenda.

Contemnendus est miser et deridendus; nec propter insultus ejus et commotiones, quas suscitatur, sacra est omittenda Communio.

3. Sæpe etiam impedit nimia sollicitudo pro devotione habenda, et anxietas quædam de confessione facienda.

Age secundum consilium sapientum, et depone anxietatem et scrupulum: quia gratiam Dei impedit, et devotionem mentis destruit.

Propter aliquam parvam turbationem, vel gravitatem, sacram ne dimittas Communionem; sed vade citius confiteri, et omnes offensiones aliis libenter indulge.

Si vero tu aliquem offendisti, veniam humiliter precare, et Deus libenter indulgebit tibi.

4. Quid prodest, diu tardare confessionem, aut sacram differre Communionem?

Expurga te cum primis, exspue velociter venenum, festina accipere remedium, et senties melius, quam si diu distuleris.

Si hodie propter istud dimittis, cras forsitan aliud majus eveniet: et sic diu posses a Communionem impediri, et magis ineptus fieri.

Quanto citius vales, a præsenti gravitate et inertia te excutias; quia nihil importat diu anxari, diu cum turbatione transire, et ob quotidiana obstacula se a divinis sequestrare.

Imo plurimum nocet, diu Communionem protelare; nam et gravem torporem consuevit inducere.

Proh dolor! quidam tepidi, et dissoluti, moras confitendi libenter accipiunt, et Communionem sacram idcirco differri cupiunt, ne ad majorem sui custodiam se dare teneantur.

5. Heu, quam modicam eharitatem, et debilem devotionem habent, qui sacram Communionem tam faciliter postponunt!

Quam felix ille et Deo acceptus habetur, qui sic vivit, et in tali puritate conscientiam suam custodit, ut etiam omni die communi-

care paratus, et bene affectatus esset, si eliceret, et sine nota agere posset,

Si quis interdum abstinet, humilitatis gratia, aut legitima impediante causa, laudandum est de reverentia.

Si autem torpor obrepserit, se ipsum excitare debet, et facere quod in se est; et Dominus aderit desiderio suo pro bona voluntate quam specialiter respicit.

6. Cum vero legitime præpeditus est, habebit semper bonam voluntatem, et piam intentionem communicandi, et sic non carebit fructu Sacramenti.

Potest enim quilibet devotus, omni die et omni hora, ad spiritualem Christi Communionem salubriter et sine prohibitione accedere:

Et tamen certis diebus et statuto tempore corpus sui Redemptoris, cum affectuosa reverentia, sacramentaliter debet suscipere, et magis laudem Dei et honorem prætere quam suam consolationem quærere.

Nam toties mystice communicat, et invisibiliter reficitur, quoties incarnationis Christi mysterium passionemque devote recolit, et in amore ejus accenditur.

7. Qui aliter se non præparat, nisi instante festo, vel consuetudine compellente, sæpius imparatus erit.

Beatus, qui se Domino in holocaustum offert, quoties celebrat aut communicat.

Non sis in celebrando nimis prolixus aut festinus, sed serva bonum communem modum cum quibus vivis.

Non debes aliis generare molestiam et tædium, sed communem servare viam secundum majorum institutionem; et potius aliorum servire utilitati, quam propriæ devotioni vel affectui.

CAPUT XI.

Quod corpus Christi et sacra Scriptura maxime sint animæ fidei necessaria.

VOX DISCIPULI.

✻✻✻✻✻ DULCISIME Domine JESU,
 ✻ O ✻ quanta est dulcedo devotæ ani-
 ✻ ✻ mæ, tecum epulantis in convi-
 ✻✻✻✻✻ vio tuo: ubi ei non alius cibus
 manducandus proponitur, nisi tu unicus dilectus ejus, super omnia desideria cordis ejus desiderabilis.

Et mihi quidem dulce foret, in præsentia tua ex intimo affectu lacrymas fundere et cum pia Magdalena pedes tuos lacrymis irrigare.

Sed ubi est hæc devotio? ubi lacrymarum sanctarum copiosa effusio?

Certe in conspectu tuo et sanctorum Ange-

lorum tuorum, totum cor meum ardere debere et ex gaudio flere :

Habeo enim te in sacramento vere præsentem, quamvis aliena specie occultatum.

2. Nam in propria et divina claritate te conspicere, oculi mei ferre non possent; sed neque totus mundus in fulgore gloriæ majestatis tuæ subsisteret.

In hoc ergo imbecillitati meæ consulis, quod te sub Sacramento abscondis.

Habeo vere et adoro, quem Angeli adorant in cœlo, sed ego adhuc interim in fide, illi autem in specie et sine velamine.

Me oportet contentum esse in lumine veræ fidei, et in ea ambulare, donec aspiret dies æternæ claritatis, et umbræ figurarum inclinentur.

Cum autem venerit quod perfectum est, cessabit usus Sacramentorum; quia Beati in gloria cœlesti non egent medicamine sacramentali :

Gaudent enim sine fine in præsentia Dei, facie ad faciem gloriam ejus speculantes; et de claritate in claritatem abyssalis Deitatis transformati, gustant Verbum Dei caro factum, sicut fuit ab initio et manet in æternum.

3. Memor horum mirabilium grave mihi fit tædium, etiam quodlibet spirituale solatium: quia quamdiu Dominum meum aper-

te in sua gloria non video, pro nihilo duco omne quod in mundo conspicio et audio.

Testis es tu mihi, Deus, quod nulla res me potest consolari, nulla creatura quietare, nisi tu, Deus meus, quem desidero æternaliter contemplari.

Sed non est hoc possibile, durante me in hac mortalitate.

Ideo oportet ut me ponam ad magnam patientiam, et me ipsum in omni desiderio tibi submittam.

Nam et Sancti tui, Domine, qui tecum jam in regno cœlorum exultant, in fide et patientia magna, dum viverent, adventum gloriæ tuæ expectabant. Quod illi crediderunt, ego credo: quod illi speraverunt, ego spero: quo illi pervenerunt, per gratiam tuam me venturum confido.

Ambulabo interim in fide, exemplis confortatus Sanctorum.

Habeo etiam libros sanctos pro solatio et vitæ speculo, atque super hæc omnia, sanctissimum corpus tuum pro singulari remedio et refugio.

4. Duo namque mihi necessaria permaxime sentio in hac vita, sine quibus mihi importabilis foret ista miserabilis vita.

In carcere corporis hujus detentus, duobus me egere fateor, cibo scilicet, et lumine.

Dedisti itaque mihi infirmo sacrum corpus tuum ad refectionem mentis et corporis: et posuisti lucernam pedibus meis, verbum tuum.

Sine his duobus bene vivere non possem: nam verbum Dei, lux animæ meæ; et Sacramentum tuum, panis vitæ.

Hæc possunt etiam dici mensæ duæ, hinc et inde in gazophylacio sanctæ Ecclesiæ positæ.

Una mensa est sacri altaris, habens panem sanctum, id est, corpus Christi pretiosum:

Altera est divinæ Legis, continens doctrinam sanctam, erudiens fidem rectam, et firmiter usque ad interiora velaminis, ubi sunt Sancta sanctorum, perducens.

Gratias tibi, Domine Jesu, lux lucis æternæ, pro doctrinæ sacræ mensa, quam nobis per servos tuos Prophetas et Apostolos, aliosque Doctores, ministrasti.

5. Gratias tibi, Creator ac Redemptor hominum, qui, ad declarandam toti mundo charitatem tuam, cœnam parasti magnam, in qua non agnum typicum: sed tuum sanctissimum corpus et sanguinem, proposuisti manducandum; lætificans omnes fideles convivio sacro, et calice inebrians salutari, in quo sunt omnes deliciæ paradisi, et epulantur nobiscum Angeli sancti, sed suavitate feliciori.

6 O quam magnum et honorabile est officium Sacerdotum, quibus datum est, Dominum majestatis verbis sacris consecrare, labiis benedicere, manibus tenere, ore proprio summere, et ceteris ministrare!

O quam mundæ debent esse manus illæ, quam purum os, quam sanctum corpus, quam immaculatum cor erit Sacerdotis, ad quem totius ingreditur auctor puritatis!

Ex ore Sacerdotis nihil nisi sanctum, nihil nisi honestum et utile, procedere debet verbum, qui tam sæpe Christi accipit Sacramentum.

7. Oculi ejus simplices et pudici, qui Christi corpus solent intueri. Manus puræ, et in cælum elevatæ, quæ Creatorem cæli et terræ solent contrectare.

Sacerdotibus specialiter in Lege dicitur: sancti estote, quoniam ego sanctus sum Dominus Deus vester.

8. Adjuvet nos gratia tua, omnipotens Deus, ut, qui officium Sacerdotale suscepimus, digne ac devote tibi in omni puritate conscientia bona famulari valeamus.

Et si non possumus in tanta innocentia tæ conversari, ut debemus; concede nobis veniam digne flere mala quæ gessimus: et in irritu humilitatis, ac bonæ voluntatis proposito, tibi ferventius de cetero deservire.

CAPUT XII.

*Quod magna diligentia se debeat communicaturus
Christo præparare.*

VOX DILECTI.

*****GO sum puritatis amator, et dator

 *******E******* omnis sanctitatis.

 ***** Ego cor purum quæro, et ibi

 ***** est locus requietionis meæ.

Para mihi coenaculum grande stratum, et
faciam apud te Pascha cum discipulis meis.

Si vis, ut veniam ad te, et apud te maneam,
expurga vetus fermentum, et munda cordis
tui habitaculum.

Exclude totum seculum, et omnem vitio-
rum tumultum: sede tamquam passer soli-
tarius in tecto, et cogita excessus tuos in
amaritudine animæ tuæ.

Omnis namque amans suo dilecto amator
optimum et pulcherrimum præparat locum
quia in hoc cognoscitur affectus suscipienti
dilectum.

2. Scito tamen, te non posse satisfacere
huic præparationi ex merito tuæ actionis
etiamsi per integrum annum te præparares
et nihil aliud in mente haberes.

Sed ex sola pietate et gratia mea permit-
teris ad mensam meam accedere: ac si men-

dicus ad prandium vocaretur divitis, et ille nihil aliud habeat ad retribuendum beneficiis ejus, nisi se humiliando et ei regratiando.

Fac quod in te est, et diligenter facito: non ex consuetudine, non ex necessitate, sed cum timore, et reverentia, et affectu, accipe corpus dilecti Domini Dei tui, dignantis ad te venire.

Ego sum qui vocavi, ego jussi fieri; ego supplebo quod tibi deest: veni, et suscipe me.

3. Cum gratiam devotionis tribuo, gratias age Deo tuo: non quia dignus es, sed quia tui misertus sum.

Si non habes, sed magis aridum te sentis, insiste orationi, ingemisce et pulsa: nec desistas, donec merearis micam aut guttam gratiæ salutaris accipere.

Tu mei indiges, non ego tui indigeo.

Nec tu me sanctificare venis, sed ego te sanctificare et meliorare venio.

Tu venis, ut ex me sanctificeris, et mihi uniaris; ut novam gratiam recipias, et de novo ad emendationem accendaris.

Noli negligere hanc gratiam; sed præparatum omni diligentia cor tuum, et introduc ad deum dilectum tuum.

4. Oportet autem, ut non solum te præares ad devotionem ante Communionem, sed ut etiam te sollicite conserves in ea post

Sacramenti perceptionem. Nec minor custodia post exigitur, quam devota præparatio prius. Nam bona postmodum custodia, optima iterum est præparatio ad maiorem gratiam consequendam.

Ex eo quippe valde indispositus quis redditur, si statim fuerit nimis effusus ad exteriora solatia.

Cave a multiloquio, mane in secreto, et fruire Deo tuo: ipsum enim habes, quem totus mundus tibi auferre non potest.

Ego sum cui te totum dare debes: ita ut jam ultra non in te, sed in me, absque omni sollicitudine, vivas.

CAPUT XIII.

Quod toto corde anima devota Christi unionem in Sacramento affectare debet.

VOX DISCIPULI.

*****UIS mihi det, Domine, ut inveniam
 * * * * *
 * Q * te solum, et aperiam tibi totum
 * * * * *
 * * * * * cor meum, et fruam te, sicut desiderat anima mea; et jam me nemo despiciat, nec ulla creatura me moveat vel respiciat, sed tu solus mihi loquaris, et ego tibi, sicut solet dilectus ad dilectum loqui, et amicus cum amico convivari?

Hoc oro, hoc desidero, ut tibi totus uniar, et cor meum ab omnibus creatis rebus abstraham, magisque per sacram communionem, ac frequentem celebrationem, cœlestia et æterna sapere discam.

Ah, Domine Deus, quando ero tecum totus unitus et absorptus, meique totaliter oblitus?

Tu in me, et ego in te; et sic nos pariter in unum manere concede.

2. Vere tu es dilectus meus, electus ex millibus, in quo complacuit animæ meæ habitare omnibus diebus vitæ suæ.

Vere tu pacificus meus, in quo pax summa et requies vera, extra quem labor et dolor, et infinita miseria.

Vere tu es Deus absconditus; et consilium tuum non est cum impiis, sed cum humilibus et simplicibus sermo tuus.

O quam suavis est, Domine, spiritus tuus, qui, ut dulcedinem tuam in filios demonstrares, pane suavissimo, de cœlo descendente, illos reficere dignaris?

Vere non est alia natio tam grandis, quæ habeat deos appropinquantes sibi, sicut tu, Deus noster, ades universis fidelibus tuis; quibus ob quotidianum solatium, et cor erigendum in cœlum, te tribuis ad edendum et fruendum.

3. Quæ est enim alia gens tam inclyta, sicut plebs christiana?

Aut quæ creatura sub cœlo tam dilecta, ut anima devota, ad quam ingreditur Deus, ut pascat eam carne sua gloriosa?

O ineffabilis gratia! O admirabilis dignatio! O amor immensus homini singulariter impensus!

Sed quid retribuam Domino pro Gratia ista, pro charitate tam eximia?

Non est aliud quod gratius donare queam quam ut cor meum Deo meo totaliter tribuam et intime conjungam.

Tunc exultabunt omnia interiora mea, cum perfecte fuerit unita Deo anima mea.

Tunc dicet mihi: Si tu vis esse mecum ego volo esse tecum. Et ego respondebo illi: Dignare, Domine, manere mecum, ego volo libenter esse tecum.

Hoc est totum desiderium meum, ut cor meum tibi sit unitum.

CAPUT XIV.

De quorundam devotorum ardenti desiderio ad corpus Christi.

VOX DISCIPULI.

QUAM magna multitudo dulcedinis tuæ, Domine, quam abscondisti timentibus te! Quando recordor devotorum aliorum, ad Sacramentum tuum, Domine, cur

maxima devotione et affectu accedentium, tunc sæpius in me ipso confundor et erubesco; quod ad altare tuum, et sacræ Communionis mensam, tam tepide et frigide accedo:

Quod ita aridus, et sine affectione cordis maneo: quod non sum totaliter accensus coram te Deo meo: nec ita vehementer attractus et affectus, sicut multi devoti fuerunt, qui præ nimio desiderio Communionis, et sensibili cordis amore, a fletu se non poterunt continere:

Sed ore cordis et corporis pariter ad te Deum fontem vivum medullitus inhiabant, suam esuriem non valentes aliter temperare nec satiare, nisi Corpus tuum cum omni jucunditate et spirituali aviditate accepissent.

2. O vera ardens fides eorum, probabile existens argumentum sacræ præsentiae tuæ!

Isti enim veraciter cognoscunt Dominum suum in fractione panis, quorum cor tam valide ardet in eis de Jesu ambulante cum eis.

Longe est a me sæpe talis affectus et devotio, tam vehemens amor et ardor.

Esto mihi propitius, Jesu bone, dulcis et benigne; et concede pauperi mendico tuo, vel interdum modicum de cordiali affectu amoris tui, in sacra Communione sentire, ut fides mea magis convalescat, spes in bonitate tua proficiat, et charitas semel perfecte

accensa, et cœleste manna experta, numquam deficiat.

3. Potens est autem misericordia tua, etiam gratiam desideratam mihi præstare, et in spiritu ardoris, cum dies beneplaciti tui venerit, me clementissime visitare.

Etenim licet tanto desiderio tam specialium devotorum tuorum non ardeo, tamen de gratia tua, illius magni inflammati desiderii desiderium habeo, orans et desiderans, omnium talium fervidorum amatorum tuorum participem me fieri, ac eorum sancto consortio annumerari.

CAPUT XV.

Quod Gratia devotionis, humilitate et sui ipsius abnegatione acquiritur.

VOX DILECTI.

✻✻✻✻✻PORTET te devotionis gratiam
 ✻ O ✻ instanter quærere, desideranter
 ✻ ✻ petere, patienter et fiducialiter
 ✻✻✻✻✻ expectare, gratanter recipere, humiliter conservare, studiose cum ea operari, ac Deo terminum et modum supernæ visitationis, donec veniat, committere.

Humiliare præcipue te debes, cum parum aut nihil devotionis interius sentis; sed non nimium dejici, nec inordinate contristari.

Dat sæpe Deus in uno brevi momento, quod longo negavit tempore: dat quandoque in fine, quod in principio orationis distulit dare.

2. Si semper cito gratia daretur, et pro voto adesset, non esset infirmo homini bene portabile.

Propterea in bona spe, et humili patientia, expectanda est devotionis gratia. Tibi tamen et peccatis tuis imputa, cum non datur, vel etiam occulte tollitur.

Modicum quandoque est, quod gratiam impedit et abscondit; si tamen modicum, et non potius grande dici debeat, quod tantum bonum prohibet.

Et si hoc ipsum modicum, vel grande, amoveris, et perfecte viceris, erit quod petisti.

3. Statim namque, ut te Deo ex toto corde tradideris, nec hoc vel illud pro tuo libitu seu velle quæsieris, sed integre te in ipso posueris, unitum te invenies, et pacatum: quia nil ita bene sapiet et placebit, sicut beneplacitum divinæ voluntatis.

Quisquis ergo intentionem suam simplici corde sursum ad Deum levaverit, seque ab omni inordinato amore, seu displicentia cujuslibet rei creatæ evacuaverit, aptissimus gratiæ percipiendæ, ac dignus devotionis munere erit.

Dat enim Dominus ibi benedictionem suam, ubi vasa vacua invenerit.

Et quanto perfectius infimis quis renuntiat, et magis sibi ipsi per contemptum sui moritur, tanto gratia celerius venit, copiosius intrat, et altius liberum cor elevat.

4. Tunc videbit, et affluet, et mirabitur, et dilatabitur cor ejus in ipso, quia manus Domini cum eo, et ipse se posuit totaliter in manu ejus usque in seculum. Ecce sic benedicetur homo, qui quærit Deum in toto corde suo, nec in vanum accipit animam suam. Hic, in accipiendo sacram Eucharistiam, magnam promeretur divinæ unionis gratiam, quia non respicit ad propriam devotionem et consolationem, sed super omnem devotionem, et consolationem, ad Dei gloriam et honorem.

CAPUT XVI.

Quod necessitates nostras Christo aperire, et ejus gratiam postulare, debemus.

VOX DISCIPULI.

❀❀❀❀❀ DULCISIME atque amantissime
 ❀ O ❀ Domine, quem nunc devote de-
 ❀ sidero suscipere, tu scis infirmita-
 ❀❀❀❀❀ tem meam, et necessitatem quam
 patior; in quantis malis et vitiis jaceo; quam

sæpe sum gravatus, tentatus, turbatus, et inquinatus.

Pro remedio ad te venio, pro consolatione et sublevamine te deprecor.

Ad omnia scientem loquor, cui manifesta sunt omnia interiora mea, et qui solus potes me perfecte consolari, et adjuvare.

Tu scis, quibus bonis indigeo præ omnibus, et quam pauper sum in virtutibus.

2. Ecce, sto ante te pauper et nudus, gratiam postulans, et misericordiam implorans.

Refice esurientem mendicum tuum, accende frigiditatem meam igne amoris tui, illumina cæcitatem meam claritate præsentiae tuæ.

Verte mihi omnia terrena in amaritudinem, omnia gravia et contraria in patientiam, omnia infirma et creata in contemptum et oblivionem.

Erige cor meum ad te in cœlum, et ne dimittas me vagari super terram.

Tu solus mihi ex hoc jam dulcescas usque in seculum; quia tu solus cibus et potus meus, amor meus et gaudium meum, dulcedo mea et totum bonum meum.

3. Utinam me totaliter ex tua præsentia accendas, comburas, et in te transmutes; ut unus tecum efficiar spiritus, per gratiam internæ unionis, et liquefactionem ardentis amoris!

menta devotionis habere, tamen offero tibi totum cordis mei affectum, ac si omnia gratissima inflammata desideria solus haberem.

Sed et quaecumque potest pia mens concipere et desiderare, hæc omnia tibi, cum summa veneratione et intimo favore, præbeo et offero.

Nihil opto mihi reservare, sed me et omnia mea tibi sponte et libentissime immolare.

Domine Deus meus, creator meus, et redemptor meus, cum tali affectu, reverentia, gaude et honore; cum tali gratitudine, dignitate et amore; cum tali fide, spe et puritate, me affecto hodie suscipere, sicut te suscepit et desideravit sanctissima mater tua, gloriosa Virgo Maria, quando Angelo evangelizanti tibi Incarnationis mysterium, humiliter ac devote respondit: Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.

3. Et sicut beatus præcursor tuus, excellentissimus Sanctorum Joannes Baptista, in præsentia tua lætabundus exultavit in gaudio spiritus sancti, dum adhuc maternis clauderet visceribus; et postmodum cernens inter homines Jesum ambulanti, valde se humilians, devoto cum affectu dicebat: Amicus autem sponsi, qui stat, et audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi: sic et ego, magnis et sacris desideriis opto inflammari, ut tibi ex toto corde me ipsum præsentare.

Unde et omnium devotorum cordium jubilationes, ardentis affectus, mentales excessus, ac supernaturales illuminationes, et coelicas visiones tibi offero et exhibeo, cum omnibus virtutibus et laudibus, ab omni creatura in coelo et in terra celebratis et celebrandis, pro me et omnibus mihi in oratione commendatis; quatenus ab omnibus digne lauderis, et in perpetuum glorificeris.

4. Accipe vota mea, Domine Deus meus, et desideria infinitae laudationis, ac immensae benedictionis; quae tibi, secundum multitudinem ineffabilis magnitudinis tuae, jure debentur.

Haec tibi reddo, et reddere desidero, per singulos dies et momenta temporum; atque ad reddendum mecum tibi gratias et laudes, omnes coelestes spiritus, et cunctos fideles tuos, precibus et affectibus invito et exoro.

5. Laudent te universi populi, tribus et linguae, et sanctum ac mellifluum nomen tuum, cum summa jubilatione, et ardenti devotione magnificent.

Et quicumque reverenter ac devote altissimum Sacramentum tuum celebrant, et plena fide recipiunt, gratiam et misericordiam apud te invenire mereantur, et pro me peccatore suppliciter exorent.

Cumque optata devotione, ac fruibili uni-

cone, potiti fuerint, et bene consolati, ac mirifice refecti, de sacra mensa cœlesti abscesse-
rint, mei pauperis recordari dignentur.

CAPUT XVIII.

*Quod homo non sit curiosus scrutator Sacramenti,
sed humilis imitator Christi; subdendo
sensus suum sacræ fidei.*

VOX DILECTI.

AVENDUM est tibi a curiosa et
C inutuli perscrutatione hujus pro-
fundissimi Sacramenti, si non vis
in dubitationis profundum sub-
mergi.

Qui scrutator est majestatis, opprimetur a
gloria. Plus valet Deus operari, quam homo
intelligere potest. Tolerabilis, pia et humilis
inquisitio veritatis, parata semper doceri, et
per sanas Patrum sententias studens ambulare?

3. Beata simplicitas, quæ difficiles quæsti-
onum relinquit vias, et plana ac firma pergit
semita mandatorum Dei.

Multi devotionem perdiderunt, dum altiora
scrutari voluerunt.

Fides a te exigitur, et sincera vita; non
altitudo intellectus, neque profunditas mys-
teriorum Dei.

Si non intelligis, nec capis, quæ infra te sunt; quomodo comprehendes quæ supra te sunt?

Subde te Deo, et humilia sensum tuum fidei et dabitur tibi scientiæ lumen, prout tibi fuerit utile ac necessarium.

3. Quidam graviter tentantur de fide et Sacramento; sed non est hoc ipsis imputandum, sed potius inimico.

Noli curare, noli disputare cum cogitationibus tuis, nec ad immissas a diabolo dubitationes responde; sed crede verbis Dei, crede Sanctis ejus et Prophetis, et fugiet a te nequam inimicus.

Sæpe multum prodest, quod talia sustinet Dei servus.

Nam infideles et peccatores non tentat, quos secure jam possidet; fideles autem devotos variis modis tentat et vexat.

4. Perge ergo cum simplici et indubitata fide, et cum supplici reverentia ad Sacramentum accede.

Et quidquid intelligere non vales, Deo omnipotenti secure committe.

Non fallit te Deus; fallitur, qui sibi ipsi nimium credit.

Graditur Deus cum simplicibus, revelat se humilibus, dat intellectum parvulis, aperit sensum puris mentibus, et abscondit gratiam curiosis et superbis.

Ratio humana debilis est, et falli potest; fides autem vera falli non potest.

5. Omnis ratio, et naturalis investigatio, fidem sequi debet, non præcedere, nec infringere.

Nam fides et amor ibi maxime præcellunt, et occultis modis in hoc sanctissimo et super-excellentissimo Sacramento operantur.

Deus æternus et immensus, infinitæque potentiæ, facit magna et inscrutabilia in cælo et in terra, nec est investigatio mirabilium operum ejus.

Si talia essent opera Dei, ut facile ab humana ratione caperentur, non essent mirabilia nec ineffabilia dicenda.

FINIS.

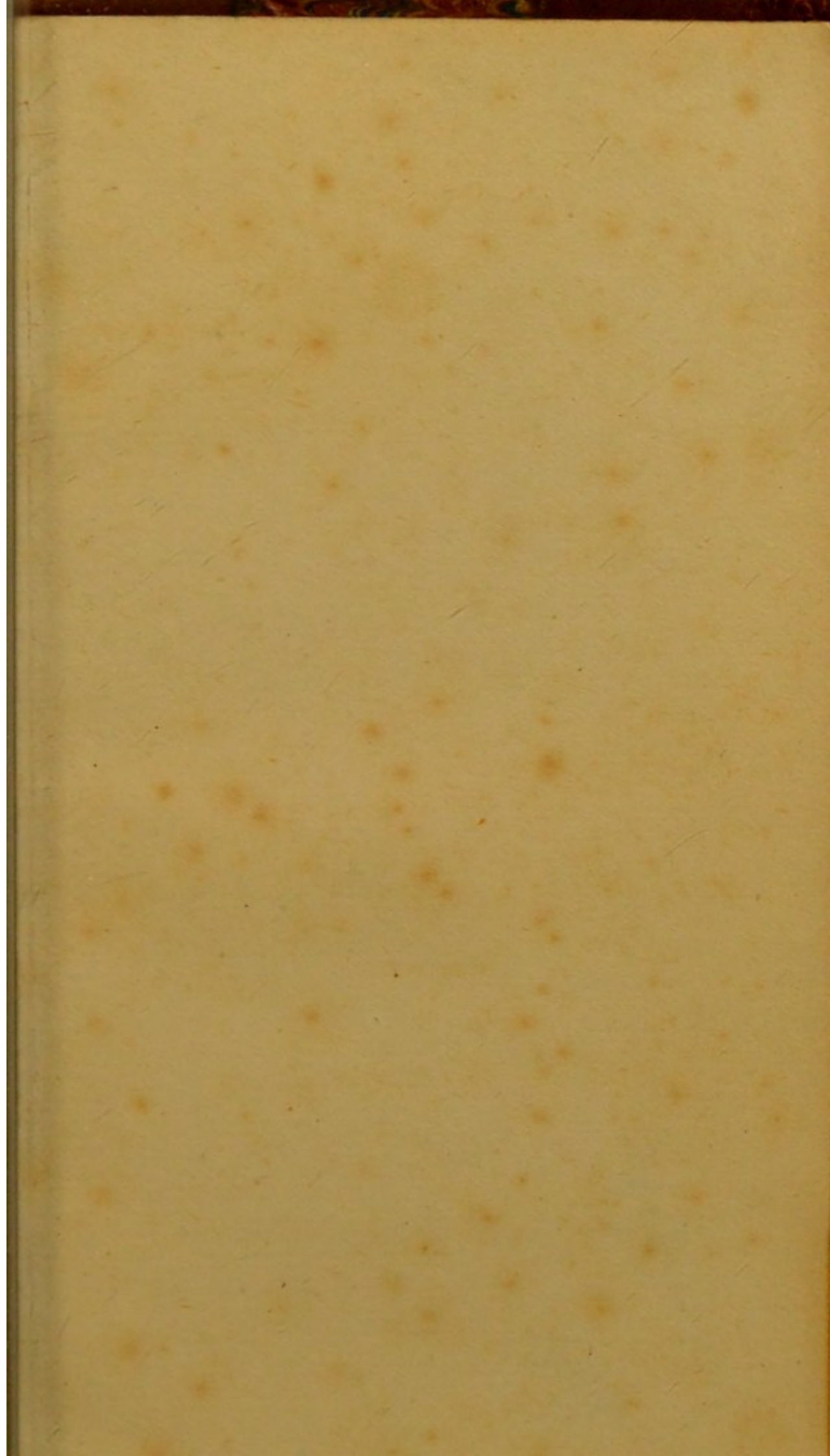
SIC ITUR AD ASTRA.

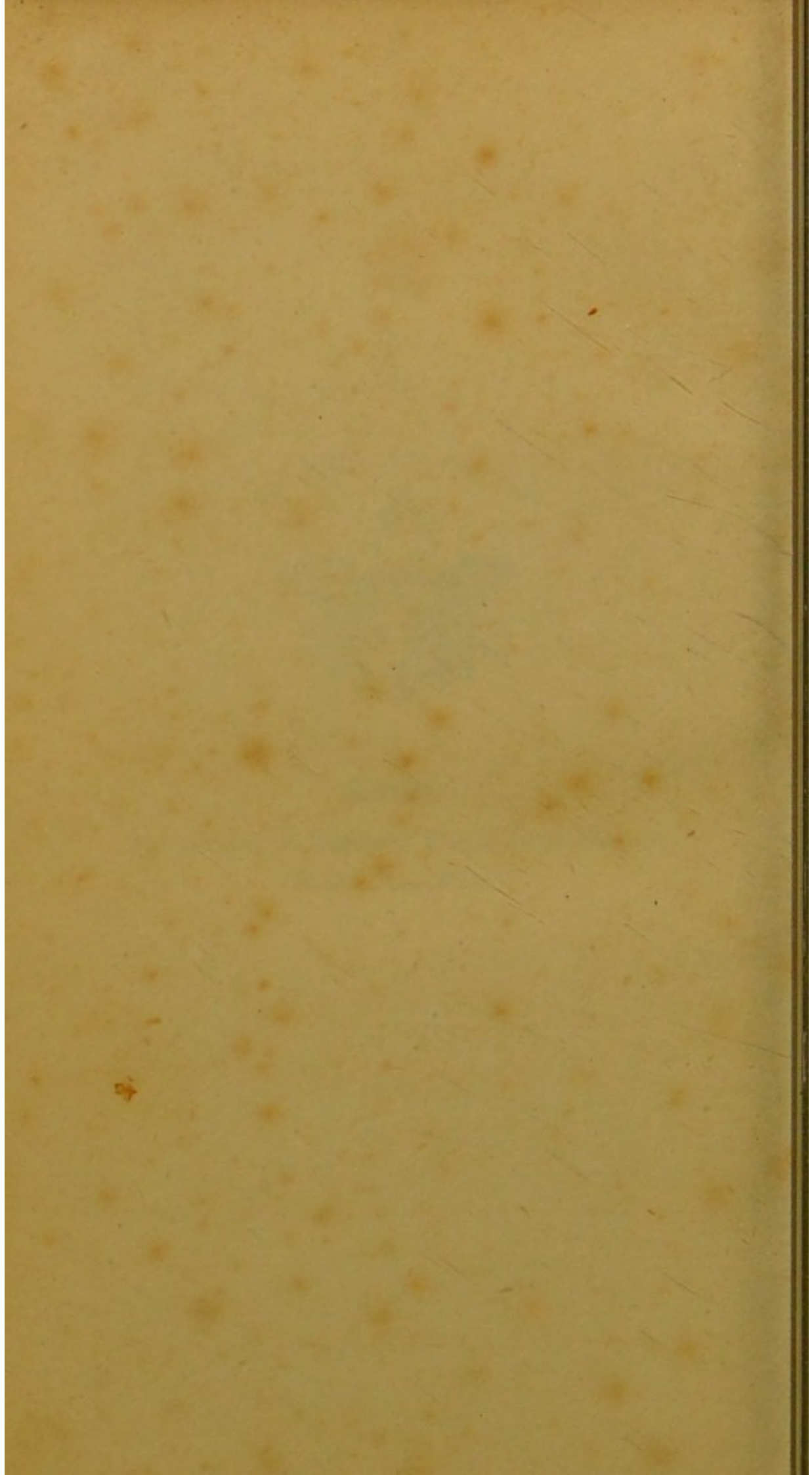

RATIS:

Excudebant T. Combe et Filius, Nonis Martiis.

M.D.CCC.XXVII.

74. 9. 10

$\frac{3}{49}$ D

$\frac{4}{7}$ $\frac{7}{69}$ $\frac{D}{9}$ $\frac{55}{55}$

